

ХОҶӢ ҲУСАӢН МӢСОЗОДА

САБЪАИ САӢЁР

Нашриёти «Ношир»
Хучанд, 2021

ББК 84 (2 Т)

Мӯсозода Ҳ.Ҳ. САБЪАИ САЙЁР.
– Хучанд: Ношир, 2021. – 320 сах.

Муҳаррир:
Абдучаббори Суруш

Дар китоби мазкур ғазалҳои тозаҷоди Ҳочӣ Ҳусайн Мӯсозода гирдоварӣ гардидаанд, ки девони ҳафтуми ғазалҳои шоир аст ва «Сабъаи сайёр» ном гирифтаниш ҳам ба ҳамин хотир аст, ки мисли кавокиби сайёр ашъораш дар фазои маънавӣ парвозҳо дорад. Дар ғазалҳои шоир ишқ тараннум мегардад, ахлоқи ҳамида ситоиш меёбад, насихат чун дурри тобон таровиш дорад, меҳанпарастӣ, садоқат ба Ватан арҷгузори мегардад. Ин девон ба тариқи суннатӣ мураттаб шудааст. Китоб ба кулли дӯстдорони шеър ғазал пешкаш мегардад.

ISBN 978-99975-68-40-3

© Мӯсозода Ҳ.Ҳ., 2021

Назри Яздонӣ

*Шоири халқии Тоҷикистон***СУХАНВАРЕ ДАР МАСЛАКИ САЪДӢ**

Муаллифи китоби «Сабъаи сайёр» Ҳоҷӣ Ҳусайн Мӯсозода аз шахсиятҳои маъруфи кишвари азизи мо маҳсуб мешавад. Қабл аз ҳама ин шахсиятро ҳамчун олими тавонои таърихи дин, беҳтарин донандаи фикҳи ислом, муршиду раҳнамо мешиносам, ки дар пешрафти ҳаёти иҷтимоии мардуми тоҷик нақши созанда дорад. Махсусан дар ин рӯзгори мо, ки ихтилофи андеша ва афкори инсонҳо ё гурӯҳҳо дар ин ё он гӯшаи олам ноороимро эҷод мекунад, мавқеъ ва мақом, ҳамчунин назару андешаи олимонаи Ҳоҷӣ Ҳусайн Мӯсозода барин инсонҳо дармонбахши дардҳову сӯзҳост. Имрӯз вожаи «таҳаммул» ё «таҳаммулгарой», ки беш аз пеш арзиши хешро пайдо кардааст маҳз дар рафтору гуфтор ва иршодҳои оқилонаи Ҳоҷӣ Ҳусайн Мӯсозода равшан ба назар мерасад ва чомеа метавонад дар пайравӣ ба ин инсони наҷиб ба ҳадафҳои олии худ расад. Меҳоҳам ба таърихи давлатдории тоҷикон ва муносибати давлати номвари Сомониён нисбат ба дин ва мавҷудияти таҳаммулгарой дар он замон рӯчуъ намоям. Дар маҳаллаҳои омадааст, ки дар дарбори Сомониён ҳатто дар мақомҳои баланди давлат пайравони динҳои дигар мартабаву манзалат доштанд ва барои давлати Сомониён содиқонаву босамар фаъолият мекаранд. Ҷолиб ин буд, ки дар як дарбори муҳимтарини замона пайравони динҳои гуногун бисёр табиӣ, озод, бо қамоли

эҳтиром ба якдигар маъмурияти давлатии худро анҷом медоданд, расму русуми динҳои худро озоду бароҳат адо мекарданд. Чунончи, Дақиқӣ зардуштӣ буд, бунёди «Шоҳнома»-ро гузошт, Ҷайҳонӣ яке аз вазирони олиқадри Сомониён пайрави дини Монӣ буд. Ҷайҳонӣ бо нафъи худаш бузургтарин манораи Бухоро сохтааст (гумон мекунам ҳамон манораест, ки ҳанӯз ҳам зеби Бухоро, яке аз манораҳои муътабари мусалмонон аст), барои дарбори Сомониён бо имзои амири Сомонӣ ба Чин, Ҳинд, Рум, Миср... мактуб фиристод аз роҳи табодули сиёсӣ китобҳо ҷамъ овард, фарҳеҷатарин донишмандонро аз ин марказҳои фарҳангӣ ба Бухоро даъват кард, муҳимтаврӣ осори фалсафӣ, ҷуғрофӣ, таърихӣ, тиббӣ...ро бо баҳои бисёр гарон ба забони тоҷикӣ баргардонд. Бале, таҳаммулгароӣ асоси пешрафти ҷомеа маҳсуб мешуд.

Дар замони муосир чунин ба назар мерасад, ки шакли бисёр даҳшатноки таҳаммулногароӣ, бемурсоӣ, бемадорӣ ҷӣ дар Шарқ, ҷӣ дар Ғарб ҳукм меронад, ки бадбахтиҳои зиёд меорад, баъдан ба шакли ваҳшитарини бемурсоӣ, фанатизму экримизм меаҷарояд, ҳалолу ҳаромро эътироф намекунад, ҳақку ноҳақро аслан намешиносад. Ин ҳама ба кишвари мо низ бетасир нест. Инсон ҳамеша орзу мекунад, ки Ватанаш, давлаташ дар сафи пешқадамон бошад. Ҷӣ аз ҳайси сарват, ҷӣ адолат, ҷӣ тафаккури ҷамъиятӣ. Дар ин радда тафаккури ҷамъиятӣ, андешаи иҷтимоӣ ба истилоҳи шаръӣ «иҷмоъ» муҳимтарин аст, зеро инсон ҳамон қадар манзалату шараф, иззату обрӯ дорад, ки тафаккури ӯ бошад.

Аз ҳамин лиҳоз, ман Ҳочӣ Хусайн Мӯсозодаро як мактаби бузурги таҳаммулгароӣ медонам, ки он дар

ҷомеаи мо бозёфти нодир аст ва орзу мекардам, ки ҳар як нафар намояндаи дин ҳамин гуна сифатхоро молик бошад. Ҳоҷӣ Ҳусайни Мӯсозода ҳамин гуна як нафар аст. Бидуни ифроту тафрит, озодандеш, бо имони ро-сӣ, вичдони покиза. Ҳамин як мисоли оддӣ кифоят аст, ки нақши ўро дар рӯзгори иҷтимоии Тоҷикистони соҳибистиклол равшан кунем: чандин мушкӣҳои печи-дае, ки ба муфтиёту шӯрои уламо, масъалаҳои рӯзгори аҳли дин пайдо шудаанд дидем, ки ҳатман рӯ ба Ҳоҷӣ Ҳусайн Мӯсозода карданд ва дар ҳалли ин мушкӣлот ҳам саҳми шоиста гирифтааст.

Аслан, масъулияти ходимони дин, дараҷаи боба-рор будани иҷрои ин масъулият ба қудрати суҳанвари онҳо бисёр вобаста аст. Ман дар чанд амри маъруфи Ҳоҷӣ Ҳусайнро дар масҷиди Шайх Муслиҳиддин шу-наванда будам ва ҳамеша аз вақтшиносӣ, мавзёгирӣ, расонидани муҳимият ва мушкӣҳои масъалаҳои ҷорӣ аҳ-сану офарин мегуфтам. Сода, истидлолӣ, фаҳмо амри маъруф мекунад. Амри маъруфи салоҳиятмандона бешубҳа дар ҳазинаи маънавии миллӣ нақшу макоми худро дорад. Намунаи барҷаста ва албатта истисноӣ «Маҷолиси панҷгонаи Саъдии Шерозӣ аст» (Қуллӣҳои Саъдӣ бо кӯшиши Баҳоуддини Хуррамшохӣ. Техрон, 1383 ҳ.ш., 823-849), ки ҳамчун шохкори адабиёт ҳам шинохта мешавад. Мавъизаҳои Ҳоҷӣ Ҳусайн ҷӣ дар масоҷид ва ҷӣ дар радиову телевизион ҳамеша мавриди эҳтирому арҷгузорӣ будаанд. То имрӯз шумораи онҳо аз ҳазор зиёд аст. Қисме аз онҳо дар китобаш «Таъ-йин-ул-ҳақоик» нашр шудаанд. Аз ин рӯ метавон ўро идомабахши мактаби Саъдии Шерозӣ донист.

Ҳоҷӣ Ҳусайн Мӯсозода дар баробари таълифи осо-ри илмӣ таи чанд соли охир дар эҷоди осори манзум

низ қаламфарсой мекунад.

Ба дасти ман чанд китоб ӯ расида буд, ки бо номҳои «Мифтоҳи асрорнома», «Ҷавҳари ҷовидона», «Меъроҷи маърифат», «Тоҷикистон – вориси Сомониён» «Ҳикматистон», «Гулшанистон», ба зевари табъ ороиш ёфтааст. Дирӯз бошад, Ҳоҷӣ Ҳусайн Мӯсозода барои ман мусаввадаи китоби наваш таҳти унвон «Сабъаи сайёр»-ро ирсол намуд, то назари хешро нисбати он иброз намоям. Маҷмӯаро хондам. Китоб муаллифашро ҳамчун як суҳанвари озодаву ширинсуҳан, як шаҳрванде, ки Ватанашро дӯст медорад ва камарбастаи ҳамешагӣ дар хидмати ин давлат аст, муаррифӣ менамояд. Вай дар ҷомеа мақому манзалати ҳосаи ҳудро дорад ва дар мавқеи фаъол истода, аз ҳикмату адаб дар заминаи «Қуръон»-у «Ҳадис» ва қиссаҳои қуронӣ суҳан мекунадва ҳар ҳарфе ки баён мекунад зимнан шукрона аз даврон аст ва барои тарбияти инсонии комл мебошад. Вай Тоҷикистонро хонаи умеди худ медонад, мардумашро дӯст медорад ва меҳонад то аҳли диёр хушбахту сарбаланд бошанд.

Шоир мегӯяд:

*Ҳақиқиносӣ дар замон шукрона кардан воҷиб аст,
Шукри неъмат гар кунӣ аз мушкили ёбӣ раҳо.*

Ғами гумроҳонро меҳӯрад, онҳоро ба роҳи рост хидоят мекунад, мисолҳоро аз зиндагӣ нишон медиҳад. Чӣ қадар ҳамдардона бо муҳаббат огоҳ мекунад:

*По ба бериҳа манех то нашавӣ саргардон,
Дасти ту банд надорад раҳи зиндон маталаб.*

Дар ин маҷмӯа ифтихор аз Саразми бостон барҷаста омадааст. Ба ин ганҷи безаволи миллати мо қасида ҳам бахшидааст. Дар ин қасида ва дар чанд шеърӣ дигараш ба ёд овардани Абдуллоҷони Исҳоқӣ бисёр

таъсирбахш омад, зеро ин марди шариф дар муаррифии Саразм нақши бориз дорад. Воқеан, Исроқӣ як ошиқи шӯридаи беороми Саразм буд. Хусусан вақте дар бораи Маликаи Саразм суҳбат мекард гумон мекардӣ, ки дар боари як нафари зиндаи воқеии аз ҳайси сурату сират беназир суҳбат мекунад. Ҳам дар қасида, ҳам дар чанд ғазали дигар ифтихори воқеии як зӣи ватандӯстро мушоҳида мекунем ва дил меҳоҳад ҳамакида ва ҳамқадами ӯ бошем.

Чунончи, дар байти зерин бо муҳаббати хоса ме-
гӯяд:

Ифтихору ёдгори мо Саразми миллат аст,

Тахти миллат дар диёри мо Саразми миллат аст.

Шоир назме дар сабки саҳли мумтанеъ дорад ва дар ин маврид низ меҳоҳад матлабаш барои хонандагонаш равшану сареҳ бошад. Дар ин маврид ҳудаш ҳам ишораҳои зиёде дорад. Чунончи, ин ҷо мегӯяд:

Назми манро ту бубин андар ғазал озор нест,

Аз барои ранҷиши дил ғарфи ман тақрор нест.

Баҳри миллат ғарҷи ғуфтам муҳтавои ғар суҳан,

Дар мазомини лугатҳо маънии душвор нест.

Сурати ашъори ман худ чеҳра бошад дар ҳадаф,

Васфи ман гар белатофат зеби ғар рухсор нест.

Ҳамчуноне ки ғуфтам Ҳоҷӣ Ҳусайн Мӯсозода дар маслаки Саъдӣ қалам мефарсояд. Вай бо андешаву афкори ин шоири шаҳир ҳамнавоств ва дар баъзе мавридҳои фикри ӯро бо забон ва сабки хосаи нигориши ҳудаш тасдиқ менамояд. Чунончи, дар абёти зерин ғуфтаи Саъдӣ «Оқибат гургзода гург шавад, гарчи бо одамай бузург шавад» шоирона таъкид мегардад:

Асли нопок бенасабро тарбият кардан хато,

Бенасаб ифбат надорад оқибат орад ҷафо.

*Асли нопок некиро нобуд кунад бо дасти худ,
Дарду ранчаи бардавом андар бадихо мубтало.*

Барои ман аз ашъори ӢочӢ Хусайн МӢсозода дар мавриди шеърият интихоб ва дарёфти радифҳои зебо писанд афтод. Бо овардани радифҳои дилчасп ва гоҳо такрор шоир тавонистааст суханашро нерӯи дигар бахшад. Вай дарк кардааст, ки радиф аз унсурҳои таъсирбахши суханварӣ мебошад. Чунончи, ин ҷо радифи «аз дастат» муассир ва зебо афтодааст:

*Бинои умри ман, эй дӯст, шавад обод аз дастат,
Биёбам бо ҳидоятҳо раҳи иршод аз дастат.
Карамхоҳӣ ба ман кардӣ ниҳоли навҷавониям,
Ба рӯзе баъди ин солҳо шавад шамшод аз дастат.
Ё ҷои дигар радифи «андеша кун»:*

*Вақти гуфтори сухан ту дар баён андеша кун,
Дар тасаввур ҳар ҷӣ ояд аз гумон андеша кун.
Шакку шубҳа дар дилат бошад ҳаёли ботиле,
Баҳри табъиди гумонат аз даvon андеша кун.*

Ин ҷо метавон силсилаи фаровони ҷиҳатҳои ҳасанайн ашъори ӢочӢ Хусайн МӢсозодаро баён кард. Вале бо ҳамин иктифо меварзам ва ба хонандаи мухтарам сайри гулзори адаби шоирро таманно карда аз забони Саъдӣ мегӯям: «Мушк он аст, ки худ бибӯяд, на он ки аттор бигӯяд». Боқӣ Шумову китоби хуби МӢсозода.

МАЪНӢ ДАР ТАНИ СУРАТ ПАР АСТ

Устодоне монанди Шоирони Халкии Тоҷикистон Фарзона, Аҳмадҷони Раҳматзод, Нурмуҳаммад Ниёзӣ, олимони номвар Фарҳод Раҳимӣ, Мирзо Муллоаҳмад, Умеда Ғаффорова дар сарсухани китобҳои қаблии шоир бо мақолоти муфассал ибрози назар намуда, аз ғазилатҳои шахсӣ ва ҳасаноти ашъори эшон ёд кардаанд. Президенти Академияи миллии илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон Фарҳод Раҳимӣ менависад: «Мӯсозода Хусайн аз афроди фарҳефтаи илму адаб ва сиёсати Тоҷикистон маҳсуб мешавад, ки дар густариш ва пойдоории аркони давлатдорӣ ва Истиқлолияти Тоҷикистон тавассути қалам, суҳан ва андешаҳои ғозилонани хеш нақши муаасир гузоштааст. (Ашъори садоқат. Ҳочӣ Хусайн Мӯсозода. Тоҷикистон – вориси Сомониён. – Хучанд: Ношир, 2018, с.3).

Адабиётшиноси маъруфи тоҷик, доктори илмҳои филология Мирзо Муллоаҳмад оид ба ғазалҳои шоир чунин ибрози назар менмояд: «Дар аксари ғазалҳои шоир масъалаҳои мубрами рӯзгор, рафтору гуфтори неки мардум, пешрафтҳои иқтисодиву фарҳангии мамлакат, сулҳу ваҳдати миллии ва ғайра матраҳ шудаанд. Ба ин хусусияти ашъораш ҳуди шоир дар зимни ғазале ишора кардааст:

*Ман нагуфтам дар ғазал чун дигарон ҳаҷру фирок,
Васфи халқу сарзамин пояндаи ашъори ман.*

Дар аксари ғазалҳои шоир набзи замон эҳсос мешавад. Истиқлол ҳамчун рамзи саодату хушбахтии мардум, омили пешрафтҳои азими иқтисодиву фарҳангии кишвар самимона ситоиш мешавад» (Гулшанисто-

ни ҳикмат. Ҳоҷӣ Ҳусайн Мӯсозода. Гулшанистон. – Хучанд: Ношир, 2020. с. 4).

Шоири Халқии Тоҷикистон Аҳмадҷони Раҳматзод бошад, дар сарсухани аввалин маҷмӯаи ашъори Ҳоҷӣ Ҳусайн Мӯсозода овардааст: «Ҳамин тавр дар нахустин маҷмӯаи ашъори худ Ҳоҷӣ Ҳусайн Мӯсозода қудрати Инсони муосир ва меҳру ихлоси ӯ, муҳаббат ва саодати халқро ситоиш карда, кӯшидаанд, баъзе масоили диниву ахлоқиро ба шеваи хоси худ дар усули андарзу панд ба ҳамзамонон таъкид намоянд» (Шеваи хуби панду андарз. Ҳоҷӣ Ҳусайн Мӯсозода. Мифтоҳи асрорнома. – Хучанд: Ношир, 2017. (с. 10).

Шоири халқии Тоҷикистон устод Фарзона рисолати суҳанпардозии Ҳоҷӣ Ҳусайн Мӯсозодаро бад-ин тариқ шарҳ додаанд: «Ҳоҷӣ Ҳусайн Мӯсозода иддаои шоирӣ намеkunанд, балки шеърро воситаи илқои башоратҳои маънавӣ медонанд. Шеърро қосиде мешиносанд, ки номаҳои муҳаббатро ба нишонии аҳли роз мустақим дастрас мекунад. Эшон борҳо аз худ суол меkunанд, ки оё дар ҳамин мақому мартабаи рӯҳониву иҷтимоӣ, дар ҳамин синну соли муътабару муҳташам ҳамроҳи навинеро бо номи шеър пазируфтани салоҳ аст? Ба пиндори мо, намебояд роҳи ин маҷрои анворро барбаст ва ишқу умеду ормону таманно, ғалаёнҳои чону растохезҳои андешаро дар асорат нишонд, номаҳои манзуми меҳру иродатро ба унвони халқ дар дурчи сина қуфл зад, дили худро чу мафраш дар раҳи дилдор нагузурд». (Қосиди муждаҳои миной. Ҳоҷӣ Ҳусайн Мӯсозода, Ҳикматистон. – Хучанд: Ношир, 2018. с.7 - 22).

Доктори илмҳои филология, профессор Умеда Ғаффорова менависад, ки «ашъори устод Ҳоҷӣ Ҳусайн Мӯсозода низ саршори мазмунҳои қуръонӣ, аҳодиси

набавӣ ва ифодаҳои сарчашма дар достону қиссаҳои паёмбарон дошта ба шумор меравад. Ин пеш аз ҳама аз он дарак медиҳад, ки ин донишманди бузург ва орифи мазмун ва муҳтавои матолиби динӣ маҷмӯи донишҳои худро на танҳо ба воситаи асарҳои илмиву оммавӣ, балки тавассути ашъори ҷаззоб низ баён намудаанд» (Сарояндаи шеъри ҳикмат ва фалсафаи одамият. Ҳочӣ Ҳусайн Мӯсозода. Меъроҷи маърифат. – Хучанд: Ношир, 2018. с.9).

Банда низ бори чандум аст, ки дар бораи шеъри Ҳочӣ Ҳусайн Мӯсозода фикру андеша ва назари хешро рӯи сафҳа мерезам ва ҳар дафъа барои хонанда муҳимтарин матлабҳо ва хусусиятҳои шеъри устодро шарҳу тавзеҳ медиҳам. Аз ҷумла банда самтҳои ҳаёт ва эҷодиёти ин суҳанварро дар мақолаҳои монанди «Асрори ҳунар ва эҷоз», (Ҳочӣ Ҳусайн Мӯсозода. Мифтоҳи асрорнома. – Хучанд: Ношир, 2017. с. 11-29), «Ҷавҳари ҳастии инсон» (Ҳочӣ Ҳусайн Мӯсозода. Ҷавҳари ҷовидона. – Хучанд: Ношир, 2018. с. 8-29), «Ганҷинаи андарзу ҳикмат», (Ҳочӣ Ҳусайн Мӯсозода. Меъроҷи маърифат. – Хучанд: Ношир, 2018, с.16-38), «Назаре ба шеъри ҳакимона», (Ҳочӣ Ҳусайн Мӯсозода. Ҳикмати-стон. – Хучанд: Ношир, 2018. с. 7 - 22), Илҳом ва иршод. (Ҳочӣ Ҳусайн Мӯсозода. Гулшанистон. – Хучанд: Ношир, 2020, с. 7 - 20) ба қалам овардаам. Вале ин дафъа дар сарсухани ашъори тозанаشري эшон меҳоҳам баъзе чизҳои барои хонанда баён намоям, ки он метавонад барои дарку маърифати шеъри шоир хуб мусоидат кунад. Зеро суҳанвари хуб дар ҷодаи ҳунар дорои хусусиятҳои мебошад, ки он монои сифатҳои дигарон нест. Аз ҷумла, Устод Мӯсозода ҳам имтиёзҳои дар олами маънавии хеш доранд, ки он дар тӯли рӯзгори пурмаъно ва

ҷусторҳои амики эҷодӣ ва илмӣ ҳосил шудааст. Қабл аз ҳама Ҳочӣ Хусайн Мӯсозода олими дин ҳастанд ва Куръону ҳадис раҳнамои зиндагии эшон ҳаст ва мазмунҳову маъниҳо ва андешаҳову тасвирҳои шоир аз он сарчашма мегирад. Агар як нафар суҳанвари аз илми илоҳӣ дур ба Куръону аҳодиси набавӣ рӯчуъ кунад, маъсалаҳоеро баррасӣ мекунад, ки он марбут ба моҳияти умумии каломи шариф ва ҳадисҳо ва дар сурати фарохтар рафтани ишора ба сураву оятҳо ва ё гуфтаҳои маъруфи пайambarи ислом хоҳад буд. Вале Ҳочӣ Хусайн Мӯсозода фарохтар аз ин назаргоҳ ба мағз андар мағзи маънии Куръон, аҳодис, қиссаҳои куръонӣ ва матлабҳои ниҳоние даст мезанад, ки хонанда барои маърифати он ба ташреҳи бештаре ниёз дорад. Ғазалҳое кам нестанд, ки муаллиф ишораҳои мустақим ба қиссаҳо ва ривоятҳо бар китоби «Инҷил», «Таврот», «Куръон» ва ҳадисҳои Пайambarи ислом (с) мекунад :

*Аз ҷаҳон бо сад ривоят Одаму Ҳавво гузаишт
Дар ҷаводис бемуаммо Нӯҳу ҳам Мӯсо гузаишт.
Қиссаи Айюби Собир ибрати аҳли хирад,
Бо ҷаҳолат ту мағӯ, ки Юсуфи зебо гузаишт.
Сарвату молат зиёд аст, баҳравар кун миллатат,
Зубдаи амволи худ бин, Акбари доро гузаишт...
Гарчи парвозе бикардӣ мисли шоҳин дар ҷаво,
Қадри парвона бидон, ки Аҳмади доно гузаишт.*

Дар ғазали мазкур шоир исмҳои таърихиро ба тариқи ибрат овардааст ва инсонии хокиро ёдрас менамояд, ки ин дунё гузаранда аст, он аз Одаму Ҳавво, Нӯҳи набиюллоҳ ва Мӯсои Калимуллоҳ ба сабил мондааст ва мо дар назди қудрату нерӯ ва эҷозии ин пайambarон кистем? Шоир дар радифи афроди боло исми Айюби Собир ва Юсуфи мис- риро меорад, ки яке аз дард ва ди-

гаре аз тухмату хиёнат ранҷо кашидаанд. Ин ишорати шоир аст, ки инсони ҳокӣ бо вучуди ҳама гуна сурат гирифтани зиндагониаш дар ин ҷаҳон ҷовидонӣ нест ва рӯзгори гузаштагон бояст ибрати имрӯзиён гардад.

Сарчашмаи аксари ғазалиёти шоир Қуръони Карим аст. Чунончи, дар сураи «Бақара» ояти 164 омада: Дар фиристондани шамолҳо (бодҳо), абри ромкардашуда миёни заминро осмон (ки борон аз он меояд) барои оқилон нишонаҳое аст. Ё дар ояти 59 сураи «ал-Анъом» меҳонем: «Ончи дар биёбону дарё аст медонад. Ва ё дар ояти 22 сураи Юнус ба мушоҳида мерасад: «Ў он Худои таъоло ки шуморо дар хушкию дар дарё равон мекунад, то вақте ки дар киштиҳо бошед». Ва ин матлабҳо дар ғазали зеини шоир ифодаи бадеӣ ёфтааст:

*Мавҷи дарё аз шамоли даргузар пайдо шавад,
Киштиҳоро гарқ созад, берун аз маҷро шавад.
Мавҷи дарё рӯи обу сирри он дар назди ӯ,
Гар Худо хоҳад, бихушқад баҳру чун саҳро шавад.
Мавҷи бепарво надонад баҳра орад ё зарар,
Гар вазад боди хунук, он мавҷ ҳам сармо шавад.
Боду обу мавҷи дарё ин ишора аз ҳаёт,
Гоҳе ором ин ҳаёту гоҳ пурғавго шавад.
Адлу эҳсон дар замин, ободӣ ояд аз само,
Хор қорад, гул шавад, бечора ҳам доро шавад.
Дар ғазал он ҳар чӣ гуфтӣ, каифи асрор, эй Ҳусайн,
Сирри ту аз дил бичӯшад, чашма ҳам дарё шавад.*

Ошноӣ бо ашъори Ҳоҷӣ Ҳусайн Мӯсозода, ки саропо ҳикмат асту инсонҳоро ба роҳи рости мустақим раҳнамоӣ менамояд ҳадиси паймбари ислом Муҳаммад (с)-ро ба ёд меорад, ки «Ал-уламоу варасату-л-анбиё», яъне олимону донишмандон меросбари паймбаронанд. Ва мусаллам аст, ки суҳанвар ҳамчун донандаи хуби

мероси диниву таърихӣ аз рӯи ояти «Ва ман юътал ҳикмата фақат утия хайран касиро, яъне «ҳар касе ҳикмат биёфт, хайри фаровон ёфтааст (Сураи ал-Бақара, ояти 269) амал мекунад ва ҳамзамон дар баёни фикру андешаҳо назари фардии суҳанварро аз тарозуи ақли фардӣ, таҷрибаҳои рӯзгор мушоҳида намудан мумкин аст. Ҳамчуноне ки дар ҳадиси паймбари ислом ҳам омадааст, ки «тафаккур инсонро даъват мекунад ба некӯӣ ва амал кардан бар он».

Дар меҳвари ашъори шоир инсон меистад: инсони созанда, эҷодкор, некрою некниҳод. Зеро инсон маҳлуқи шариф ва азиз дар назди Худованди яқтост. Чунончи, дар сураи «Исро» омада: Ҳамоно фарзандони одамро гиромӣ кардем ва дар биёбону дар дарё онҳоро барнишондем, ва ба онҳо аз покизаҳо рӯзӣ додем ва онҳоро бар бисёре аз он чи офаридаем фазли бисёр додем». Ҳоҷӣ Ҳусайн Мӯсозода ин матлабро равшану возеҳ ва мафҳум барои хонандаи имрӯз баён мекунад:

*Назди холиқ аз азал бо илми худ инсон азиз,
Баҳри аҳли илму ирфон гардиши даврон азиз.
Нури чашии ҳар суҳанвар равшанӣ орад ба дил,
Дар газал ҳар нуктае бар соҳиби девон азиз.
Маъдани илми илоҳӣ аз қарам ояд падид,
Ҳар амал дар қори хайр бар соҳиби эҳсон азиз.
Қавҳари дарёи мавлид қисми марҷон зери об,
Қавҳари ро ту бубин аз баҳри ӯ марҷон азиз.
Иzzати мардум бидонӣ, муҳтарам гардӣ мудом,
Ҳар касе шуд бо қарам, дар назди ӯ меҳмон азиз.
Номи некӯ, ҳулқи некӯ худ шараф орад, Ҳусайн,
Олиме гар бо амал дар назди он султон азиз.*

Ба як маънӣ тавассути ин ғазал шоир ояти болоиро ташреҳ додааст ва моҳияти инсон будан ва ҷигуна

зиндагонӣ карданро барои расидан ба асли мақсад баён кардааст. Дар перомуни вожаи муқаддаси «Инсон» аз назари шоир мафҳумҳое монанди «илму ирфон», «кори хайр», «эхсон», «иззату икром», «муруват ва карам», «номи нек», «илму амал» меистад, ки бе онҳо бардоштани номи баланди одамай ғайриимкон аст.

Дар сураи «Алақ» чанд ояте омада дар мавриди хондан ва илм: «Бихон, ба номи парвардигори худ, ки офарид... Бихон ва парвардигори ту Бузургвор аст. Он ки ба қалам илм омӯхт, одамиро он чи намедонист, омӯхт». Мусаллам аст, ки дар мавриди омӯхтани илм пайambarи ислом Муҳаммад (с) ва бузургони адаби тоҷику форс андешҳои ҷолиб баён кардаанд. Дар заминаи ин матлабҳо бо ишора ба Каломи шариф Ҳочӣ Ҳусайн Мӯсозода низ ба услуби хоси худ инсонҳоро ба илмомӯзӣ талқин менамояд. Дар баробари ин ёдрас мекунад, ки Шарқ сарчашмаи фазлу ҳунари аҳли Ғарб буд, вале ин замон он шукуҳу шаҳоматро аз даст дод. Ва шоир ба аҳли Шарқ муроҷиат мекунад, ки маҳз илму дониш боз эшонро сарбаланд мекунад:

*Мо ҳама дар ин ҷаҳон аз баҳри хондан зодаем
«Ту бихон»-ро аз калому аз бузургон хондаем.
Ҳар садое мерасад аз ҳикмати аҳли башар,
Дар улуи дину дунё гӯиши худ бинҳодаем.
Дастӣ худ болои дасту дар канори якдигар,
Бо ишоби аҳли илм аз роҳи ноҳақ рондаем.
Илму таҳсили фунун дармони дарди миллат аст,
Дар раҳи таълими дармон ҷону дил нанҳодаем.
Сад дарего аҳли Шарқ ришханда шуд дар назди Ғарб,
Дар ҳунар ҳам илми дунё дар амал нохондаем.
Дар раҳи таҳсили ҳикमत даъвате кун, эй Ҳусайн,
Аҳли Шарқи мо нагӯяд дар тагофул мондаем.*

Ҳоҷи Ҳусайн Мӯсозода ба тадриҷ ҳам ба мазмун ва ҳам ба аносири шаклии ашъораш таваҷҷуҳ менамояд. Яке аз падидаҳои назарраси ашъори шоир истифодаи ба мавриди қофия ва радиф, яъне лафзи муқаррар дар охири мисраҳо ва абёт мебошад. Шоир дар бозёфти радифҳои зебои классикӣ ва ҷадид беназир аст. Мусаллам аст, ки қофия ва радиф ба шеър таровати тоза мебахшад ва маъниро равшантар ҷилва медиҳад. Ин аст, ки истифодаи қофия ва радифҳои дилписанд дар ашъори шоир нигоштаҳояшро зебо кардааст. Чунончи, дар радифи классикии «бигзарад» ва «бояд расид» мегӯяд:

*Умри инсон беҳабар монанди дарё бигзарад,
Сӯи баҳри беканор аз зери саҳро бигзарад.
Рамзи дарёро бубин ин рӯзу шаб андар назар,
Дар мурураш лаҳзаҳое мисли рӯё бигзарад...*

* * *

*Зиндагӣ як соату бар қадри он бояд расид,
Гарчи бошад лаҳзае чун армугон бояд расид.
Беҳтарин неъмат саломат хотири ҷамъ асту бас,
Бо дуо бар шахси пиру навҷавон бояд расид...*

Як силсила ғазалҳои Ҳоҷи Ҳусайн Мӯсозода дар радифи «кошкӣ» ниҳоят дилписанду гӯшнавоз эҷод шудааст. Ин гуна ғазалҳо бо забони соддаву фаҳмо маъниҳои ҷолибро ифода менамояд. Муаллиф тавонистааст бо истифодаи радифи «кошкӣ» таманнову орзуҳои дилашро баён кунад ва хонанда аз ҷаҳони ботинии суҳанвар бештар огоҳ шавад. Орзуву омоли шоир дар ин намунаҳо муродифи таманнои дили хонанда низ мебошад. Маҳз калимаи «кошкӣ» забони шеърро гуворову шинаям намунадааст:

*Қадри шеърро касе донанда бошад, кошкӣ,
Ҳар чӣ гуфтам бо ҳадаф фаҳманда бошад, кошкӣ.*

Гар хато ёбад зи ман айбе нагӯяд бар авом,
 Айби манро дар газал пӯшанда бошад, кошкӣ....
 Пардабозиҳо набошад дар маонии газал,
 Дар мақоми «Шаимақом» сарпарда бошад, кошкӣ.
 Қудрати ашъори ман андар маонӣ – маърифат,
 Ҳарфи ҳикмат бар забон гӯянда бошад, кошкӣ.
 Бо насихат ҳар чӣ омад дар газалҳои Ҳусайн,
 Баҳри халқу миллати арзанда бошад, кошкӣ.

* * *

Аз гуноҳу нафси бад ман дур бошам, кошкӣ,
 Дар бақои умри худ масрур бошам, кошкӣ.
 Ҳар чӣ дидам дар асар бо дидаи бинои худ,
 Байни хосу ҳам авом манзур бошам, кошкӣ.
 Аз Худо пурсам мудом ман нусрате дар кори хайр,
 Баҳри нусрат дар ҳаёт мансур бошам, кошкӣ...
 Эй Худоё, аз ту пурсад бандаат Ҳоҷӣ Ҳусайн,
 Рӯзи ҳашир бо номи нек маҳшир бошам, кошкӣ.

Баъзе аз радифҳои шоир нодир ва зарифона эҷод
 шуда, қироати ин гуна ашъор кайфияти дигаре дорад:
 Ба чаши Вомиқи шайдо чу Узро ёр кам дар кам,
 Ба назди Айюби собир чу гамбардор кам дар кам.
 Нишони Яъқубӣ унвон ба роҳаш мунтазир ҳар дам,
 Чу Маҷнун дар раҳи Лайлӣ талабдидор кам дар кам.
 Бойси зикр аст, ки Ҳоҷӣ Ҳусайн Мӯсозода ҳамчун
 адиб ва суҳаншинос дар мавриди радиф ва мақоми он
 дар шеър назари хосаи худро дорад ва дар васфи он га-
 зале ҳам навиштааст:

Нагмасози созу овоз дар газал бошад радиф,
 Бар маонӣ баҳри парвоз дар газал бошад радиф.
 Лавҳаи мифтоҳи ашъор коҳише ёбад агар,
 Зебу зиннат баҳри пардоз дар газал бошад радиф.

*Берадифу қофия назми суҳан паймона нест,
Бо қараиша ҳамчу гаммоз дар ғазал бошад радиф.
Интиҳоби ҳар суҳанвар дар мақоми мусиқӣ,
Дашту саҳро рамли мумтоз дар ғазал бошад радиф.
Дар баёни илму даврон назму наср яксон бувад,
Баҳри шоир чун сарогоз дар ғазал бошад радиф.
Сад радифи беҳтарин андар ғазалҳои Хусайн,
Соябони назми эҷоз дар ғазал бошад радиф.*

Чун суҳан дар мавриди хунари шоир рафт меҳоҳам дар мавриди як махсусияти нигориши суҳанвар ҳарф занам. Ин ҳусни таҳаллус аст, ки аз махсусиятҳои ғазалиёти Ҳочӣ Хусайн Мӯсозода мебошад. Мусаллам аст, ки дар гузашта ҳусни таҳаллус асосан дар қасида истифода мешуд ва танҳо дар асрҳои XIII-XIV корбурди он дар ғазал маъмул гардид. Вале дар адабиёти муосир чи даврони то истиқлол ва чи баъди истиқлол суҳанварон дар ғазал камтар таҳаллусу номи худро зикр кардаанд. Ҳочӣ Хусайн Мӯсозода ин анъанаро дар ашъораш ривоч бахшид ва ин саъят дар нигоштаҳои ӯ бамаъниву ба ҷо ва дар ифодаи мазмунҳои нав ва андешаҳои бикр нақш мебозад. Чунончи, дар мисолҳои зерин санъати ҳусни таҳаллус ифодагари хоксориву фурутанӣи шоир ва муассир гаштани ҳикмати суҳанвар маҳсуб мешавад:

*Нуқси худро ҷустуҷӯ кун, дар амалҳоят Хусайн,
Назди мардум оқибат пайваста гардӣ муқтадо.*

* * *

*Эй Худоё, аз ту пурсад бандаат Ҳочӣ Хусайн,
Рӯзи ҳашир бо номи нек маҳшур бошам, кошкӣ.*

Ё дар абёти зер ҳусни таҳаллус оҳанги таъкид пайдо мекунад, ки ба шеър нерӯи тоза мебахшад:

*Рози дилро эй Ҳусайн, бар ҷоҳилу нодон мағӯ,
Назди аҳли илму ирфон соҳиби асрор бош.*

* * *

*Ҳусайно, дар газалҳоят насиҳат баҳри мардум кун,
Ба ҳикматҳои ашъорат ба нақши худ бақо пурсӣ.*

Яке аз хусусиятҳои ин девон чун маҷмӯаи пешин аз рӯи алифбои ниёгон чун анъанаи девонсозии классикӣ тартиб ёфтани он мебошад. Дар ин самт низ метавон аз заҳмати фаровони эҷодии Ҳочӣ Ҳусайн Мӯсозода ёд кард. Зеро дар девон қариб ба ҳамаи ҳарфҳои алифбои қаблии мо газал суруду шудааст ва аксари онҳо дар сатҳи баланд қарор доранд. Ба иборати дигар шоир аз як санҷиши бузурги ҳунарӣ гузаштааст. Ҳочӣ Ҳусайн Мӯсозода донандаи на танҳо таърихи дин ва китобҳои муқаддас аст, балки ба эҷодиёти мардумӣ низ тавачҷух дорад ва нисбати дурдонаҳои халқӣ муҳаббат дорад. Ин аст, ки дар қолаби анъанаҳои деринаи мардумӣ аз ҷумла «Нақш», ки одатан дар тӯи арӯсӣ хонда мешавад, мутобиқи замон матнро эҷод кардааст, ки метавонад мавриди истифодаи мардум қарор гирад. Ин матн ифодагари шодиву сурур ва хурсандӣ буда иҷрои он дар тӯи арӯсӣ айнаи матлаб аст:

*«Аввал зи Худо гӯем дуҷум зи Расул,
Як номи Муҳаммадаш ба олам машҳур».
Аз рӯзи азал бар мо никоҳаш суннат,
Ин суннати мо ба ҳукми Қуръону Забур.
Мо омадаем баҳри арӯси зебо,
Домод бибарад ба хонааш соҳиби нур.
Хурсандӣ кунад зи дил ба ишқаш домод,
Ҳам шодӣ кунад арӯс ба савти танбур.
Нуронӣ шуда келин ба мисли хуришед,
Маҳаллаи мо аз нав бигардад пурнур.*

Домоди азиз имрӯз маромаи хидмат,
Келини азиз ҳеч гаҳ набошад ранҷур.
Ширинӣ шавад меваи васли ёрон,
Дору бигиранд ҳама зи оби ангур.
Дар ҳамдилиҳо шавад саодат ҳамраҳ,
Созанда шаванд ба худ айвону қусур.
Аввал зи сифат бошад ҳаёи духтар,
Келини азиз шавад ба номаш маишхур.
Осонӣ бикун Худо ба ҳукми тақдир,
Бо дастӣ дуо гӯем, никоҳаш майсур.

Шоир ва муҳаққиқи номвар Назри Яздон дар муқаддимаи ҳамин китоб зикр кардааст, ки «Ҳочӣ Хусайн Мӯсозода дар маслаки Саъдӣ қалам мефарсояд. Вай бо андешаву афкори ин шоири шахир ҳамнавоств дар баъзе мавридҳои фикри ўро бо забон ва сабки ҳосаи нигориши ҳудаш тасдиқ менамояд». Воқеан, устод Ҳочӣ Хусайн Мӯсозода аз мактаби бузурги суҳанвароне чун Низомӣ, Мавлоно Ҷалолиддини Балхӣ, Саъдии Шерозӣ, Ҳофиз ва Камоли Хучандӣ бардоштҳо кардааст. Ва барои мисол ғазалеро меорем, ки он дар қолаб ва сабки Шайх Саъдии Шерозӣ эҷод шудааст:

Дареғо, байни инсонҳо муҳаббатро намебинам,
Зи аслон байни фарзандон адолатро намебинам.
Накӯбахтӣ расад ногаҳ ба сад душворию ҳасрат,
Зи тангдастони ин дунё саховатро намебинам.
Шукуҳи аҳли илму фан ба худ як ҳайбате дорад,
Ба марди ҷоҳилу нодон шарофатро намебинам.
Ҳама ношукрии олам зи сарватманду соҳибмол,
Зи аҳли шукру чашими тар шиқоятро намебинам.
Ба қисматҳо ризомандӣ, ки ў аз мо талаб дорад,
Ба ризқи додааш шукру қаноатро намебинам.

*Насиҳат кун, Ҳусайно, ту каломат гар равон бошад,
Мағӯ бар соҳиби ашъор фасоҳатро намебинам.*

Дар сарсухан мазкур мо ба мавзӯ ва мундариҷаи девони навбатии шоир ручӯъ накарда танҳо дар мавриди баъзе аз хусусиятҳои эҷодии ӯ изҳори назар намудем. Ҳадаф аз иншои ин андешаҳо раҳнамоии хонанда ба маърифати дурусти осори суханвар мебошад. Ҳамин тариқ барои дарки маъниҳои шеърӣ Ҳочӣ Ҳусайн Мӯсозода мебояст нуктаҳои зеринро мадди назар нигоҳ дошт:

1. Ҳочӣ Ҳусайн Мӯсозода қабл аз ҳама донишманди соҳаи дин ва Қуръон буда, он ба мазмуну мундариҷаи ашъораш таъсири бориз дорад. Барои дарку маърифати баъзе аз мафҳумҳову матлабҳои суханвар донишманди таърихи ислом, Қуръон, ҳадисҳо ва қиссаҳои қуръонӣ муҳим мебошад;

2. Суханвари мо таҷрибаи ғании зиндагониро дорад. Муносибату муомалаи ҳамагӯза бо мардум, таҳлилу баррасии мушкилоти рӯзгори одамон ва ҳалли он назари ӯро ба зиндагӣ фарох ва дониши ҳаётиашро амиқ кардааст. Аз ин рӯ, дар ағлаби маврид дар ашъораш назари ҳосаи шоир ифода ёфтааст, ки барои хонанда муфид аст;

3. Ба қавли Шоири халқии Тоҷикистон Фарзона «Ҳочӣ Ҳусайн Мӯсозода як фарди истисноӣ ҳастанд, ки бар тасаввурҳои собиқӣ мо мувофиқат намеkunанд: як инсонӣ бисёр имрӯзину мудерн, як шахсияте бо рӯҳи азими инсонҳои мозиву оянда, як донандаву хонандаву расонандаи қудратманди илми Илоҳӣ ва як нафари пазирандаи футухоти илму фарҳанги муосир, ки дар ин айёми барқиву компутериву атомӣ ҳам пеш-пешӣ чо-меа бо чароғи нусрат қадам мезананд». Аз ин рӯ, дар

осори Ҳочӣ Ҳусайн Мӯсозод шеърҳое ҳастанд, ки он дархури дарди имрӯзиён ва ба зиндагии онҳо ба кор меравад. Яке аз сабабҳои ба риштаи мусикӣ кашида шудани ашъори шоир ва маҳбубият пайдо кардани он ҳамин аст;

4. Имрӯз метавон бо боварии комил зикр кард, ки Ҳочӣ Ҳусайн Мӯсозода сабку салиқаи хоси худро пайдо кардааст ва дониستاني хусусиятҳои ифода ва истифодаи мафҳуми вожаҳои хосаи шоир имкон медиҳад бештар ба матлабҳояш даррасем.

Инак, девони навбатӣ дар дасти Шумост ба қавли Мавлонои бузург вожаву таркибот ин сурат аст ва барои он ҷуғрофиё лозим аст, ки онро маънӣ меғӯянд. Ин аст ки ашъори устод Мӯсозода ба сӯи дилҳову ҷонҳои мо парвози баланд дорад...

Саидумрон Саидов,

*Аълоҷии маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон,
номзади илмҳои филологӣ*

САБЪАИ САЙЁР

Ибтидо кардам ба исми Холиқу Яздони худ (1431)

Ибтидо кардам ба исми Холиқу Яздони худ,
 То расонад баҳрае бар миллатам девони худ.
 Дар кушоиш баҳри ман «Мифтоҳи асрорнома» шуд,¹
 Аз фазо фурсат бидидам нозими майдони худ.
 Чавҳарам шуд ҷовидон андар китоби дуввумам,
 Раҳнамоиҳо биёрад мавҷ аз тӯфони худ.
 Саввумин меъроҷи ман дар маърифат омад уруч,
 Сайди маънӣ кардаам бо килки худ - пайкони худ.
 Чоруминаш «Тоҷикистон – вориси Сомониён»,
 Маънияш бошад баёни шокири даврони худ.
 Панҷумин девони ман он «Ҳикматистон»-и ман аст,
 Ҳикматаш бошад қиёси баҳри зарафшони худ.
 Шашшумин девони ман он «Гулшанистон»-и ман аст,
 Маънияш бошад баёни гулшани ирфони худ.
 Ҳафтуминаш «Сабъаи сайёр» гуфтаст ин Ҳусайн,
 Аз Худо пурсад, расад бар ҳаштумин девони худ.

09.05.2019.

¹ «Мифтоҳи асрорнома» – номи китоби нахустини нигоранда аст, азбаски дар ин ғазал номи китобро айнан дарҷ кардан даркор буд, ним ҳичо ҳалал дар вазн иттифок афтод. Муаллиф.

«АЛИФ»

**ИБТИДО КАРДАМ КИТОБИ НАВ БА НОМАТ,
ЭЙ ХУДО (1901)**

Ибтидо кардам китоби нав ба номат, эй Худо,
То расонам ҳикмате аз баҳри миллат раҳнамо.
Бо қалам гуфтам маонӣ баҳри ман илҳоми ту,
Ҳам ситоишҳо кунам баҳри Муҳаммад Мустафо.
«Сабъаи сайёр»-ро худ муктадӣ бином мудом,
Бар Абӯбақру Умар, Усмон, Алии муртазо.
Дар ҳаётам боз гӯям васфи асҳоби киром,
Ҳам бипурсам баҳри онҳо, эй Худо, бошӣ ризо.
Иқтидо кардан шараф, асҳоби мазҳаб дар назар,
Бӯҳанифа дар раҳи дин баҳри мардум муктадо.
Ту талаб кардӣ, Ҳусайно, аз ғазалхон матлабат,
Ҳар касе хонад ғазал, дар ҳаққи ту гӯяд дуо.

28.03.2020.

АЗ САРАЗМИ ТОЧИКОН ОСОР МОНДА БАҲРИ МО (1486)

Аз Саразми тоҷикон осор монда баҳри мо,
Дар асарҳо ҷовидон ахбор монда баҳри мо.
Руъяти таърих хоҳӣ як нишона аз Саразм,
Чун замине дар нишон ҳамвор монда баҳри мо.
Тоҷикистон шуд муқаддас бо Саразми миллаташ,
Дар кутуб баҳри баён афкор монда баҳри мо.
Чӯстучӯӣ нақши таърих аз Саразми миллатам,
Баъди ковиш беиён девор монда баҳри мо.
Аз Самарқанду Бухоро боздиди якдигар,
Баҳри миллат аз ниҳон дидор монда баҳри мо.
Шукри истиқлоли давлат дар каломи ин Хусайн,
Ҳамчу рамзи армуғон асрор монда баҳри мо.

18.06.2019.

АҲЛИ САРАЗМИ МИЛЛАТАМ, ДАР ФИКРУ ДАР ЁДАМ ШУМО (1500)

Аҳли Саразми миллатам, дар фикру дар ёдам шумо,
Баъди ҳазорон солҳо меъроҷи фарёдам шумо.
Бар гӯши мардум мерасад лафзи латифи тоҷикӣ,
Эй суғдзодони Саразм, авлоду аҷдодам шумо.
Фарзанди соҳибмаърифат сад фаҳр дорад аз Саразм,
Соҳибхуна, ободгар дар шаҳри ободам шумо.
Меҳру муҳаббат дар дилам, таърихи миллат дар на-
зар,
Ногаҳ агар афтам зи по, он дасти имдодам шумо.
Осудагии кишварам озоиши мардум бувад,
Чун раҳнамо, эй олимон, дар роҳи иршодам шумо.
Бошад, Ҳусайно, тоҷикӣ номи нақӯи ин Саразм,
Аз баҳри ҳар тоҷик бигӯ қомуси эҷодам шумо.

01.07.2019.

ЭЙ РӯИ ЗЕБО ДАР ХАЁЛ МАН ДАР КУЧО ДИДАМ ТУРО? (1506)

Эй рӯи зебо дар хаёл, ман дар кучо дидам туро?
 Чун як дарахти навниҳол ман дар кучо дидам туро?
 Дар хоб ё бедориям андар назар пайдо шуда,
 Дар илму дониш баркамол, ман дар кучо дидам туро?
 Дар дил фиканда меҳри худ талқини бе ному насаб,
 Сабр аст ин ҷо эҳтимол, ман дар кучо дидам туро?
 Аз ғайб ояд рӯзу шаб сӯи дилам илҳами ман,
 Дар зеҳни ман ту ҳамчу хол, ман дар кучо дидам туро?
 Ҳар як саволам дар ғазал дар дасти ҳар соҳибҷамол,
 Дар чашми ман ҳамчун ҳилол, ман дар кучо дидам туро?
 Ҳар ҳарфи шеъраш худ савол, назми Ҳусайн аз Зулча-
 лол,
 Бар хотират н-ояд малол, ман дар кучо дидам туро?

07.07.2019.

ЭЙ ДАР ХАЁЛАМ МУСТАДОМ, МАН ДАР КУЧО ДИДАМ ТУРО? (1513)

Эй дар хаёлам мустадом, ман дар кучо дидам туро?
Як сурате дар издиҳом, ман дар кучо дидам туро?
Дар хобу дар бедориям боло барам дастони худ,
Баҳри висолаш бо салом, ман дар кучо дидам туро?
Ангушти ман дар дасти ту шакле чу орад дар дилам,
Пайваста гардад бар мақом, ман дар кучо дидам туро?
Райҳони гул пеши назар, аз хори саҳро дар ҳазар,
Чун накҳати гул бар машом, ман дар кучо дидам туро?
Аз матлаби рӯи гулат чандин хабарҳо баҳри ман,
Андар дилам омад паём, ман дар кучо дидам туро?
Бинам, набинам номи ту дар зикри афкори Хусайн,
Доим бигӯям бардавом ман дар кучо дидам туро?

22.07.2019.

ЭЙ ДИЛРАБОИ МЕХРУБОН, МАН БО САФО ДИДАМ ТУРО (1532)

Эй дилрабои меҳрубон, ман бо сафо дидам туро,
Андар ҳиҷолат мисли гул ман бо ҳаё дидам туро.
Ҳар он чи гуфтам баҳри ту, хушнудӣ орад оқибат,
Афсурда гардад хотирам, гар норизо дидам туро.
Бошад саодат баҳри ман андар ҳимоят ҳамнафас,
Бар ман биёяд ғуссае, аз худ ҷудо дидам туро.
Бори гарон бар дӯши ман, хомӯшиям аз баҳри ту,
Бо меҳри худ андар вафо дар интиҳо дидам туро.
Дидори рӯят ҳамчу гул, ин чашми шодӣ дар сарам,
Андар раҳи амрози худ дорушшифо дидам туро.
Хурсандии ҳарду ҷаҳон гӯяд Ҳусайн андар ғазал,
Дар интиҳои роҳи худ ман раҳнамо дидам туро.

07.07.2019.

**ЭЙ БАШАР, ФИКРЕ БИКУН, ТУ АЗ ҲАЁТАТ
ШАВ РИЗО (1549)**

Эй башар, фикре бикун, ту аз ҳаётат шав ризо,
Меҳру Моҳу Муштарӣ хидмат кунад аз баҳри мо.
Раҳмати Ҳақ бар ибодаш дар муҳаббат беназир,
Ҳар ситора дар шаби ялдо ба инсон раҳнамо.
Душманӣ орад ба дилҳо кинаву қаҳру ғазаб,
Адлу эҳсон пеша кун, фарде набошад бехато.
Шаҳси тақводор доим парварад дар дил ҳунар,
Чора созад илму ирфон дар садоқат муқтадо.
Ранчу роҳат баҳри ту ҳам амри тоат дар вучуд,
Шуд мукамал, эй Ҳусайн, аз қисматат ту шав ризо.
Ҳақшиносӣ дар замон, шукрона кардан вочиб аст,
Шукри неъмат гар кунӣ, аз мушкилӣ ёбӣ раҳо.

19.08.2019.

ЭЙ ДИЛБАРИ ДИЛДОРИЯМ, МАН ДАР КУЧО ДИДАМ ТУРО? (1647)

Эй дилбари дилдориям, ман дар кучо дидам туро?
Дар ҳолати душвориям ман дар кучо дидам туро?
Фикре бикардам рӯзу шаб андар ҳаводис баҳри худ,
Дар хобу дар бедориям ман дар кучо дидам туро?
Руҳи ман андар манзиле ранҷур дид худ дар бадан,
Эй дӯст, дар бемориям ман дар кучо дидам туро?
Накшу нигори нозанин ҷаззобӣ орад дар амал,
Дар ҳолати пуркориям ман дар кучо дидам туро?
Имрӯз дониستم сабаб тақдири Раббулоламин.
Ҳаргиз мағӯ бозориям, ман дар кучо дидам туро?
Расми иморат дар назар орад саволе бар Хусайн,
Ҳарчанд ман меъмориям, ман дар кучо дидам туро?

25.09.2019.

**БОҒБОНРО ТУ БИПУРС, КИ ОН ГУЛИ
РАӢНО КУЧО? (1432)**

Боғбонро ту бипурс, ки он гули раӢно кучо?
Шохи гулро ту бигӯ он ҷаннатулмаъво кучо?
Ҳар ҷавобе бар ту ояд иктишофи қалби ту,
Фикри онро ту бикун, ки гулбунӣ зебо кучо?
Ҷаннатулмаъвоӣ дунё ҳамсари некӯ бувад,
Ошиқи шайдо нагӯяд қомати раӢно кучо?
Қомати раӢноӣ дилбар дилрабо дар ҷашми ёр,
Ёри содиқ менапурсад нақши беҳамто кучо?
Бе машаққат домани саҳро набитвонӣ гузашт,
Реги Омӯ зери баргу мавҷи он дарё кучо?
Ҳарфи ту дар ин ғазалҳо канзи ҳикмат, эй Ҳусайн,
Шарҳи онро худ бигӯ, ки рамзи он маъно кучо?

06.05.2019.

**БА ТАЪРИХИ КУҲАН БИНГАР, САРАЗМ ИН
НАВБАҲОРИ МО (1477)**

Ба таърихи куҳан бингар, Саразм ин навбаҳори мо,
Надонам сирру асрораш, агарчӣ дар канори мо.
Санадҳои нахустинаш ба дасти мо расид имрӯз,
Ба ҳуччат шашҳазор аст ибтидои иштиҳори мо.
Нахустин халқу миллатҳо ба дину кешу ойнаш,
Ҳама бар ин Саразми худ бигӯяд сарқарори мо.
Қарори Сарвари миллат ишорат аз ҳазорон сол,
Паси ин рамз таърихи матонат, ҳам виқори мо.
Нахустин шоҳи олам ин Куруши ориёӣ аст,
Вале пирӯзӣ дар Бобил, футуҳаш аз диёри мо.
Саразми миллати тоҷик, Хусайно, ҷашни худ дорад,
Бигӯ бар мардуми олам, ки ин ҷашн ифтиҳори мо.

14.06.2019.

БАҲРИ МУЛКИ ТОЧИКОН ШУКРОНА МЕГҶЕМ МО (1489)

Баҳри мулки тоҷикон шукрона меғҷем мо,
Марзу бумаш дар амон, шукрона меғҷем мо.
Тоҷикистон шуд мунаввар дар масири амният,
Ибрати аҳли ҷаҳон, шукрона меғҷем мо.
Рӯзгори мардуми мо нозу неъмат, ҳам карам,
Аҳди соҳибқаҳрамон, шукрона меғҷем мо.
Пешвои миллати мо аҳд кард дар назди халқ
Бо дилу ҳам бо забон, шукрона меғҷем мо.
Назди абнои башар дар гармию ҳам сардиҳо
Ў ба миллат соябон, шукрона меғҷем мо.
Баҳри халқи худ намо роҳи саодат, эй Хусайн,
Аз Худо пиру ҷавон шукрона меғҷем мо.

18.06.2019.

**БАҲРИ ОРОМИИ МО ҚАСРИ ҶАҲОН
АСТ ИН ҶО (1563)**

Баҳри оромии мо қасри ҷаҳон аст ин ҷо,
Кӯи осоиши мо шукри замон аст ин ҷо.
Чаману лолаву гул шавқи саломат дар дил,
Роҳате фикр макун, бори гарон аст ин ҷо.
Дар биёбон, нигарӣ, қаср намояд аз дур,
Пайи оғози сафар қасди давон аст ин ҷо.
Кухи кӯчак ба назар бори гарон дар шона,
Банди худро ту бигир, васли миён аст ин ҷо.
Ҳар саҳар роҳи равон баҳра наорад бе илм,
Ҳар кучо маърифате роҳи амон аст ин ҷо.
Ташналаб гар ту шудӣ баҳра бичӯ наҳри Ҳусайн,
Зарфи ту дар лаби ҷӯ, наҳри ниҳон аст ин ҷо.

27.08.2019.

ДАВРИ ХУД ДОИМ БИЧАРХУ ФИКР КУН ПАРВОНАРО (1445)

Даври худ доим бичарху фикр кун парвонаро,
Хубби Лайлӣ дар назар Маҷнуни дилдеваронаро.
Шоҳ бо даврони худ парвона гардад оқибат,
Шаҳпарак девона созад дар садаф марҷонаро.
Лайлию Маҷнун ба қавли аҳли таърих ошиқанд,
Ишқи Ҳақ мағрур созад ошиқи мастонаро.
Сахт беҳуд аз шароби ишқ донад қадри ман,
Чашми масташ хона созад манзили вайронаро.
Манзили вайрона бошад ҳар ғалат, саҳву хато,
Ҳеҷ н-ояд иштибоҳе хатти ҳар пешонаро.
Дар гузашта бо қалам ҳар он чи гуфтӣ, эй Ҳусайн,
Рамзи онро худ бигӯ, ҳам шарҳи ҳар пинҳонаро.

16.05.2019.

**ДОНАКИ ПУРМАҒЗИ МО НАБЕРА
БАҲРИ БОБО (1666)**

Донаки пурмағзи мо набера баҳри бобо,
Бо маззааш ҳамнаво абера баҳри бобо.
Мағзи даруни мева ҳаловате бубахшад,
Ман «ман» гӯяд бо нидо набера баҳри бобо.
Дар хонадони тоҷик ҳар тифл чун чароғе,
Бахшад зи худ сад сафо абера баҳри бобо.
Ҳалвои ширину қанд баъди камолоти худ,
Оварда аз ҳар кучо набера баҳри бобо.
Чун ҳадя аст аз Худо кӯдаки ҳар оила,
Бошад худаш як ато абера баҳри бобо.
Дахҳо набераи ту, пайдо шавӣ, эй Ҳусайн,
Доим гӯяд марҳабо набера баҳри бобо.

09.10.19.

ДАР ҲАР ГИЁҲИ ИН ЗАМИН ЯК ҲИКМАТ АСТ АЗ БАҲРИ МО (1732)

Дар ҳар гиёҳи ин замин як ҳикмат аст аз баҳри мо,
Ибрат гиред, эй оқилон, аз осмон омад нидо.
Ҳар маҳфили илму адаб рамзи ҷалолат муътабар,
Дар раҳгузори роҳи ҳақ бошад бисоти кибриё.
Гарчанд бошӣ мустанад даъвои ноҳақро макун,
Мӯсо нагардӣ дар сифат, гарчанд дар дастат асо.
Тахти Сулаймонро бубин мулки Сабаъ пеши назар,
Дар роҳи ҳақ пайрав бишав бар васфи Осиф Бурҳиё.
Гумраҳ машав андар ҳадаф зоҳирнамо дар назди халқ,
Раҳгум занӣ аз роҳи ҳақ худ дар биёбони риё.
Ибрат бигир гар Хусравӣ аз панду андарзи Ҳусайн,
Асли ҳидоят аз азал панде бигардад раҳнамо.

28.11.2019.

**САНГИ ХОРО ДАР КУЧОВУ ГАВҲАРИ
ДАРЁ КУЧО (1541)**

Санги хоро дар кучову гавҳари дарё кучо?
Фарқи онро гар набинӣ, дидаи бино кучо?.
Бехтарин авсофи инсон байни мардум будан аст,
Дар баёни зухду тақво яккаву танҳо кучо?
Пунба андар гӯши мову зумрае бо роҳи худ,
Мулки шоҳӣ дар кучову шахси нодоро кучо?
Ҳар касе гумгашта гардад, куфру дин барҳам занад,
Дар чаман гумгашта гӯяд: Бешаи саҳро кучо?
Беша дар саҳро чу ёбад бо саховат Ҳотаме,
Тоҷири содиқ кучову шахси навсавдо кучо?
Шахси навсавдо чу дидӣ, ту насихат кун, Ҳусайн,
То бидонад дар ҳақиқат гавҳари зебо кучо?

15.08.2019.

СУФТА ГАРДОНАД ҚАЛАМ ИН ДУРРИ МАКНУНИ МАРО (1575)

Суфта гардонад қалам ин дурри макнуни маро,
Риштаи ҳарфи ғазал мақсуди мазмуни маро.
Қони худ қурбон кунам, андешае шуд гар баланд,
Шефтаи маъно кунад ин ақли мафтуни маро.
Гар сухан гӯй ба ҷоҳил, ҳарфи он тире камон,
Тирагиҳо оварад ин қалби маҳзуни маро.
Ҳарфи бе маънои шоир нақси маъно дар назар,
Бигсилонад байни мардум ақди маҷнуни маро.
Ишқи ин дунёи дун ранҷе биёрад баҳри ман,
Ошиқи Лайли намонад расми Маҷнуни маро.
Расми хаттат, эй Хусайн, оянда баҳри миллатат,
Шарҳи маъниҳо биёрад ҳарфи мавзуни маро.

02.09.2019.

ШУКРОНА МЕГЁЕМ МО АЗ КИШВАРИ НУРУ САФО (1488)

Шукрона мегЁем мо аз кишвари нуру сафо,
Бар миллатам чун раҳнамо Эмомалӣ Раҳмони мо.
Дар раҳнамои халқи худ шуд ибрати аҳли башар,
Аз баҳри миллат муқтадо Эмомалӣ Раҳмони мо.
Нармӣ биёрад баҳри халқ, ҳам дилнавозиҳо зи худ,
Бар миллаташ карда ато Эмомалӣ Раҳмони мо.
Ў худ навозишҳо кунад бар аҳли муҳтоҷу یتим,
Андар бараш дасти саҳо Эмомалӣ Раҳмони мо.
Боде вазад гар ногаҳон, нокомӣ орад ҳар гаҳе,
Бар дарди мо бошад даво Эмомалӣ Раҳмони мо.
Андар дуо гӯ, эй Ҳусайн, авсофи адлаш дар назар,
Бар миллаташ соҳибдуо Эмомалӣ Раҳмони мо.

18.06.2019.

ГУРФАИ ДЕҲҚОН КУЧОВУ ХОНАИ СУЛТОН КУЧО (1711)

Гурфаи деҳқон кучову хонаи султон кучо?
Ҳарду хоб андар раҳи Ҳақ, ҷавҳари эҳсон кучо?
Ҳар якеро вақти борон нағма бар гӯшаш расад,
Пардаи барбат кучову чак-чаки борон кучо?
Фитнаҷӯйиҳо надорад манзили дарвеши Ҳақ,
Фитнаи инсон кучову илму ҳам ирфон кучо?
Илму ирфон зидди ғафлат фарқи онро ту бубин,
Васваси шайтон кучову ояти Қуръон кучо?
Қоҳили нодон надонад қадри илму ҳам ҳунар,
Ақли зарафшон кучову ҷаҳли номардон кучо?
Фурсате дорӣ, Хусайно, тоати субҳон бикун,
Ғайбати мастон кучову суҳбати некон кучо?

06.11.2019.

ГАР БА ДАСТАТ МОЛУ ПУЛ, БЕГОНА ГАРДАД ОШНО (1522)

Гар ба дастат молу пул, бегона гардад ошно,
В-арна дар бечорагяг бар сар ояд мочаро.
Нотавонбинии мардум нахли умрат барканад,
Сайди булбул баҳри гул, аз баҳри сайёд ин чафо.
Рози худ пинҳон надорӣ душманӣ ояд ба ту,
Нестӣ ранчур агар, гардӣ ба дарде мубтало.
Гар иродат дар ту бошад, мерасӣ бар қасди худ,
Байни абнои ҷаҳон аз ҷумла гардӣ ағниё.
Лахзае андар сукутат фикри дунё дар назар,
Пайравӣ бар чоҳилон монанди дарди бедаво.
Накси худро ҷустуҷӯ кун, дар амалҳоят, Ҳусайн,
Назди мардум оқибат пайваста гардӣ муктадо.

30.07.2019.

НОСИПОСУ БЕНАСАБРО ТАРБИЯТ КАРДАН ХАТО (1653)

Носипосу бенасабро тарбият кардан хато,
Бенасаб иффат надорад, окибат орад чафо.
Нохалаф ҳар хайрро нобуд кунад бо дасти худ,
Дарду ранчаш бардавом андар бадихо мубтало.
Ҳайате ояд ба наздат бенасаб дар байнашон,
Дар раҳи зулму чаҳолат машварат гардад фано.
Ҳар кӣ бошад бенасаб ҳаргиз набошад ноумед,
Айби ӯ не, айби аслаш офият андар рачо.
Бахшишу осонӣ омад баҳри мо аз дини ҳақ,
Бенасаб чашмаш напӯшад, мағфират шуд бехато.
Афву эҳсон пеша кун дар ҳар амалҳо, эй Ҳусайн,
Ҳар чӣ бошад бенасабро маърифат орад сафо.

02.10.2019.

ҲАЗОРОН ИБРАТЕ ДОРАД САРАЗМ АНДАР ҲАЁТИ МО (1473)

Ҳазорон ибрате дорад Саразм андар ҳаёти мо,
Бувад таърихи халқи мо пару боли қаноти мо.
Зи дониш ҳар чӣ меҷӯем аз таърихи аҷдодӣ,
Ба подории ин миллат Саразм андар саботи мо.
Ба қарни қабли мелодӣ назар дар саввуминаш кун,
Зи худ пӯшида ҳал гардад равони мушкилоти мо.
Зи Бобочон Ғафур омад нидои миллати тоҷик,
Ба ҳуччат сабти номи миллати мо – илтифоти мо.
Умеди рафтагони мо, Ҳусайно, вақти эҳё шуд,
Саразми миллатам имрӯз чанори босаботи мо.
Зи Садриддини Айнӣ дон наҷоти миллати тоҷик,
Ба аҳли Суғду ҳам Хатлон шукӯхе дар сифоти мо.

10.06.2019.

ҲАР ГАҲ РАВӢ ТУ БАР САФАР, АЗ МОДАРАТ ГИР ТУ ДУО (1662)

Ҳаргаҳ равӣ ту бар сафар, аз модарат гир ту дуо,
Роҳат шавад худ бехатар, розӣ шавад аз ту Худо.
Некӣ бикун бар модарат, мекун адо ҳаққи падар,
Бо тандурустӣ, эй писар, бар дарди худ ёбӣ даво.
Хушбахтию иқболи нек аҳли саодат дар назар,
Соҳибҳумоюн гар шудӣ, аз мушкилӣ ёбӣ раҳо.
Қобил ва Ҳобилро бубин бегона гашта дар ҳабар,
Ҳар кас, ки нофармонӣ кард, аз аҳли худ ёбад ҷафо.
Саркаш машав аз роҳи Ҳақ, тоат бикун бар модарат,
Гар акси онро кардаӣ, аз насли худ бинӣ сазо.
Ту бо дуои модарат соҳибсаодат, эй Ҳусайн,
Садҳо дуои хайри ӯ андар раҳат шуд раҳнамо.

06.10.19.

«БО»

**КАС НАГРАДАД МАРДИ КОМИЛ, ГАР СУХАН
ШУД БЕНИҚОБ (1586)**

Кас наградад марди комил, гар сухан шуд бениқоб,
Ваъдаҳои хоми вай дар байни мардум чун сароб.
Аҳли дониш, байни ҷуҳхол, ар набошад шуҳраташ,
Рӯи хуршед аст тобон, чун барояд аз саҳоб.
Дар сараш мағзе надорад аҳли ҷаҳлу аҳли фисқ
Зарри холисро бубинад, маҳв гардад чун ҳубоб.
Марди доно гар мусофир, тӯша дорад дар бараш,
Бо ҷасурӣ дар сафар ҳаргиз намонад дар азоб.
Соҳиби давлат бубин аспӣ саворӣ дар бараш,
Ҳар гаҳе бомаърифат шуд, пойи ӯ андар рикоб.
Нардбон бар авҷи гардун дафтари шеърӣ Хусайн,
Бар фалак, бе шак, барояд ҳар кӣ хонад ин китоб.

05.09.2019.

ҲИЧРАТИ ЗҮРӢ ЧУ ХОӢӢ, РАӢИ ВАЙРОН МАТАЛАБ (1582)

Ҳичрати зӯрӣ чу хоҳӣ, раҳи вайрон маталаб,
Баҳри осоиши худ аҳд ва паймон маталаб.
Бенаво гаштӣ агар, ҳочати худ чӯ зи Худо,
Гар ниёзе ту нодорӣ, зи касе нон маталаб.
Ҳар гаҳе дар сафарӣ, мерасадат гар баду нек,
Ҳочатат гарчи ҳазорон, зи бад эҳсон маталаб.
По ба буроҳа менех, то нашавӣ саргардон,
Дасти ту банд надорад, раҳи зиндон маталаб.
Нақди бозор надонӣ, ту маҳар дарди саре,
Адли мизон ту зи ҳар тоҷири нодон маталаб.
Эй Хусайн, ин ҳама ашъори ту аз лутфи Худост,
Ҳикмати ҳарфи гаронқадр ту арзон маталаб.

04.09.2019.

«ТО»

ЭҲДО БА ФАРЗОНА (1468)

Инсони маҳбуби Худо – Фарзона фаҳри миллат аст,
Як шоири нуру сафо – Фарзона фаҳри миллат аст.
Соҳибдилу соҳибназар ақлу заковат аз Худо,
Андар суҳан соҳибсано – Фарзона фаҳри миллат аст.
Андар табиат ӯ ҳақим, афкори Лукмон дар амал,
Ҳам бо суҳан соҳибдаво – Фарзона фаҳри миллат аст.
Бошад Иноят номи ӯ – авсофи Марям дар назар,
Сад ҳикмате андар қабо – Фарзона фаҳри миллат аст.
Монанди Мӯсои Калим андар каломаш офият,
Аз баҳри мо дасти асо – Фарзона фаҳри миллат аст.
Мӯҳри абад барабаста андар шеъри ӯ – гуфтӣ, Хусайн,
То ҳаст дунёро бақо – Фарзона фаҳри миллат аст.

07.06.2019.

ИФТИХОРУ ЁДГОРИ МО САРАЗМИ МИЛЛАТ АСТ (1470)

Ифтихору ёдгори мо Саразми миллат аст,
Тахти миллат дар диёри мо Саразми миллат аст.
Аз қарори чашни таърих аҳли дунё бохабар,
Байни миллатҳо шиори мо Саразми миллат аст.
Пан(ҷ) ҳазору пан(ҷ) саде н-ояд ҳалал дар сафҳае,
Баҳри ҳуччат иқтидори мо Саразми миллат аст.
Сафҳаи таърихи миллат дар ҷаҳони илму фан,
Баҳри фардо интизори мо Саразми миллат аст.
Сар супурдан баҳри меҳан шуд зи насли миллатам,
Вақти гуфтан ифтихори мо Саразми миллат аст.
Ҳар ҷӣ гуфтӣ, эй Ҳусайно, адли Раҳбар дар назар,
Эҳтирому эътибори мо Саразми миллат аст.

08.06.2019.

ЭЙ САРАЗМИ МИЛЛАТИ МАН ИФТИХОРАМ АЗ ТУ АСТ (1493)

Эй Саразми миллати ман ифтихорам аз ту аст,
Гулшани ман, Тоҷикистон, лолазорам аз ту аст.
Иззу чоҳу молу мулк аз сарҳадат омад ба даст,
Баҳри таърих – ин ҳудуди беканорам аз ту аст.
Бо далеле шухратат афзун шуда дар ин ҷаҳон,
Назди миллатҳои дунё эътиборам аз ту аст.
Байни осори кӯҳан дар манзалат болонишин,
Дар масири илму фан дору мадорам аз ту аст.
Сарнавишти миллатам дар ҷабҳаи илму ҳунар,
Баҳри ту гӯяд Ҳусайнат: Касбу қорам аз ту аст.
Нукраву тиллову мис, ҳам руҳу сурби тоҷикон,
Баҳри ту миллат бигӯяд: Иқтидорам аз ту аст.

30.06.2019.

АЗ САРАЗМАШ ТОЧИКИСТОН ИФТИХОРИ МИЛЛАТ АСТ (1497)

Аз Саразмаш Тоҷикистон ифтихори миллат аст,
Байни давлатҳои дунё шахдбори миллат аст.
Шаҳди он таърихи мардум пан(ҷ)ҳазору пан(ҷ)садум,
Сарзамин андар Саразмаш он виқори миллат аст.
Шухратовар шуд ба миллат кашфи ин шаҳри азиз,
Бахту тахти кишвари мо гиру дори миллат аст.
Шуд Душанбе пойтахти кишвари ободи мо,
Решаҳояш аз Саразму чун чанори миллат аст.
Ҳикмату ақлу заковат вориси Сомониён,
Дар Самарқанду Бухоро эътибори миллат аст.
Васфи тоҷикро ба ҳар ҷо бо сухан гӯяд, Ҳусайн,
Номи неки ин Саразм андар ҷавори миллат аст.

30.06.2019.

АЗ ХУДАТ ДОН ДАР ҶАҲОН ҲАР ОН ЧӢ ОЯД БАР САРАТ (1648)

Аз худат дон дар ҷаҳон ҳар он чӣ ояд бар сарат,
Неку бад худ ҳикмату аз қисмат ояд бар дарат.
Ҳар чӣ дидӣ дар замон, бошад тамошогоҳи Ҳақ,
Худ нақӯишҳо макун ҳаргаҳ бияфтад манзарат.
Пуштибонӣ гар ту хоҳӣ, поси хотирҳо бидор,
Баҳри ҳифзи моли ту бошад чу санге бар дарат.
Иллатеро гар ту дидӣ, узрҳои пеша гир,
Хулқи некӯ бар хато, доим бипурсӣ маъзарат.
Руҳу ҷисмат ҳамраҳу пайваста бошад бо само,
Раҳм кун бар руҳи худ, зулме макун бар пайкарат.
Гар суҳан кардӣ, Ҳусайно, фикри миллатро бикун,
Қавли ҳақ андар забон фирӯза гардад чавҳарат.

25.09.2019.

АЗ ҶАҲОН БО САД РИВОЯТ ОДАМУ ҲАВВО ГУЗАШТ (1744)

Аз ҷаҳон бо сад ривоят Одаму Ҳавво гузашт,
Дар ҳаводис бемуаммо Нуху ҳам Мӯсо гузашт.
Қиссаи Айюби Собир ибрати аҳли хирад,
Бо ҷаҳолат ту мағӯ, ки Юсуфи зебо гузашт.
Сарвату молат зиёд аст, баҳравар кун миллатат,
Зубдаи амволи худ бин, Акбари доро гузашт.
Зиндагӣ дар рӯи олам бо бузургон беҳтар аст,
Қадри олабро бидонад он, ки аз дунё гузашт.
Бо тасаввур сатҳи баҳре дар ғазал гӯяд Ҳусайн,
Дар назар айёми умрам мисли як дарё гузашт.
Гарчи парвозе бикардӣ мисли шоҳин дар ҳаво,
Қадри парвона бидон, ки Аҳмади доно гузашт.

16.12.2019.

**БИНОИ УМРИ МАН, ЭЙ ДҶУСТ, ШУД ОБОД АЗ
ДАСТАТ (1443)**

Бинои умри ман, эй дӯст, шуд обод аз дастат,
Биёбам бо ҳидоятҳо раҳи иршод аз дастат.
Карамхоҳӣ ба ман кардӣ, ниҳоли навҷавониям
Шавад баъд аз солҳо як рӯз чун шамшод аз дастат.
Садоқат байни мову ту надорад роҳи тақлидӣ,
Хароботи дили мо мешавад обод аз дастат.
Вафову аҳди дилбарҳо ба гул рамзи садоқат шуд,
Ба ман меҳру вафо бошад, чу гул афтод аз дастат.
Раҳоварди туро ҳар дам ба ширинӣ масал гӯям,
Манам он кӯҳкан марде, ки шуд Фарҳод аз дастат.
Шикори мурғу моҳиро садоқат меҳваре бошад,
Наям моҳигир, аммо ман шудам сайёд аз дастат.
Навис асрори ҳамдамро, Ҳусайно, дар ғазалҳоят,
Бигӯ баҳраш, ки шеърӣ ман шавад эҷод аз дастат.

16.05.2019.

БО ТАФАККУР ҲАР ЧӢ ГУФТӢ, АСЛИ ОН АЗ ҲИКМАТ АСТ (1649)

Бо тафаккур ҳар чӢ гуфтӢ, асли он аз ҳикмат аст,
Ҳикмати нури Илоҳӣ баҳри инсон қимат аст.
Заҳмате аз офариниш дар сиришти одамӣ,
Гардиши некӣ чу ояд, роҳи осон фитрат аст.
Дар тулуъу дар ғурубе ибрат аз хуршед гир,
Аз барои аҳли олам шамси тобон неъмат аст.
Сарнавишти дашту саҳро панду ҳикмат баҳри халқ,
Дашти бе обу алаф андар биёбон қисмат аст.
Ҳамраҳи меҳмони кас ноҳонда меҳмоне машав,
Бо туфайлӣ дар сари хон баҳри меҳмон ғурбат аст.
Рози дил аз баҳри миллат дафтари шеъри Ҳусайн,
Байни мардум дар забонҳо сатри девон давлат аст.

28.09.2019.

БЕХТАРИН КОРАТ БА ДУНЁ – БО БУЗУРГОН МАШВАРАТ (1654)

Бехтарин корат ба дунё – бо бузургон машварат,
Баҳри ту таълими доно адли мизон маърифат.
Бо адолат илму ирфон худ шифо ёбӣ зи чаҳл,
Гар наёбӣ хоби шабҳо, бар ту дармон маслаҳат.
Машварат кун бо табибон дилхӯшӣ орад ба ту,
Охири дилдори танҳо баҳри инсон таслият.
Сарбаландиҳо бубинӣ, машварат хоҳӣ зи кас,
Нерӯӣ пинҳонӣ пайдо он зи Яздон тақвият.
Пояи имони ту худ рутбаву қадру мақом,
Равшанӣ бахшад ба фардо асли имон манзилат.
Бо адолат ҳар чӣ гуфтӣ баҳри ёрон, эй Хусайн,
Равзани асрори маъно адли пинҳон мағфират.

02.10.2019.

**БА РОҲАТ ДИДААМ ЧОР АСТ, БА НАЗДИ
МАН БИЁ, ЭЙ ДҮСТ (1718)**

Ба роҳат дидаам чор аст, ба назди ман биё, эй дӯст,
Агарчи дар раҳат хор аст, ба ин гулшан биё, эй дӯст.
Шавад равшан ду чашми ман ба мисли Яъқуби Канъон,
Чу Юсуф ман ҳадаф дорам, ба пурсидан биё, эй дӯст.
Ҳама ҳикмат зи ту чӯям, наҷотам дар суҳан бошад,
Умедам бар каломи ту, суҳан гуфтан биё, эй дӯст.
Дили манро ту пурсӣ гар, ҳазорон гуфтани дорам,
Ду чашмам бар раҳат зор аст, маро дидан биё, эй дӯст.
Агар хоҳӣ саодатро, ватанро дар амон бинӣ,
Ба ҳаққи миллату қавмат дуо кардан биё, эй дӯст.
Дар ин девони ҳикматҳо Ҳусайнат баҳри ту гӯяд,
Мачин дона зи қаҳдоне, ба ин хирман биё, эй дӯст.

12.11.2019.

**БЕҲТАРИН ФУРСАТ БА ШОИР САЙРИ
МАЪНИ БУДУ ҲАСТ (1719)**

Беҳтарин фурсат ба шоир сайри маънӣ буду ҳаст,
Дар илоҷи ранҷи миллат чун Масеҳо буду ҳаст.
Бо қалам ҳар чӣ навиштӣ васл гардад бо само,
Мавҷи илҳоми ту ҳусни баҳру дарё буду ҳаст.
Баҳру дарёи маонӣ зеваре дорад ба худ,
Доҳили киштӣ ба мардум вақти савдо буду ҳаст.
Ҳар муаммо дар маонӣ в-арна саҳли мумтанеъ,
Мушкилӣ дар ҳарфи шоир худ муаммо буду ҳаст.
Дурри холис бо машаққат аз садаф ояд бурун,
Ҳар гаҳе он суфта гардад дар тамошо буду ҳаст.
Санги дарё назди баъзе чун садаф бошад, Хусайн,
Дурру гавҳар назди мардум зери дарё буду ҳаст.

12.11.2019.

ТОЧИКИСТОНИ АЗИЗАМ ЯК ГУЛИСТОН ГАШТААСТ (1757)

Тоҷикистони азизам як гулистон гаштааст,
Дар ҷаҳони бо саодат худ баҳорон гаштааст.
Меҳрубонӣ баҳри мардум бартарӣ орад мудом,
Дар адолат, дар шарофат мулки сомон гаштааст.
Рӯзғори хуби мардум – бардавомии ҳаёт,
НОБ-и Роғун баҳри мо шамъи фурузон гаштааст.
Шукри обу хоки покаш меҳнати аҳли хирад,
Ризқу рӯзӣ дар ниҳоят бас фаровон гаштааст.
Дар амал ҳар кори хайре равшанӣ орад ба дил,
Бо адолат раҳбари мо шамси тобон гаштааст.
Васфи меҳан дар ғазалҳо бо садоқат гӯ, Хусайн,
Тоҷикистон баҳри миллат гулшанистон гаштааст.

06.01.2020.

ЧУ ТАЪМИРИ ДИЛАМ КАРДӢ, ШУДАМ ОБОД АЗ ДАСТАТ (1449)

Чу таъмири дилам кардӢ, шудам обод аз дастат,
Ба дунё дил набандад кас, шавад озод аз дастат.
Халосиҳои ин олам ба дил вобастагӣ дорад,
Ба овози расо мурғе кунад фарёд аз дастат.
Паноҳ орад ба назди ту ҳама асҳоби фахру қаср,
Ба дунё қасру айвоне шавад бунёд аз дастат.
Зи исёни Банӣ Одам ҳалоки мардуми олам,
Сурури мардуми хуррам шавад барбод аз дастат.
Замин гӯяд ба аҳли худ саховат аз ту меояд,
Назар кардам, ба дасти ту шавам ман шод аз дастат.
Ба вақти гуфтани шеъраш бигӯяд ин Ҳусайни ту,
Ту Мавлонои ман, эй дӯст, ин эҷод аз дастат.

19.05.2019.

ҲИКМАТЕ ДАР ҲАР ҒАЗАЛ ОН РАМЗИ ПИНҲОНИ МАН АСТ (1512)

Ҳикмате дар ҳар ғазал он рамзи пинҳони ман аст,
Ҳарфи он баҳри маонӣ, қатраборони ман аст.
Дарди худро ман бигӯям дар ғазал бо ҳарфи худ,
Ҳар чӣ омад дар ҷавоб аз баҳри дармони ман аст.
Дӯстони ҷониро даъват кунам ман бо ғазал,
Ҳарфи онҳо чун самар бар хон меҳмони ман аст.
Шодмониҳо биёрад ҳар чӣ ояд аз само,
Оби шаб дар рӯи гул аз чашми гирёни ман аст.
Нуктаеро гар ту дидӣ, шарҳи ҳоли ман бувад,
Дар баёни ҳар ғазал бо қадри имкони ман аст.
Гул агар шабнам набинад, ҳам нагардад, эй Ҳусайн,
Ҳам машав аз баҳри хас, к-ин гул ба домони ман
аст.

14.07.2019.

ХУШ БИГЗАРОН ЗИНДАГӢ, УМРИ ИНСОН ҒАНИМАТ (1455)

Хуш бигзарон зиндагӢ, умри инсон ғанимат,
Ҳар соату дақиқа вақти имкон ғанимат.
Андар дарат адолат вақто ки ба чашм бинӣ,
Инсофи худ пеша гир, адли султон ғанимат.
Суду зиёни дунё чун абри навбахор аст,
Баҳри нумувви ҳосил оби найсон ғанимат.
Аҳли карам ба дунё ризкаш шавад зиёда,
Бо заҳмати дасти худ баҳри деҳқон ғанимат.
Заҳмат бикаш рӯзу шаб бо илму бо маърифат,
Дар байни хосаву ом аҳли ирфон ғанимат.
Умрат гузашт, Ҳусайно, дар роҳи неқномӣ,
Шукрона гӯ ба ҳар дам, даври даврон ғанимат.

21.05.2019.

ХИДМАТИ ХАЛҚУ ВАТАН АЗ ШУКРИ ДАВРОНИ МАН АСТ (1509)

Хидмати халқу Ватан аз шукри даврони ман аст,
Маънии рамзи ҳаёт аз назми сомони ман аст.
Шарҳи назмам гар кушой, зиндагӣ ёбӣ дар он,
Дар қаламрав кавкабе насри парешони ман аст.
Дар раҳи панду насихат равшанӣ орад ба ту,
Аз Саразмам то Бухоро тоҷи хоқони ман аст.
Рӯдакӣ дар назми миллат, шоҳ мизбон баҳри халқ,
Хоки пояш сурмаи чашм он, ки меҳмони ман аст.
Ҳар касе бо доманаш ногаҳ бипӯшад рӯи шамс,
Ҳарфи ман дар имтиҳон шоми чароғони ман аст.
Субҳи содиқ зарфи маънӣ безабон гардад қалам,
Ҳуччате андар маонӣ нури бурҳони ман аст.
Хоку лойи кӯзаи ту ҳикмате дорад, Ҳусайн,
Бо қалам гӯ, ҷовидон чун кӯза гулдони ман аст.

08.07.2019.

ХУШДОМАНИ СОҲИБХИРАД АЗ БАҲРИ КЕЛИН ДАВЛАТ АСТ (1665)

Хушдомани соҳибхирад аз баҳри келин давлат аст,
Андар умури хонадон хушхулқияш як нусрат аст.
Келин бидонад лутфи ҳақ монанди духтар дар ҳаёт,
Гар меҳрубониҳо кунад аз баҳри келин раҳмат аст.
Хушдомани некӯсиришт муҳточи кас ҳаргиз нушуд,
Андар ҳаёташ иффату покизагӣ аз қисмат аст.
Хушдомани дур аз хирад дар дил надорад шафқате,
Мақсуди вай қаҳру ғазаб дар қалби хешон ғурбат аст.
Хушдомани соҳибнасаб бахшиш кунад худ рӯ ба рӯ,
Аз баҳри келин афви ӯ аз қасри шоҳон қимат аст.
Ободӣ андар оила лутфи Худо бошад, Хусайн,
Шафқат ба аҳли хонадон он муқтазои неъмат аст.

08.10.19.

ДАР БАЁНИ ҲАР ҲАҚИҚАТ ҚАРЗИ ВИЧДОНИ МАН АСТ (1465)

Дар баёни ҳар ҳақиқат қарзи вичдони ман аст,
Назди бозори адолат нақди арзони ман аст.
Илму дониш баҳри халқ орад камолоти ҳаёт,
Нукта дар ашъори ман аз сирри пинҳони ман аст.
Бо имову ҳам ишора ман нағӯям «водареғ»,
Он чӣ аз ман дур бошад, ранҷу армони ман аст.
Ҳамраҳи мардум будан бошад сифоти анбиё,
Дар раҳи рушду хидоят нури чашмони ман аст.
Кашфи асроре намудан бо ишора, ҳам бадеъ,
Дар чаҳон ҳар ҳикмате аз баҳри дармони ман аст.
Сардарахти шеърӣ ман сеҳри сухан – гӯяд Хусайн,
Нуктаи ногуфтаам дар ҳарфи девони ман аст.

01.06.2019.

ДАР САРАЗМИ ТОЧИКОН ТАҚВИМИ ҲИКМАТ БУДААСТ (1481)

Дар Саразми точикон тақвими ҳикмат будааст,
Шаст қарни он нишон аз рамзи давлат будааст.
Сад нишона шуд аёну гарчӣ бошад дар ниҳон,
Ҳарфи таърихӣ нишон аз нақши сират будааст.
Санги таътил шуд равону вақти кандан беziён,
Баҳри пиру ҳам чавон таслими фурсат будааст.
Аҳди мардон бегумон бар чашми душман ноаён,
Баҳри ҳар як қаҳрамон савганди қимат будааст.
Адли раҳбар бекарону раҳнамои Қаҳкашон,
Бар сари мо соябон таъзими миллат будааст.
Ҳар чӣ гуфтӣ, эй Ҳусайн, таърихи миллат дар назар,
Баҳри халку миллатат тақдими раҳмат будааст.

17.06.2019.

ДАР САДОҚАТ РАҲМУ ШАФҚАТ ЧАВҲАРИ ҶОНИ МАН АСТ (1525)

Дар садоқат раҳму шафқат чавҳари ҷони ман аст,
Ин ҳидоят баҳри ман аз адли султони ман аст.
Ҷомаи ман ҳалқабанду доманаш бошад сафед,
Ҷон бидодан баҳри ман чоки гиребони ман аст.
Қиссаи ҳар номуроде ранҷ орад баҳри ман,
Ҳамраҳам гар бетаҳаммул, дарди дандони ман аст.
Нияти хайре чу дорам баҳри ҳар анҷоми кор,
Дар амал андоза дидан аҳду паймони ман аст.
Гар масал печида гардад мубҳамӣ дар роҳи ҳақ,
Дар раҳи ҳалли масал қатъи биёбони ман аст.
Байни мардум толеатро ту бигӯ, Ҳоҷӣ Ҳусайн,
Аз гиребон сарнавиште то ба домони ман аст.

02.08.2019.

ДАР ҶАҲОН АЗ НЕКУ БАД ОН ҲАР ЧӢ ОЯД АЗ ХУДАТ (1572)

Дар ҷаҳон аз неку бад он ҳар чӣ ояд аз худат,
Нописандиҳо ба унвон ҳар чӣ ояд аз худат.
Нисбати ҳар мушкилиҳо иллате дорад вучуд,
Роҳи ҳаллу роҳи осон ҳар чӣ ояд аз худат.
Неъмате андар вучудат пушти по бояд назад,
Хандаву ҳам чашми гирён ҳар чӣ ояд аз худат.
Дар масири неку бад касро гунаҳкорӣ макун,
Заҳми чашму нури чашмон ҳар чӣ ояд аз худат.
Ихтиёр аз туст, ҳар гаҳ раҳнамо шуд ақли ту,
Мулки шохӣ, хони вайрон ҳар чӣ ояд аз худат.
Дар раҳи бахту саодат неку бадро, эй Ҳусайн,
Нақшбандӣ кун ба девон, ҳар чӣ ояд аз худат.

31.08.2019.

ДАР ЧАҲОН АЗ БАҲРИ ЧИЗЕ ДИЛ БИЁЗУРДАН ХАТОСТ (1705)

Дар чаҳон аз баҳри чизе дил биёзурдан хатост,
Бо чаҳолат дарди худро худ даво кардан хатост.
Кори чаҳли туст агарки ранчише оӣ ба кас,
Байни илму байни ғафлат довар овардан хатост.
Дори Исо дар калисо, чӯби некӣ дар назар,
Довариро ту макун, зуннор дар гардан хатост.
Муҷиби нороҳатиҳо сахтӣ орад баҳри кас,
Аз барои пораи нон дар гунаҳ мурдан хатост.
Мардумозорони дунё хуни дил дар комашон,
Байни мардум бо адоват хуни дил хӯрдан хатост.
Ту дилозорӣ макун бо пушти дастат, эй Ҳусайн,
Феъли бадро бе надомат аз чаҳон бурдан хатост.

03.11.2019.

**ЗАРРАИ ХОКИ САРАЗМ, ЭЙ АҲЛИ ДУНЁ,
ИБРАТ АСТ (1472)**

Зарраи хоки Саразм, эй аҳли дунё, ибрат аст,
Иктишофи шашҳазора баҳри миллат неъмат аст.
Баъди ковиш шуд падида осори даврони куҳан,
Ин ҳақиқат дар ҷаҳон аз мулки Доро қимат аст.
Эътирофи аҳли дунё, нақши миллат дар назар,
Шуд далели шуҳрати мо, баҳри моён давлат аст.
Фикри инсон дар тамаддун, асри оҳан ноаён,
Кашф гардад ноаён, аз баҳри мардум нусрат аст.
Эътибори мардумон яксон набошад ҳеҷ гоҳ,
Гуфтаниш худ бегумон бар қавму миллат одат аст.
Қавму миллатро бигӯ: Шукрона гӯяд, эй Ҳусайн,
Ин ҳама ободкорӣ баҳри мардум раҳмат аст.

САРАЗМИ МИЛЛАТИ ТОЧИК БА ДУНЁ ЯК КИТОБЕ ҲАСТ (1480)

Саразми миллати тоҷик ба дунё як китобе ҳаст,
Ба назди мардуми олам зи таърихаш ҳисобе ҳаст.
Барои насли оянда Саразм ин ҳадяи таърих,
Ҳар он чӣ гуфтаанд имрӯз бар фардо ҷавобе ҳаст.
Саразми мо ба гулбей, муаттар сафҳаи таърих,
Ҳар он кас як гуле дорад, ба ҷашми мо гулобе ҳаст.
Ҳабарҳо аз ҳазорон сол зи унвони Банӣ Одам,
Барои аҳли таърихи куҳан он як хитобе ҳаст.
Пажӯҳиш дафтаре бошад зи ковишҳои аҳли илм,
Ки ҳар як зарраи хокаш ба ҷашми мо ниқобе ҳаст.
Китобу дафтару девон, Ҳусайно, аз Саразми ту,
Рисолат баҳри миллат буд зи сад гул як гулобе ҳаст.

16.06.2019.

**СИРАТУ СИМОИ ОЛИМ МИСЛИ НАЧМИ
РАВШАН АСТ (1521)**

Сирату симои олим мисли начми равшан аст,
Бо китобат ҳар чӣ гуфто, хирмане аз гулшан аст.
Бехтарин аъмоли олим он ҳидоят баҳри халқ,
Байни мардум ранчишero бо салоҳ овардан аст.
Иzzати олим бидонад ҳар каси соҳибшараф,
Айбу нуқсони варo ҳам беиваз бахшидан аст.
Ҳифз кун ҳар ҳикмате аз ҳар кучо аз ҳар касе,
Байни мардум васфи некон гул ба доман чидан аст.
Лутфи Ҳақ ҳар гаҳ расад, равшан шавад дил, ҳам забон,
Ҳар чӣ ояд бар қалам, тухми сухан коридан аст.
Дар ғазал гӯ он чӣ омад аз раҳи дониш, Ҳусайн,
Олиме гар бо амал, монанди шамъи равшан аст.

30.07.2019.

СУХБАТИ ЁРОНИ СОДИҚ БАҲРИ МОЁН ГУЛШАН АСТ (1589)

Сухбати ёрони содиқ баҳри моён гулшан аст,
Нусрати борони собиқ дар биёбон равшан аст.
Кудрати суҳбат чу борон он шукуҳи амри Ҳақ,
Шавкати фармони Холиқ аҳду паймон кардан аст.
Қимати ҳар санг донад аҳли Ғарб аз илми худ,
Ҳиммати эҳсони Машриқ нақди арзон маъдан аст.
Хулқи некӯ рамзи чаннат раҳна бошад баҳри халқ,
Сирати инсони лоиқ бар шумоён равзан аст.
Ҳар гиёҳи ишқи холис миллате дорад, бидон,
Дидаи гирёни ошиқ дар баҳорон савсан аст.
Ҳар гулро бо муҳаббат бо қалам гуфтӣ, Хусайн,
Меҳнати девони мантиқ гул зи гулдон чидан аст.

07.09.2019.

ШУКУҲИ КИШВАРИ МО АЗ ШАРОФАТҲОИ РАҲМОН АСТ (1475)

Шукуҳи кишвари мо аз шарофатҳои Раҳмон аст,
Саодатҳои ин мардум ҳама аз адли султон аст.
Адолатҳои ин Раҳбар панобах баҳри миллат шуд,
Ҳама ободии кишвар ба ҳукму амру фармон аст.
Нигар пайдоиши кишвар Саразми мо ба таърихаш,
Кухантар аз Ироқу Шом, агарчӣ зерӣ борон аст.
Халосӣ ёфт аз борон равоқу нақши ҳар наққош,
Шавад эҳё Саразми мо, агарчӣ зерӣ майдон аст.
Шуд обод он ба асри мо Шимолу Ғарби ин кишвар,
Зи баъди ҷашни он бингар ба мисли шамси тобон аст.
Хусайно, баҳри миллат гӯ: Шарафмандӣ зи таърих аст,
Саодат оварад бар ту агар як ҳарфи девон аст.

10.06.2019.

ФИКР КУН ДАР ИН ҶАҲОН УНВОНИ ИНСОН БАҲРИ ЧИСТ (1547)

Фикр кун дар ин ҷаҳон унвони инсон баҳри чист?
Назди Холиқ дар азал он аҳду паймон баҳри чист?
Аҳду паймон васфи инсон, илму ирфон дар ҳадаф,
Бар хилофи он амал нуқсони бурҳон баҳри чист?
Бадгумонӣ бар сарат ҳар гаҳ чу ояд, худ бипурс,
Назди мардум тухмату борони бӯхтон баҳри чист?
Бидъату қаҳру ғазаб бадномӣ орад баҳри ту,
Пайравӣ дар ҳар амал бар қавли шайтон баҳри чист?
Фикри худро ту бикун, эй пири ноинсофу даҳр,
Дар замони пирият тӯфони исён баҳри чист?
Ҳарфи мушкул дар ғазалҳо шарҳи онро гӯ, Хусайн,
Гар шавад ҳолӣ зи хат домони девон, баҳри чист?

18.08.2019.

ҚАСРИ ДЕВОН БАҲРИ МАН ШУД ДАВЛАТИ ДИДОРИ ДҶУСТ (1454)

Қасри девон баҳри ман шуд давлати дидори дӯст,
Чехраи гарми ҳабибон баҳри ман бозори дӯст.
Ман харидорӣ кунам асбоби васлаш бебаҳо,
Гар расад бар ман садое аз паси девори дӯст.
Дидани рӯи гулам муҳри Сулаймон баҳри ман,
Назди тарсоён бубинам ҳалқаи зуннори дӯст.
Дар миёни Машриқу Мағриб бувад гулшан замин,
Гулшане аз баҳри ман андешаву пиндори дӯст.
Пурҳазар шав дар амал, зинҳор ояд аз касе,
Ту машав паймоншикан, дар ҳар амал зинҳори дӯст.
Шодмониҳо бичӯ аз назди дӯстон, эй Ҳусайн,
Шодӣ орад бар дилат ҳар нуктаи гуфтори дӯст.

21.05.2019.

ҚАСИДАӢ САРАЗМ (1476)

Қасида ибтидо кардам Саразмам айни унвон аст,
 Ҳамоса ифтихори ман, каромат дасти чӯпон аст.
 Саразми миллати тоҷик зи мероси бузургон аст,
 Ба дарди миллати тоҷик калиди нақди дармон аст.
 Зи ковишҳои аҳли илм сабаб андар ҳаёти мо,
 Саразми шуҳрати дунё зи он рӯди Зарафшон аст.
 Хидоят аз бузургон шуд чу Абдуллоҳи Исҳоқӣ,
 Ба илму фаҳму ҳам таърих ибрат бар ҷавонон аст.
 Фуроту Дачлаи Бағдод, ки он асли Саразми мо,
 Кушояд сафҳаи таърих он кас, ки суҳандон аст.
 Ҳама хаттотию заргар ҳунарманди Саразми мо,
 Чу бошад зиндаву ҷовид, агарчӣ ҳукми бечон аст.
 Нигар бар роҳи Абрешим Саразм аз Мисру Чин ояд,
 Ки ҳар як зарраи хокаш ба мо тахти Сулаймон аст.
 Ба қасру маъбаду кӯшкаш, Ҳусайно, ин Саразми ту,
 Ҳазорон соли оянда ба миллат он ниғаҳбон аст.
 Чу сайёҳ аз Фарангистон пажӯҳиш кард, шуд қоил
 Ки буда бас куҳантар ин Саразм аз он Саломон аст.
 Муайян карда таърихаш пажӯҳишҳои аҳли Ғарб,
 Зи заҳматҳои аҳли шаҳр чу меросе ниғаҳбон аст.
 Ба васфи манзари ин шаҳр ҳазорон қиссаҳо омад,
 Зи эҳёи куҳанбунёд ба ҳайрат чашми меҳмон аст.
 Сабаб бар ҳафриёти он табар дарёфт чӯпоне,
 Ки аз асри биринҷӣ буд ба васфи худ фурӯзон аст.
 Бидоданд ин табар рӯзе ба Абдуллоҳи Исҳоқӣ,

Бигуфто васфи ин олат ба мулки мо саробон аст.
 Ҳикоятҳои ин мардум зи ободӣ далолат шуд,
 Чу меросе ба миллат монд, ки ҳар хиште басомон аст.
 Саразм ин маркази кишвар ба қасру коххояш буд,
 Ҳаводис сафҳаи таърих ба мисли шамси тобон аст.
 Зи анҷоми садоқатҳо ибодатхона пайдо шуд,
 Ки оташдони хуршедӣ ҳама он амри султон аст.
 Зи хирманҳои деҳқонон нишони донаи гандум,
 Ғизои асли он мардум мушори мулки арзон аст.
 Назар кардам ба Юнону Ироку Мисру Шом, эй дӯст,
 Вале шаҳри Саразми мо ба чашми ман гулистон аст.
 Саразми миллати тоҷик, ки он як сафҳаи таърих,
 Ба чашми мардуми дунё, ки ободу на вайрон аст.
 Ба таърихи ҷаҳон бингар Бухоро ҳам хиромон буд,
 Самарқанд аз Саразми худ паёме аз баҳорон аст.
 Зи бунёди Саразми мо ҳама шуд волаву шайдо,
 Гузашти шаст қарни он нишони чашми ҳайрон аст.
 Саразми миллату қавм маҳалли зисти мардум буд,
 Ишоратҳои унвонӣ ба дарёи Зарафшон аст.
 Зи ҳоли худ ба мо гӯяд ҳазорон сурати наққош,
 Садои қалъаи миллат ишорат аз бузургон аст.
 Агарчи рафт бар боде, ба даргоҳаш баробар шуд,
 Ба оташдон нигар бо дил ҳама он нақши мардон аст.
 Бинои амри султон шуд бубин анҷоми оҳангар,
 Ту ибрат гир аз ин манзил, агарчи хона вайрон аст.
 Мағӯ ин хонаро вайрон, иқоматгоҳи шоҳаншоҳ,
 Агарчи бурҷи ноҳамвор ба чашми ман чу айвон аст.
 Ниғаҳдорандаи миллат паноҳи исмати таърих,

Давову чора гар чӯем, ба дарди мо чу дармон аст.
Работу лангари карвон макони ағниё бошад,
Таому тӯшаи мардум, ки он ҳифзи намакдон аст.
Чавохир аз Саразмиҳо ҳазорон муҳра андар хок,
Даруни қабри Шаҳбону ба гардан нақши марҷон аст.
Малик Шаҳзодаву ҳоким даруни манзилаш ғоре,
Хиёбон рамзи озода ба худ зебанда майдон аст.
Зи баҳри ворисон бошад ҳар он чӣ боқӣ мемонад,
Ҳама осори таърихӣ ба мисли нақши гулдон аст.
Ривоёту ҳикоятҳо, Хусайно, баҳри миллат гӯ,
Касе ҳуҷҷат талаб бошад ҳама он баҳри бурҳон аст.

12.06.2019.

ГУЛШАНИ ЗЕБО САРАЗМИ ВАСФИ КАНЪОНИ МАН АСТ (1501)

Гулшани зебо Саразми васфи Канъони ман аст,
Баҳри кашфи миллатам нури чароғони ман аст.
Бо мурури қарнҳо ҳаргиз нашуд он нопадид,
Нақшҳову заргарӣ аз нақди бурҳони ман аст.
Гардиши олам ба фардо гардиши таърих буд,
Ёдгори ин Саразм аз мулки сомони ман аст.
Санъати маъдангудозӣ, бозубанди нақшдор,
Дар баёни ҳуҷҷате бар сар ниғаҳбони ман аст.
Чустучӯйи хоки девор аз Деваштич як хабар,
Ин Саразми нозанин тахти Сулаймони ман аст.
Тоҷикистон бо Саразмаш шуд, Хусайно, фаҳри ту,
Ҳарчӣ гуфти дар ғазалҳо, шукри даврони ман аст.

01.07.2019.

**МОЛЕ, КИ ДУЗДӢ ОМАД, ГАР ҲЕЧ КАС
НАДИДАСТ (1550)**

Моле, ки дуздӢ омад, гар ҳеҷ кас надидаст,
Худ бо забон бигӯяд бар дасти ту расидаст.
Дуздида моли касро, гар кас касе фурӯшад,
Монанди ӯст осӣ ҳар кас, ки он харидаст.
Ҳар он чӣ дар ҳақиқат нисбат диҳад ба ғайраш,
ДуздӢ сухан бигардад, аз мардумон шунидаст.
Қонун ту амри ҳақ дон, аз ростӣ ту мағзар,
Аҷру савоби худро беҳуда н-офаридаст.
Ноҳаққиро ҳамеша маҳкуми зери по кун,
Маҳсули даст гардад ҳар он чи дар умед аст.
Моли ҳалоли покат нафъе диҳад, Хусайно,
Ҳар кас, ки ҷаҳд карда, ӯ бар ҳадаф расидаст.

19.08.2019.

**НАҚШИ САРАЗМИ МИЛЛАТАМ БАР МО
ПАЁМ ОВАРДААСТ (1483)**

(Суруд)

Нақши Саразми миллатам бар мо паём овардааст,
Бар мо зи дунёи куҳан раҳти салом овардааст.
Раҳти саломи мо бубин, манзурам аз он рӯзгор,
Таърихи миллат дар дилаш бар хосу ом овардааст.
Андар дару девори вай тасвири руҳи рафтагон,
Шакле зи наққоши бузург аз худ ба ком овардааст.
Пайдоиши фарҳанги мо вобаста бар шаҳри Саразм,
Боқӣ бимонад баҳри мо, худ бардавом овардааст.
Маҳбуби дилҳо шуд Саразм ҳар зарра хоку санги вай,
Дарвозаи он шаҳр бин, баҳри низом овардааст.
Нақши Саразми мо навис бо рамзи наққош, эй Ҳусайн,
Бар нуктаву ҳарфаш нигар, бар ҳар маком овардааст.

18.06.2019.

НАҚШИ ДАСТИ СУҒДИЁН РАМЗИ ПАЁМИ МИЛЛАТ АСТ (1485)

Нақши дасти суғдиён рамзи паёми миллат аст,
Шакли он нақши равон, ҳарфи каломи миллат аст.
Ҳайкали пайдошуда худ аз Саразми тоҷикон,
Бар сараш чун обу нон рамзи таоми миллат аст.
Пайкари ҳар нобиға андар қулуби орифон,
Ҳифзи миллат дар ҷаҳон назму низоми миллат аст.
Сурати абнои суғдӣ рамзи ориёӣ буд,
Муфтахар андар нишон рафъи мақоми миллат аст.
Пан(ҷ) ҳазору пан(ҷ) сад ин соли Саразми бостон,
Зикри некон зикри фаҳри бардавоми миллат аст.
Сад салом гӯ, Ҳусайн, бар мардуми тоҷиктабор,
Муътабар ҳам ҷовидон расми саломи миллат аст.

18.06.2019.

НАЗДИ ХОЛИҚ ДАР НАКЎИҲО ГАДОВУ ШОҲ НЕСТ (1530)

Назди Холиқ дар накӯиҳо гадову шоҳ нест,
Ин ҳақиқатро надонад ҳар касе огоҳ нест.
Марди ҷоҳил худ биталбад сарғаҳи роҳи наҷот,
Гарчи бо чашме бубинад ҳам ба он сӯ роҳ нест.
Дар ҳама даври замонҳо шуд муайян роҳи ҳақ,
Баҳри кас дар ин гузарғаҳ раҳнаи дилҳоҳ нест.
Дарди миллатро бигӯям, сӯзи дил ояд бурун,
Шукри онро мекунам, ки нолаи ҷонҳоҳ нест.
Ҳар касеро мунҳариф аз роҳи ҳақ ҳаргиз мадон,
Нармию ахлоқи некӯ шеваи гумроҳ нест.
Ҳар ҷӣ гуфтӣ, эй Ҳусайно, адлу эҳсон пеша гир,
Байни мардум ҳар саодат ҷуз ба бисмиллоҳ нест.

07.08.2019.

ЁРИ СОДИҚ ДАР НАЗАР САРВИ ХИРОМОНИ МАН АСТ (1735)

Ёри содиқ дар назар сарви хиромони ман аст,
Раҳнамо бо ҳусни худ нури гулистони ман аст.
Боғу роғу сарви нозам, зебу зинат ҳамсарам,
Бе карашма бе садо бо дил ниғаҳбони ман аст.
Ишваву нозу карашма ҳусни хулқи одам аст,
Бо латофат ҳам назокат шоҳи хубони ман аст.
Бо муҳаббат ҳар каломаш равшанӣ орад ба дил,
Вақти зулмат меҳри ӯ бадри шабистони ман аст.
Молу мулкам дар ҳифозат ман бигӯям доимо,
Ҳамсарам бо хулқи худ мулки Сулаймони ман аст.
Амру фармони дилат шуд нолаи най, эй Ҳусайн,
Гар садо ояд, бигӯ нойи найистони ман аст.

02.12.2019.

«СОИ МУСАЛЛАС»

ДАР ЗАМОНИ МУШКИЛӢ ДАР ДИЛ
ДУОЯМ Ё МУҒИС (1691)

Дар замони мушкилӣ дар дил дуоям, ё Муғис,
Номи покат бар забон омад нидоям, ё Муғис.
Дасти ёрӣ аз ту ояд сӯи ман наззора кун,
Бо умеди мустачоб аст ин садоям, ё Муғис.
Ҳар чӣ пурсидам зарурат, хочатам аз дасти ту,
Дар раҳи ту мубтало марди гадоям, ё Муғис.
Бо таҳаммул ҳар чӣ дидам, сабр кардам рӯзу шаб,
То барояд амри ту моҳи раҷоям, ё Муғис.
Меҳри ман дар дасти ту, лутфе бикун бар сафҳаам,
Нақши онро худ бинеҳ муҳри атоям, ё Муғис.
Сӯи ту бо сад муҳаббат бо дуо гӯяд Ҳусайн,
Дарди ман дар дасти ту, наҳри шифоям, ё Муғис.

27.10.2019.

«ЧИМ»

**ЭЙ МАРДИ ОСӢ, ДИЛСИТОН РАФТОРИ ТУ
ОРАД ҲАРАЧ (1698)**

Эй марди осӣ, дилситон рафтори ту орад ҳарач,
Ҳар он чӣ гуфтӣ бо забон, такрори ту орад ҳарач.
Фикре бикун андар амал, бошад ҳарач худ як фишор,
Дар назди мардум худ бидон исрори ту орад ҳарач.
Ман гуфтаам аз баҳри ту, ислоҳи корат дар назар,
Дурӣ бичустӣ ту зи ман, девори ту орад ҳарач.
Бар марди осӣ, эй Ҳусайн, омад хитобат вақти субҳ,
Дар ҳар замону ҳар макон афкори ту н-орад ҳарач.
Бо ҷону дил гуфтӣ ғазал, сарчашмааш фатҳу зафар,
Дар сатри ин девони ҷон гуфтори ту н-орад ҳарач.
Дар назму насрат доимо фикри ту омад мардумӣ,
Баъди ҳазорон сол ҳам осори ту н-орад ҳарач.

29.10.2019.

ЭЙ АЗИЗАМ, ДАР ЧАҲОН АЗ БАҲРИ МО ТУ ТАХТУ ТОҶ (1706)

Эй азизам, дар чаҳон аз баҳри мо ту тахту тоҷ,
Шуълавар кардӣ зи меҳрат дар дилам нури сироч.
Бо муҳаббат номаи ту тобише додӣ ба ман,
Бениёзам, ғайри ту бар кас надорам эҳтиёҷ.
Бенавой бар ман ояд, шиша гардад санги сахт,
Бо муҳаббат баҳри ту ҷома бисозам аз зучоҷ.
Бочи шоҳонро чу дидӣ, аз қарам ояд ба даст,
Эй азизам, раҳм кун, аз ту нахоҳам ман хироҷ.
Бар касу нокас мағӯям дар дилам асрори ту,
Хотири меҳру муҳаббат бар ту гӯям ноилоҷ.
Дар муҳаббат, эй азизам, ташнаи номат Ҳусайн,
Чора созад, то ту гардӣ дар раҳи дармон илоҷ.

03.11.2019.

«ҲО»

**БАҲРИ МАРДУМ ХАЙРИ ДУНЁ МАСЛИҲАТ
БОШАД СУЛУҲ (1633)**

Баҳри мардум хайри дунё маслиҳат бошад сулуҳ,
Дар раҳи ноҳаққӣ даъво, захми он гардад куруҳ.
Меъдаат қурҳе набинад, гар бипурсӣ аз табиб,
Ширу тухм афзал бувад нонушта дар вақти сабуҳ.
Зарбу лат андар бадан захме наорад баҳри мард,
Хастагӣ дар вақти сармо, он биёрад худ чуруҳ.
Оби борон аз само машруб бошад бар замин,
Оби соф ин чун ато, ҳар гаҳ равон аст он суюх.
Ҷисми худро ту бубин пайваста бошад бо замин,
Баҳри нафъи ҷисми инсон хислате ояд зи руҳ.
Ҳар чӣ гуфтӣ, эй Ҳусайно, шарҳи он дар назми ту,
Акси он бошад муаммо, гарчи бошад сад шуруҳ.

22.09.2019.

НАСИХАТГҮ ШАВӢ ФАРДО БА ФАРМОНАШ БИШАВ НОСЕҲ (1697)

Насихатгӯ шавӣ фардо, ба фармонаш бишав носеҳ,
Ҳидоят байни инсонҳо ба Қуръонаш бишав носеҳ.
Касеро мубтало дидӣ дар ин дунё ба ҳоли худ,
Ба нармӣ деҳ давоеро, ба дармонаш бишав носеҳ.
Гунаҳкорони ин олам хаторо зарраҳо бинанд,
Тамаъкоре раҳе додаст, ба исёнаш машав носеҳ.
Ҳама андарзу ҳикматҳо камарзиш шуд дар ин айём,
Ба амволе бимонӣ нарх, ба арзонаш машав носеҳ.
Сароғози фасод охир харобӣ оварад бар адл,
Нишони нокасе дидӣ, ба унвонаш машав носеҳ.
Асоси ҳаёи ин мардум, Ҳусайно, ваъзу иршодат,
Ба андарзи каломи худ ба бунёнаш бишав носеҳ.

29.10.2019.

«ХО»

**ТАҒЙИРИ ҲУКМИ ҚУРЪОН ОЯТ ЧУ ГАШТА
МАНСУХ (1680)**

Тағйири ҳукми Қуръон оят чу гашта мансух,
Ҳаргиз нагашт бурҳон оят, чу гашта мансух.
Дар истилоҳи тафсир бархе маонӣ оёт,
Огаҳ кунад чу аркон, оят чу гашта мансух.
Ҳукмаш шавад дигаргун бо ояҳои носих,
Ояд зи ҳукми осон оят чу гашта мансух.
Теъдоди ояҳоро гӯянд, шасту шаш ҳаст,
Бошад ба адли мизон оят чу гашта мансух.
Таксими услуби он берун зи дахли тавҳид,
Он ҳам ба амру фармон оят чу гашта мансух.
Таълими ҳукми Қуръон вочиб бувад, Ҳусайно,
Тағйири ҳукми Раҳмон оят чу гашта мансух.

21.10.2019.

**СУОЛЕ БАР ТУ ГАР ОЯД, БА ҚАДРИ ОН
БИГӢ ПОСУХ (1696)**

Суоле бар ту гар ояд, ба қадри он бигӢ посух,
Тафаккур кун ҷавоби худ, ба ҳар нодон мағӢ посух.
Сухан дар назди ҳар ҷоҳил сабаб гардад ба маҳзунӣ,
Хамӯширо пазиро шав, ба нофармон мағӢ посух.
Касе бе шарму густохӣ ҳаёху назди ту ояд,
Ҳаё кун аз накӯкорон, ба бедомон мағӢ посух.
Ба ҳуччат сабти номат кун, ба роҳи ҳақ шавӣ муршид,
Ба пурсишҳои номардон ба дил имон бигӢ посух.
Ҷавобатро мағӢ ҳаргиз, ки он беайбу бенуқсон,
Ҳамоҳанги адолат шав, ба як мизон бигӢ посух.
Далели ақлию нақлӣ, Ҳусайно, баҳри ҳар соил,
Ҷавоби пурсишат хоҳӣ, ба шахдеворон бигӢ посух.

29.10.2019.

«ДОЛ»

**АЗ ХУРУЧИ ОБИ КЌЗА БАХРУ ДАРЁ КАМ
НАШУД (1505)**

Аз хуручи оби кўза баҳру дарё кам нашуд,
Дар раҳи васли саодат дидаи бенам нашуд.
Кўзаву хумби сафолин гарчӣ шуд гардандароз,
Оби баҳру оби дарё назди он сархам нашуд.
Кўзагархона бувад дунёи мо андар назар,
Лойи хумдон ҷисми мову шӯрагил маҳрам нашуд.
Дидаи бенам сафолу нақши он марғуби мо,
Назди мардум дасти мумсик дар сахо Ҳотам нашуд.
Кўзай манкуши мо як ҷонваре дар шакли худ,
Ҳайкали беруҳуҷон бо сайқале Одам нашуд.
Кўзагар бо дидаи нам васфи он гуфто Ҳусайн,
Баҳру бар бе амри султон довари олам нашуд.

05.07.2019.

АЗ БАҲРИ АДЛУ ИНСОФ МИЗОН ЗАБОНА ДОРАД (1514)

Аз баҳри адлу инсоф мизон забона дорад,
Ҳар як ҳисоби дунё бар худ нишона дорад.
Ҳар тоире ба гардун бо пару болу минқор,
Дар рӯзӣ эҳтиёче бар обу дона дорад.
Фикре макун ту ҳаргиз роҳи нишони каждум,
Чойе канорачӯӣ дар кунчи хона дорад.
Мӯру малах ту бингар ово барорад зи худ,
Ҳар чонвари хазанда ёди ягона дорад.
Рӯи замин чу ёбад ободӣ аз нақӯён,
Ҳар фарди солимулақл нақши замона дорад.
Шеъри ту, эй Ҳусайно, ганчина баҳри миллат,
Ҳар шеъри ту зи ҳикмат ганчу хизона дорад.

25.07.2019.

АҲЛИ БАЙТ ОМАД БА ХОТИР, ХОНАДОН ОМАД БА ЁД (1517)

Аҳли байт омад ба хотир, хонадон омад ба ёд,
Зикри Иброҳим чу кардам меҳмон омад ба ёд.
Хонаи ӯ оби Замзам ҳам мақом кунчи Яман,
Аз садоқатҳо саломи ҳочиён омад ба ёд.
Дар убури ҳар мусофир ғорат ояд рӯ ба рӯ,
Вақти зулматҳо чароғи корвон омад ба ёд.
Мо мусофир дар ҷаҳон чун узви карвон дар сафар,
Дар раҳи васли ҳадафҳо ошён омад ба ёд.
Дар раҳи якрангиҳо хайре бихоҳам баҳри худ,
Дӯстдору ҳам рафиқи меҳрубон омад ба ёд.
Худ бисуфтӣ дар ғазалҳо дурри маънӣ, эй Хусайн,
Дар маониҳо чу роҳи Қаҳқашон омад ба ёд.

26.07.2019.

**ОН ЧАШМИ ЧОДУ БАР МАН АЙЁР
МЕНАМОЯД (1558)**

Он чашми чоду бар ман айёр менамояд,
Мизони дил ба дасташ дилдор менамояд.
Тасхири зеҳни мардум найрангу ишвакорӣ,
Худ дар фиребу афсун ҳушёр менамояд.
Гар ишва дидӣ афсун, бедор шав зи хобат,
Нохуфта дар шаби тор бемор менамояд.
Яксон мабин ба хайре васвосу шакку шубҳа,
Гар раҳ баланду пастӣ, ҳамвор менамояд.
Тахмин макун ба некӣ хирсе равад ба хобе,
Ғофил ба чашми мардум бедор менамояд.
Дунёст пур зи ҳикмат дар чашми ту, Хусайно,
Омезиши хасу хор гулзор менамояд.

25.08.2019.

ИНСОНИ БЕФИРОСАТ Зеби СУХАН НАБОШАД (1577)

Инсони бефиросат зеби сухан набошад,
Атри хуше наояд, гул дар чаман набошад.
Зангу садо чӣ бошад? Дар гӯши мо чаранге,
Ҳар косае, ки чинист, гулгулфикан набошад.
Шамъе, ки мурда бошад дар анчуман назебад,
Ҳар хору хас, ки дидӣ, зеби чаман набошад.
Беҳуда шуд ҳалимӣ дар назди заҳри чоҳил,
Боди насими Наврӯз сахрошикан набошад.
Шахси ҳарису нодон, мардум бинолад аз ӯ,
Мадҳу ситоиши ӯ дар анчуман набошад.
Худ ҳамватан мапиндор ҳар кас, ки бе муҳаббат,
Андар дилаш, Ҳусайно, ҳубби ватан набошад.

03.09.2019

ОШНОЙ БО ҚАЛАМ БАХТУ САОДАТ ОВАРАД (1724)

Ошноӣ бо қалам бахту саодат оварад,
Номи некӯ дар ҷаҳон садҳо ривоят оварад.
Номи нек андар қаламҳо зарҳале андар ҷаҳон,
Байни мардум хулқи хуш бар кас каромат оварад.
Ҳар касе худ норизо шуд, бенаво гардад мудом,
Шукри неъмат доимо бар дил қаноат оварад.
Эътирози бофаросат матлабе дорад ба худ,
Нуктае дар кори бад бугзу адоват оварад.
Шахси зирак дар мучозот одилӣ шуд пешааш,
Раҳму шафқат баҳри халқи худ адолат оварад.
Меҳрубонӣ дар дилат, андеша дорӣ, эй Хусайн,
Рӯзи маҳшар ҳарфи ту бо худ шаҳодат оварад.

24.11.2019.

АЗ ДУНЁ БИГИР ИБРАТ, ҲАЙ ОМАДАНДУ РАФТАНД (1752)

Аз дунё бигир ибрат, ҳай омаданду рафтанд,
Розӣ ба рӯзи қисмат, ҳай омаданду рафтанд.
Андар зафарҳо нусрат иқболу бахти давлат,
Асҳоби хайри неъмат, ҳай омаданду рафтанд.
Нодонӣ роҳи зулмат дар байни мардум ғайбат,
Бо роҳи ноҳақ тухмат, ҳай омаданду рафтанд.
Доим бикаш ту заҳмат дар самти раҳму шафкат,
Бубин асҳоби суҳбат, ҳай омаданду рафтанд.
Гар дил торику зулмат доим биёрад ҳасрат,
Садди раҳ шав бемуҳлат, ҳай омаданду рафтанд.
Ҳусайно, бубин фурсат доим баланд кун ҳиммат,
Бар рафтагон гӯ раҳмат, ҳай омаданду рафтанд.

**БА ИСТИҚЛОЛИЯТ БИНГАР, САРАЗМ АЗ ОН
ЧАРОҒОН ШУД (1478)**

Ба истиқлолият бингар, Саразм аз он чароғон шуд,
Зи таърих он чӣ шуд пайдо китобе аз бузургон шуд.
Кишоварзию хаттотӣ асар дар меҳвари шаҳраш,
Ҳама осори таърихӣ тамошо баҳри меҳмон шуд.
Канори чашмаи Қайнар набошад аз Саразм афзал,
Ҳазорон чашмаи миллат ба чашми мо зарафшон шуд.
Саразму Қайнару Рӯдак ҳама мероси аҷдоданд,
Ҳаводисҳои таърихӣ ба як афсона яксон шуд.
Ки мо шукре кунем имрӯз ҳақиқат рӯи об омад,
Ба чашми мардуми олам Саразми мо фурӯзон шуд.
Ба истиқлоли ин кишвар, Хусайно, шукри даврон кун,
Зимистони куҳансоле ба чашми мо баҳорон шуд.

14.06.2019.

БИДОН, ИМОН НАҶОТИ ОН ҲАҚИРУ НОТАВОН БОШАД (1529)

Бидон, имон наҷоти он ҳақиру нотавон бошад,
Агарчи ӯ насоро буд, ба чашми ҳақ аён бошад.
Мусулмон габру ҳам ҳинду агар сидқу вафо дорад,
Ба назди мардуми олам ҳаёташ ҷовидон бошад.
Ҳама адёни олабро ҳидоят дар ҳадаф бинам,
Амонат гар шавад ғолиб, ҳақиқат дар миён бошад.
Вучуди он Худовандӣ ҳувайдо возеҳу равшан,
Дар ин дунё ба ҳар муъмин саодат имтиҳон бошад.
Ҳама дину диёнатҳо Худо андар назар дорад,
Башар бовар кунад бар Ҳақ, вучудаш дилситон бошад.
Хусайно, қуввати имон зи баҳрат амну осоиш,
Ҳамеша лутфи Яздон бар сари ту соябон бошад.

06.08.2019.

БА ҲИКМАТ МУЖДАИ ТАҚДИР БА ДАСТАМ РЌЗИ ИД ОМАД (1551)

Ба ҳикмат муждаи тақдир ба дастам рўзи ид омад,
 Башорат аз шарафманде ба қалби ман падида омад.
 Ҳувайдо шуд ба ақли ман ҳазорон ҳикмати миллат,
 Зи ойин дину ҳам мазҳаб ба осонӣ навид омад.
 Хабар кардам ба халқи худ раҳи осону ҳамворе,
 Ба бедорӣ зи нодонӣ ваъиди зархарид омад.
 Ҳикоятҳои бемаънӣ ақида дар раҳи ботил,
 Шикоят аз замону даҳр фаровону мазид омад.
 Бигуфтам роҳи ҳақро ман ба дурӣ аз хурофоте,
 Ҳар он чӣ ғаёри ноҳақ буд, ба чашмам нопадида омад.
 Ҳусайно, бо қалам сабти рақамҳо кун ба ақли худ,
 Ба ҳар асру замони нав ба таҳвилаш расид омад.

19.08.2019.

ДАР ИН ЧАҲОН МУҲАББАТ МИЛЛАТ НАДОРАД (1564)

Дар ин чаҳон муҳаббат миллат надорад,
Ҳар он чӣ бо саодат иллат надорад.
Гар иллоте ба чашмат ҳар гаҳ расад зи ёр,
Изҳори бемуҳаббат қимат надорад.
Андеша дар муҳаббат буд бемашаққат,
Бисёри бетабиат нусрат надорад.
Аз ёри бофаросат хоҳӣ ту фурсат,
Меҳре, ки дар ҳақиқат муҳлат надорад.
Аз шахси бошарофат ояд саодат,
Инсони бефазилят суҳбат надорад.
Бозори ту, Ҳусайно, меҳру муҳаббат,
Ҳар кас, ки бемуҳаббат давлат надорад.

28.08.2019.

**БОБО – ГҶҲД НАБЕРА, ҲАР ГАҲ
АЗ ДАР ДАРҲД (1669)**

Бобо – гҶҲд набера, ҳар гаҳ аз дар дарояд,
Бо меҳр аз забонаш ҳарфи дилбар барояд.
Лаббай - гҶҲд ба ҳарфаш, вайро гирад ба оғӯш,
Бар чашми пурмуҳаббат мисли гавҳар намояд.
Модараш медиҳад ёд шеърӯ ғазал аз китоб,
Дар назди бобои худ байти дафтар сарояд.
Гирад ҳар гаҳ бозича хурсанд шавад зи бобо,
Бо васфи бобои худ назди модар биёяд.
Бобо дарояд аз дар, бинад рӯи набера,
Ҳар кинаву кудурат он гаҳ аз дил зудояд.
Ҳар кӯдаке ба қалбаш таманно кунад, Ҳусайн,
Аз дасти тифлӣ рӯзе бар бузургӣ раҳояд.

13.10.2019.

БЕХУДА БУВАД НАҚШИ СУХАН ЧАВҲАРИ ГУФТОР НАБОШАД (1738)

Бехуда бувад нақши сухан чавҳари гуфтор набошад,
Дар чашми суханвар назари дидаи бедор набошад.
Андар раҳи ҳақ илму амал дасти пано шуд ба азизон,
Дар назди ҳама халқи азиз сангари душвор набошад.
Поёни ҳама дурчи само тири нишон дар назари халқ,
Дар марҳалаи ногаҳиҳо ёвари дилдор набошад.
Хокистариваш ҳар асале, гар ту бидидӣ бари аттор,
Дар таъми сафо муслиҳию анбари бозор набошад.
Андар дили ту ҳар нафаре лутф чу орад ба мақоме,
Ёрӣ ту маҷӯ бо дили худ, ёри сазовор набошад.
Дар нуктагирӣ ҳарфи ту шуд, раҳнамо нукта Ҳусайно,
Он нукта магир аз нафаре, соҳиби аброр набошад.
Дар рӯи замин мисли Ватан модари ғамхор набиам,
Ҳам дар раҳи ҳақ меҳру вафо мисли Ватан ёр набошад.

04.12.2019.

**ПЕШВО, ЭЙ ШАМСИ ХОВАР, МАРҲАБО,
ХУШ ОМАДЕД (1587)**

Пешво, эй шамси ховар, марҳабо, хуш омадед,
Нури дида тоҷи сар, эй раҳнамо, хуш омадед.
Тоҷикистон шуд мунаввар, шамси тобонаш шумо,
Хонамон обод шуд, нури сафо хуш омадед.
Пешрафти ин диёр аз макдами хайри шумо,
Баҳри пиру навчавон, эй муктадо, хуш омадед.
Мардуми мо сарбаланд аз меҳрубонии шумо,
То абад меҳри шумо дар дил бақо хуш омадед.
Кишвари мо гашт обод аз дуохои шумо,
Баҳри миллат дар ҳарам соҳибдуо хуш омадед.
Раҳнамоии шумо бар мо бубахшад руҳи нав,
Пешво бар мо муаззам, назди мо хуш омадед.

05.09.2019.

ТАФАККУР КУН, КӢ ЧАШМАТРО ЧУНИН БИНАНДА МЕДОРАД? (1458)

Тафаккур кун, кӢ чашматро чунин бинанда медорад?
Тадаббур бар дили худ кун, ки хунаш зинда медорад.
Рагу пай дар назар бингар, ки он мачрои хун бошад,
Зи таҳрики ҳама аъзо барангезанда медорад.
Ту аъзои нафас бингар, нафасро худ кунад тақсим,
Ҳазорон парда дар дохил туро чунбанда медорад.
Нишони бенишониҳо даруни меъдаву рӯда,
Ғизо хун мешавад дар тан, туро сарзинда медорад.
Нигар бар устухони худ чу васфи он сутунмуҳра,
Ниқоби мағзи аслиро ба худ печанда медорад.
Агар фикре кунӣ дар худ шиносӣ Ҳақ ба ақли худ,
Ҷавобе бар суоли худ туро фархунда медорад.
Тадаббур кун, Хусайно, ту зи ҳарфат маърифат ояд,
Ки девонат ҳазорон сол туро поянда медорад.

22.05.2019.

**ТО ТАҲАММУЛ НАКУНАД ШАХС, МУАЗЗАМ
НАШАВАД (1491)**

То таҳаммул накунад шахс, муаззам нашавад,
Нагузорад асаре дида чу пурнам нашавад.
Оби борони ҷамал ҳеҷ набошад шабнам,
Тӯдаи абри само низ мучассам нашавад.
Розӣ бар ҳукми қазо бошу раҳо ёб аз айб,
Бозмонад асару нақш мусаллам нашавад.
Карами аҳли саҳо баҳра биёрад бар кас,
Назди мардум ба зарар банда мукаррам нашавад.
Зарари ҳеҷ касеро ту дар ин даҳр маҳоҳ,
Ба зиёни нафаре шахс муқаддам нашавад.
Теғай кӯҳ бувад теғи қалам баҳри Хусайн,
То дилаш хун накунад, шеър муназзам нашавад.

22.06.2019.

ТОЧИКИСТОНИ АЗИЗАМ, БО САРАЗМАШ ЗИНДА БОД! (1494)

Тоҷикистони азизам, бо Саразмаш зинда бод!
Меҳри ин хоки муқаддас баҳри мо поянда бод!
Қолаби осори сангин, зебу зинат аз занон,
Ин башоратҳо ба миллат ахтари тобанда бод!
Чархи даврони Саразм аз ҷаҳ биёрад оби нав,
Баҳри мардум ташналаб ҳавзи давобахшанда бод!
Ганҷи бодоварда бошад аз қуҳан хоки Саразм,
То замони мо расид, ҳар заррааш фархунда бод!
Ҳифзи таърихи Ватан шуҳрат биёрад баҳри халқ,
Нақши таърихи қуҳан мерос бар оянда бод!
Сарнавишти миллатам дар зарварақ ё ҳарфи зар,
Баҳри ҳар як навҷавон дар асри нав рахшанда бод!
Эй Ҳусайн, андар ғазалҳо ту навишти аз Саразм,
Ҳофизи васфи Саразм ин булбули гӯянда бод!

30.06.2019.

**ТАЪРИХИ МИЛЛАТ БАҲРИ МО НУРУ
САОДАТ ОВАРАД (1520)**

Таърихи миллат баҳри мо нуру саодат оварад,
Донистани аслу насаб бар мо шарофат оварад.
Сарлавҳаи таърихи мо бо аҳли ҳикмат ҳамнафас,
Гар бардавом дар интиҳо бар мо каромат оварад.
Баҳсе макун, эй аҳли илм, гар ту надорӣ хучҷате,
Баҳси ниқоши беҳадаф бар ту надомат оварад.
Роҳи чаҳолатро магир, фардо пушаймон мешавӣ,
Бар аслу наслат баъди ту буғзу адоват оварад.
Ҳар сафҳаи байзoi мо аз айбу нуқсон орь аст,
Дар байни миллатҳо, бидон, бар мо адолат оварад.
Андар чаман зори сухан чун булбули гулҳо Ҳусайн,
Баъди ҳазоронсолаҳо бо худ шаҳодат оварад.

29.07.2019.

ТАФАККУР КУН ТУ, ЭЙ ИНСОН, ЧӢ КАРДӢ ДАР ӲАӢТИ ХУД (1523)

Тафаккур кун ту, эй инсон, чӢ кардӢ дар ӲаӢти худ?
Ба нафъи мардumi олам ба рафтору сифоти худ.
Мукофоти амал бингар, агар як заррае бошад,
Ӳар он суде, ки овардӢ, дар он ёбӢ начоти худ.
Ба лутфу марҳамат бингар ба Ӳар фарди БанӢ Одам,
Ӳазорон лутф дарёбӢ ба Ӳар як илтифоти худ.
Таваччух кун ба кори хайр, маранчон Ӳар кӢ ноком аст,
Муродат чун шавад ҳосил зи Ӳар як эҳтиёти худ.
Сухан дониста бояд гуфт назар дар фикри маънӢ кард,
В-агарна бар ғалат бошад баёни Ӳар нукоти худ.
Фасоҳат дар забони ғайр танофур оварад Ӳаргах,
Зи даъво пеша гир Ӳар дам ба ҳуччат аз бароти худ.
Мағӯ ман олимам Ӳаргиз, зи лафзат гар шакар борад,
Суботи очизин бингар ба ачзу ҳам суботи худ.
Ӳусайно, ту китобат кун Ӳар он гаҳ чавҳаре резанд,
Барои шарҳи маъниҳо мадад чӯ аз давати худ.

30.07.2019.

ҚАВҲАРИ НОБ БА ҲАР ДИДА ЧУ ГАВҲАР НАШАВАД (1492)

Қавҳари ноб ба ҳар дида чу гавҳар нашавад,
Луълуи ашки санам гиряи дилбар нашавад.
Ишқ ҳам доди Худованд бувад бар Мачнун,
Бод савдозада бе хоҳиши довар нашавад.
Қавҳару луълуи ёр аст пур аз накҳати санг,
Ғук дар об чу он моҳии анбар нашавад.
Назари ибрати ту тир барояд зи камон,
Бе ҳадаф тири камон олати лашкар нашавад.
Равзани нури само гавҳараки чашми ман аст,
Шаъшаъаш дар дили он баҳр чу лангар нашавад.
Сарварӣ назди Хусайн аст ҳамон лутфи Худо,
Ҳайфи он чон, ки фидо дар раҳи сарвар нашавад.

28.06.2019.

ЧОҲИЛ, КИ БАР МИНБАР ШУД ХУДОРО НАШИНОСАД (1559)

Чоҳил, ки бар минбар шуд, Худоро нашиносад,
Дар ҳукму ҳам доварӣ қазоро нашиносад.
Сайде ба тири сайёд ҳар гаҳ шавад мулоқӣ,
Вақто зи фалак афтад, фазоро нашиносад.
Дилтангу бенавой, доро шудӣ, маёзор,
Мумсик шавад гар сахӣ, гадоро нашиносад.
Мӯсо бирафт аз амраш гарчи ба Тури Сино,
Ҳорун бидуни Мӯсо асоро нашиносад.
Бо пеши по мазан санг шарфа зи қадам ояд,
Овози санги хоро садоро нашиносад.
Бо чоҳилони беақл ҳамрах машав, эй Хусайн,
Зеро аҳли кудурат сафоро нашиносад.

25.08.2019.

ҶОНИ ХУД ҚУРБОН КУНАМ, ЁРАМ ВАФОДОРӢ КУНАД (1756)

Ҷони худ қурбон кунам, ёрам вафодорӣ кунад,
Руҳи ман болида гардад, рамзи дилдорӣ кунад.
Дар баёни меҳри худ сидку вафо пайдо шавад,
Бар дилаш ҳар он чӣ ояд, бар забон ҷорӣ кунад.
Дар ҳаёлам тозаву найранг надорад ёри ман,
Мешавад беранг чашмам, гар риёкорӣ кунад.
Субҳдам аз сахнаҳо ояд хурӯши булбулон,
Булбули ман бо ҳавас дар сахна гулкорӣ кунад.
Боғи ақлашро бубинад чун гулистони Ҳусайн,
Кафши пояш дар биёбон нақди бозорӣ кунад.
Гулшани рӯи гулаш нуре биёрад баҳри ман,
Дар ҳавои ҳар мақоме лаҳни гулзорӣ кунад.

06.01.2020.

ЧАШМАИ ИЛҲОМИ МАН АЗ МАВЧИ УММОН САР ЗАНАД (1736)

Чашмаи илҳоми ман аз мавчи Уммон сар занад,
Манбаи ашъори ман аз шамси тобон сар занад.
Мавчи Уммонро бидонӣ ҳикмати қалб асту бас,
Қатраи ҳар ҳарфи ман дар абри борон сар занад.
Абри борон худ расонад оби раҳмат баҳри халқ,
Аз замини миллати ман нархи арзон сар занад.
Шамси тобонро бигуфтам дар назар маънӣ - ғазал,
Аз маонӣ ҳикматаш нури дурахшон сар занад.
Бадри мунир бо равшанӣ худ ноаён дар назди шамс,
Ҳангоми мағриб нури ман аз ҳарфи девон сар занад.
Ҳикмати асрори дил сарчашмаи шеъри Ҳусайн,
Баҳри миллат аз ғазалҳо илму ирфон сар занад.

02.12.2019.

ҲИҚМАТИ АҲЛИ СУҲАН ГУЛ БАР САРИ МАҲТОБ ШУД (1511)

Ҳикмати аҳли суҳан гул бар сари маҳтоб шуд,
Накҳати маънии гул дар назми печутоб шуд.
Печу тоби гул бубинад булбул андар роҳи ишқ,
Байни мардум ин ривоят чавҳари аҳбоб шуд.
Асли ҳикмат дар маонӣ шуд начот аз мушкилӣ,
Ҳақ надида ҳар касе дар ҳалқаи гирдоб шуд.
Аз барои нафъи мардум ҳикмати оҳан бубин,
Нафси худро худ бисӯхт аз оташу ҳам об шуд.
Руду дарё чорӣ гардад, об чарҳад баҳри худ,
Қаъри дарё печу тоб аз даври худ гирдоб шуд.
Обгардиро ту дидӣ дар ҳаётат, эй Ҳусайн,
Бо ҳарифон хайр кардӣ, чойи ту меҳроб шуд.
Ҳикмате гӯ баҳри миллат, то бимонад дар суҳуф,
Гар хатое дар каламрав саҳви он дар хоб шуд.

14.07.2019.

ХУД АЗ САРАЗМИ МИЛЛАТАМ РАМЗИ БАҚО ПАЙДО ШАВАД (1484)

Худ аз Саразми миллатам рамзи бақо пайдо шавад,
Андар ҳақиқат ҳарчи буд худ бесадо пайдо шавад.
Ӯ гуфта буд дар асри худ эҳё шавам ман бо сабаб,
Ҳар гаҳ, ки соҳибдавлатам худ бо ризо пайдо шавад.
Аҳли зиё монанди гул гулдони ман Ховарзамин,
Аз хоки соҳибсухбатам аҳли зиё пайдо шавад.
Вайронию нокомиҳо дарде биёрад бар танам,
Дармон зи баҳри сихҳатам ҳамчун даво пайдо шавад.
Аз сарнавиштам ту бидон, ёде кун аз таърихи ман,
Аз фикри соҳибҳимматам дасти саҳо пайдо шавад.
Шуд раҳнамои миллатам монанди хуршеди ҷаҳон,
Дар равшании зулматам ӯ раҳнамо пайдо шавад.
Соҳибдуо шав, эй Ҳусайн, нусрат чу дидӣ, худ бигӯ,
Ҳар лаҳза баҳри нусратам нуру сафо пайдо шавад.

18.06.2019.

ХОҲИШ КУНЕД ЗИ МАВЛО, ТО БЕНАВО НАМОНАД (1733)

Хоҳиш кунед зи мавло, то бенаво намонад,
Шахси сабаб ба даъво, то бе ҷазо намонад.
Дар ин ҳаёти хуррам меёӣ адли мизон,
Беҳуда нақши зебо худ аз ҷило намонад.
Маҳбуби ҷумла мардум аз насли марди солех,
Ҳамрах нашуд ба расво, то дар хато намонад.
Андар замони ҳастӣ бо илми худ амал кун,
Поёни рӯзи фардо то дар бало намонад.
Овоза шуд ба машриқ андар илоҷи Исо,
Ман ман нагуфт Исо, то бедаво намонад.
Нуҳи набӣ, Хусайно, худ дар ҷаҳон намуна,
Киштӣ равад ба дарё, бе раҳнамо намонад.

29.11.2019.

ДАР УРФИ МО ШУД ОДАТ ДАР РОҲИ ХУДО ТОАТ (1461)

Дар урфи мо шуд одат дар роҳи Худо тоат,
Аз беҳтарини неъмат дидори падар бошад.
Доим биёрад роҳат дар роҳи ризо хидмат,
Аз беҳтарини фурсат дидори падар бошад.
Аз бахти ту шуд қисмат дар роҳи ту як нусрат,
Аз беҳтарини савлат дидори падар бошад.
Доим бикун ту ғайрат, гар дорӣ ба дил ҳиммат,
Бар дида дари раҳмат дидори падар бошад.
Дар некӣ бикун рағбат, кун бо падарат суҳбат,
Афзалтарини соат дидори падар бошад.
Ҳаргиз набувад заҳмат, бошад, Хусайно, шафқат,
Аз беҳтарини давлат дидори падар бошад.

26.05.2019.

ДАР БЕВАТАНИ МАЗРАӢИ ГУЛЗОР НАБОШАД (1515)

Дар беватанӣ мазраӢи гулзор набошад,
Дар беҳирадӣ хоҳири дилдор набошад.
Чун Нодира Бегим мадеҳ ваъда ба фардо,
Дар бадсуханӣ нодирагуфтор набошад.
Он кас, ки гунаҳ кард, ҷазо дид дар охир,
Дар роҳи гунаҳ ёри вафодор набошад.
Фармон набарӣ гар зи Худо гоҳи ҷавонӣ,
Дар аҳду замон насли хабардор набошад.
Пири хирад аз баҳри ҷавонон шуда муршид,
Дар умри ҷавон ҳосили бозор набошад.
Дидори Ватан нур ба ҷашмон бифизояд,
Ҳар беназаре толиби дидор набошад.
Андар ғазалам васфи мададгор бичӯям,
Дар шеърӣ Ҳусайн оина зангор набошад.

25.07.2019.

ДОМОДИ МО САРБАЛАНД БО АРҶСАШ ДАР ХУЧАНД (1535)

Домоди мо сарбаланд бо арҶсаш дар Хучанд,
Тӯйҳо муборак гӯем, ҳамсарони шакарқанд.
Келини мо дилписанд ифтихораш бо Хучанд,
Аз паси парда гӯяд ҳамсари ман асалқанд.
Ороиши ин арҶс бар ҳусни вай бегазанд,
Зинати рӯи домод баҳри келин дилписанд.
Зухра Уторида банд шоҳи арҶси дилбанд,
Анҷоми кори дунё дар боғи гул дастабанд.
Бо бахти худ чу хурсанд болои аспи саманд,
Лабханди келини мо ба ҳамсараш дилписанд.
Писта, бодому анҷир шарбату шириниҳо,
Кулчаву ҳалвову шир хони онҳо асалқанд.
Қимакабоби келин аз баҳри домоди мо,
Меҳру муҳаббати дил баҳри онҳо шакарқанд.
Меҳри арҶси моро пайваста дар дили худ,
Баҳри келин оварда ҳар он чи дар камарбанд.
Домоду келини мо ҳамчу ёкути нигин,
Мисли Юсуф Зулайҳо ҳамроҳи якдигаранд.
Ҳардуяшон асалқанд дар ҳалқа аспи саманд,
Андар дуо мо гӯем бахту саодат бинанд.
Ёр-ёр ёроне, ҳардуяшон асалқанд,
Ёр-ёр ёроне, дар ҳалқа аспи саманд.
Ёр-ёр ёроне, бахту саодат бинанд,

13.08.2019.

ДЎСТОНИ БОВАФО ТОЧИКУ ЎЗБЕК ЗИНДА БОД! (1667)

Дўстони бовафо точику ўзбек зинда бод!
 Ду рафиқи босафо точику ўзбек зинда бод.
 Пешво Эмомалӣ Раҳмону Шавкат Мирзиё,
 Ҳар ду раҳбар, раҳнамо, точику ўзбек зинда бод!
 Чамъ орад рӯзи Наврӯз ҳар ду миллатро ба ҳам,
 Ман бигӯям марҳабо точику ўзбек зинда бод!
 Ўзбегим айтур мудом ман дўст медорам туро,
 Дар чабин нури сафо точику ўзбек зинда бод!
 Пешвоён рамзи худ, Қомӣ Навоӣ дар назар,
 Ҳарду раҳбар муқтадо точику ўзбек зинда бод!
 Ҳарду миллат бо саодат аз қудуми раҳбарон,
 Ман бигӯям доимо точику ўзбек зинда бод!

Нақарот:

Ман бигӯям марҳабо, нури дида, тоҷи сар,
 Пешво Эмомалӣ Раҳмону Шавкат Мирзиё.
 Боз гӯям хуш келибсиз, нури дида, тоҷи сар,
 Мирзиёв Шавкату Эмомалӣ Раҳмони мо.

11.10.2019.

ДАР РАСМИ ХУСНИ ЗЕБО НАҚШИ ВАФО НАБОШАД (1740)

Дар расми хусни зебо нақши вафо набошад,
Дар шахси нотавонбин шарму ҳаё набошад.
Ҳар коҳише бидидӣ, тухмат мазан ба шахсе,
Бо муттаҳам нишастан бар ту раво набошад.
Зебопарӣ ба хуснаш ҳайрон кунад, бипарҳез,
Дар пайкарат чуз имон дасти асо набошад.
Бечорае чу дидӣ, дармон бишав ба дардаш,
Ҳар кас, ки худ панаҳ шуд, худ бенаво набошад.
Зохирнамо шавад дӯст, машмор ёри ҷонӣ,
Андар раҳи садоқат ӯ ҷонфидо набошад.
Бо ҳикмати азизон рахшон бишав, Ҳусайно,
Дар ҳарфи ноадолат нуру сафо набошад.

09.12.2019.

ЗИНДАГӢ ЯК СОАТУ БАР ҚАДРИ ОН БОЯД РАСИД (1460)

ЗиндагӢ як соату бар қадри он бояд расид,
Гарчи бошад лаҳзае чун армуғон бояд расид.
Бехтарин неъмат саломат, хогири чамъ асту бас,
Бо дуо бар шахси пиру навчавон бояд расид.
Соату вақтат муайян мағзарон беҳуда он,
Қадри неъмат дар заволу бегумон бояд расид.
Бахти инсон чун нишонӣ тир дорад ҳар ҳадаф,
Дар замони зиндагияш бар нишон бояд расид.
Ҳикмати аҳли хирад поянда дорад шеъри ман,
Ҳар ғазал бо ҳикмате то ҷовидон бояд расид.
Тинчию оромӣ бошад дар Ватан бахти Ҳусайн,
Ту бигӯ бар қадри тинчии замон бояд расид.

25.05.2019.

САРАЗМИ МИЛЛАТУ ҚАВМАМ БА САРВАР ОН АЁН БОШАД (1469)

Саразми миллату қавмам ба Сарвар он аён бошад,
Ба таърихи куҳан бингар, зи миллат он нишон бошад.
Тамоми пешрафти мо ба юмни Пешвои мост,
Ба хидматҳои бепоён ба миллат соябон бошад.
Саҳои дасти ин Раҳбар нидои сафҳаи таърих,
Варақҳо зарварақ гардад, ба мо фаҳри ҷаҳон бошад.
Ҳама Суғдию Деваштич, Муқаннаъ аз куҳан бингар,
Зи мо Эмомалӣ Раҳмон ба миллат қаҳрамон бошад.
Зи таърихи куҳан бошад шукӯҳу ифтихори мо,
Саразми мо ба ҷашни худ ба миллат армуғон бошад.
Ривоятҳои таърихӣ, Ҳусайно, бо қалам гуфти,
Барои насли оянда ҳаёти ҷовидон бошад.

08.06.2019.

**САРАЗМИ МИЛЛАТАМ, ҲОЛО БА ТУ ЧАШНАТ
МУБОРАК БОД! (1479)**

Саразми миллатам, ҳоло ба ту чашнат муборак бод!
Ҳар он гаҳ ту шавӣ обод, дили ин халқ бодо шод.
Ҳама хушнуду хушҳолем, ба чашнат мо ғазал гӯем,
Ба қисса қаҳрамон гардад зи ту Ширину ҳам Фарҳод.
Саразми мо зи худ гӯяд ҳазорон қайду банди худ,
Зи садҳо қайди таърихӣ шавад ин мулки мо озод.
Зи асли решаи миллат бувад бунёди илму фан,
Гаҳе хушкӣ зи чӯбору ба сад бора шуда бунёд.
Зи баъди пан(ч) ҳазору пан(ч) садум тавлиди нусрат шуд,
Саразм, эй куҳнашаҳри мо, муборак бошадат мелод!
Хусайно, дар ғазалҳоят таманно кун ба сидқи дил,
Шавад бо даъвати Сарвар Саразми тоҷикон обод.

16.06.2019.

САРАЗМИ МИЛЛАТАМ ИМРҶЗ ЧУН ШАМСЕ ДУРАХШОН ШУД (1498)

Саразми миллатам имрҶз чун шамсе дурахшон шуд,
Ба чашми мардуми олам ба мисли як гулистон шуд.
Кушоиш шуд ба асри мо Ҳама асрори пинҳонӣ,
Ҳазорон парда бикшода, ба чашми мо намоён шуд.
Русуми шаҳрдорӣ баҳри мо мероси аҷдод аст,
Саразм аз коми шаб пайдо чу як хуршеди тобон шуд.
Бидидам равшанӣ нуре паногаҳ зери хоки он,
Мағоки устухонҳояш ба илми баҳс майдон шуд.
Ҳимоятҳои аҳли илм зи он осори таърихӣ,
Тасодуфҳои он олам ба мисли хори мижгон шуд.
Хусайно, баҳти миллат дон, зи мижгонат наояд дард,
Шиносонандаи осор ба ҳар як баҳс бурҳон шуд.
Нигар роҳи Самарқанд аст мисли як хиёбоне,
Навиштанҳои ту инак ба ҳар як сатри девон шуд.

30.06.2019.

САРАЗМИ МО ШУКУҲИ РАФТАГОНРО ЗИНДА МЕДОРАД (1499)

Саразми мо шукуҳи рафтагонро зинда медорад,
Зи аҷдодони ин миллат асар зебанда медорад.
Ба асри бисту як бингар шуда кашшофи ҳафт асре,
Саразм Исҳокиро дар чустучӯ созанда медорад.
Зи баҳри мардуми кашшоф амонат хоку оби вай,
Бихон аз русу афранҷӣ, туро фархунда медорад.
Ба Суғду Вахшу ҳам Хатлон, Ҳисору Рашту ҳам Дарвоз,
Нигар фаҳри Саразм инак ба худ арзанда медорад.
Ҳама арбоби илму фан зи Маскав, Ҳинду ҳам Алмон,
Ки он мероси миллатро чунин тобанда медорад.
Зи хидматҳои аҳли илм, Ҳусайно, дар ғазал бинвис,
Суханҳои ҳақимона ҷаҳон поянда медорад.

30.06.2019.

СУХАНРОНӢ МАКУН ОН ЧО, КИ ҲАРФАТ ОТАШИН БОШАД (1574)

Суханронӣ макун он чо, ки ҳарфат оташин бошад,
Бисӯзонад саранчоме ҳар он чӣ дар дафин бошад.
Нигар поёни коратро ба вақти гуфтугӯ ҳар дам,
Саодатҳои ин дунё зи ҳарфи бехтарин бошад.
Бузургӣ пайравӣ бошад ба рафтори кабири даҳр,
Ҳалимию чавонмардӣ зи хулқи мурсалин бошад.
Ба толеъ қуръаи сахму зи қисмат бахту иқболат,
Насибатро ба Ҳақ бинӣ ҳар он чӣ дар ҷабин бошад.
Ҳар он гаҳ ту суҳан гуфтӣ, бигӯ оҳиставу ором,
Каломи софу пурмаъно зи васфи муъминин бошад.
Хусайно, ту бигӯ доим бидуни шакку ҳам тардид,
Суханҳои ҳақимона ба дил илми яқин бошад.

01.09.2019

**САД ҲАЗОРОН ҚИССАҲО ЧУН РОЗИ
ДИЛДОРЕ НАШУД (1673)**

Сад ҳазорон қиссаҳо чун рози дилдоре нашуд,
Дар хаёлам меҳри ӯ имкони такроре нашуд.
Рози дил бо ғайри дилбар сайри ноаҳлон бувад,
Гардиши роҳи ҳақиқат зеби рафторе нашуд.
Беқарорӣ дар ҳақимон анҷуман бо ҷоҳилон,
Ҳарфи пурмаънои оқил зеби гуфторе нашуд.
Маҷлиси ҷашни зиёфат дилбарӣ дорад ба худ,
Бе муҳаббат, бе ризо базми сазоворе нашуд.
Дар муҳаббат ҳеҷ гаҳ н-ояд хариде ё фурӯш,
Дар тичорат байни мо тадбири бозоре нашуд.
Сангу лойи назми ту худ ҳикмате дорад, Ҳусайн,
Дар фироқи аҳли илм ҳаргиз чу деворе нашуд.

16.10.2019.

ШАХСЕ БУБИНӢ ХАНДОН МОНАНДИ ШАМСИ ТОБОН (1444)

Шахсе бубинӢ хандон монанди шамси тобон,
Рӯзе чу бинӢ гирён, дар он ачаб набошад.
Хандон ба мисли гулҳо, гирён ба мисли абре,
Ҳаргиз машав ту хайрон, дар он ачаб набошад.
Ҳар он чӣ нақди арзон бар ту наояд осон,
Ин аст адли даврон, дар он ачаб набошад.
Ҳар гаҳ чу бинӢ вайрон дар соати шабистон,
Шамъе шавад фурузон, дар он ачаб набошад.
Бар кас шудӣ ту меҳмон, медон ҳақи намакдон,
Гоҳо набинӢ эҳсон, дар он ачаб набошад.
Бошад, Хусайн, унвон баҳри ту сатри девон,
Шеърат туро ниғаҳбон, дар он ачаб набошад.

16.05.2019.

ШАҲВАТИ НАФСОНӢ – ДУШМАН, САД МАЛОМАТ ОВАРАД (1446)

Шаҳвати нафсонӣ – душман, сад маломат оварад,
Иштиёқи роҳи бад бар кас надомат оварад.
Моли дунё ёдгоре дар назар ҳову ҳавас,
Хоҳиши баднафсият доим хиёнат оварад.
Сад харобӣ оварад андар замин аҳли фасод,
Наҳйи мункар оқибат бар ту часорат оварад.
Интиқоме ту мачӯ аз ҳар каси шаҳватпараст,
Баҳшише аз баҳри ту самти адолат оварад.
Нури чашму меваи дил майлу рағбат дар шараф,
Дурӣ аз ҳову ҳавас бар ту каромат оварад.
Раҳнамоият, Хусайно, шодӣ орад баҳри ту,
Номи неки бо шарофат ҳам саодат оварад.

19.05.2019.

УМРИ ИНСОН ДАР ҶАҶОН МОНАНДИ ДАРЁ БИГЗАРАД (1435)

Умри инсон дар ҷаҳон монанди дарё бигзарад,
Барнагардад бар ақиб, бо сад муаммо бигзарад.
Беасар монад ҷу хас садҳо ҳазорон шахсият,
Беҳисобу беадад ҷун реғи саҳро бигзарад.
Возеҳу равшан бувад аз баҳри ҷоҳил заҳмате,
Умри оқил дар ҷаҳон нарму ҳувайдо бигзарад.
Ҳолати навмедӣ н-орад зиндагонӣ дар қафас,
Дар асорат бо умеди рӯзи фардо бигзарад.
Ҳар нафар бе ҳочату хайре биёбад оқибат,
Соаташ дар сарнавишт ҷун мулки доро бигзарад.
Ҳоҳиши некӣ ҷу дорӣ шукри неъмат кун, Ҳусайн,
Байни мардум умри ту сардори фатво бигзарад.

10.05.2019.

УМРИ ИНСОН БЕХАБАР МОНАНДИ ДАРЁ БИГЗАРАД (1441)

Умри инсон беҳабар монанди дарё бигзарад,
Сӯи баҳри беканор аз зери саҳро бигзарад.
Рамзи дарёро бубин ин рӯзу шаб андар назар,
Дар мурураш лаҳзаҳои мисли рӯё бигзарад.
Хотири ноҷамӣ мардум офати умр асту бас,
Сарфаи бесуди умр аз кори дунё бигзарад.
Умри инсон шуд муқаррам бо амал дар илми худ,
Гар масираш дар ватан ободу зебо бигзарад.
Кори хайри ҳар ҷавоне бигзарад аз ӯ ба насл,
Дар баҳори умри мо ҳам рӯзу шабҳо бигзарад.
Худ шифо донӣ, Хусайно, ҳикмати хоб асту бас,
Орифу воқиф бидонад гарчи фардо бигзарад.

15.05.2019.

**АЗИЗАМ, ДАР ГУЛИСТОНЕ ЧУ ТҶТӢ
ХУШСУХАН ОМАД (1557)**

Азизам, дар гулистане чу тӯтӣ хушсухан омад,
Навозишҳо ба савти ту, ки осоиш ба ман омад.
Хувайдо гар ба ғайри худ, бисӯзад обу ҳам оташ,
Харобиҳо шавад пайдо, чу гулхан дар чаман омад.
Хусуматҳои беунвон ҷудой оварад доим,
Фироқи байни ноаҳлон ҳикоят аз куҳан омад.
Муҳолиф гар шавад пайдо, дигаргун мешавад олам,
Сабаб гардад ба нофаҳмӣ чу ҳарфе дар даҳан омад.
Азизам, дар гулистане биё бар назди гулхоре,
В-агарна дурӣ меояд ҳар он гаҳ мову ман омад.
Хусайно, панду ҳикмат гӯ, насиҳатгар шавӣ ҳар дам,
Ҳидоят баҳри инсонҳо ҳадаф дар сарсухан номад.

25.08.2019

ОЛИМЕ ГАР БО ТАФАККУР МИСЛИ ТУ ДАРЁ ШАВАД (1561)

Олиме гар бо тафаккур мисли ту дарё шавад,
Фикри ӯ андар кутуб монанди Мавлоно шавад.
Олими мавлои мо бошад Сайидумрон Саъид,
Баҳри мо дар илму фан ӯ маъдани дунё шавад.
Бо шарофат дар мақом маҳбуби шогирдони худ,
Ҳар касе гар пайраваш шуд, мисли ӯ доно шавад.
Кинае дар дил надорад бо касони номурод,
Аз касе нокомӣ ояд мулки ӯ сахро шавад.
Дар раҳи илму амал заҳмат кашад ӯ рӯзу шаб,
Маҳфили «Ганчи суҳан» майдони побарҷо шавад.
Ӯ чу бошад соябони маънӣ, асрори Ҳусайн,
Баҳри ислоҳаш бикӯшад, гар хато пайдо шавад.

26.08.2019.

ИЛМУ ХУНАР, НАВОВАРӢ ГАР ДАР ЧАӊОН ПАЙДО ШАВАД (1568)

Илму ҳунар, навоварӣ гар дар чаҳон пайдо шавад,
Дар байни фарзандони мо осори он пайдо шавад.
Буд Бӯалӣ Синоӣ мо шайхурраиси илми тиб,
Монанди ӯ кам дар чаҳон як нуктадон пайдо шавад.
Аҳли ҳунар аз насли мо, аз қиссаи ҳаммом пурс,
Тосе бирезӣ бар сарат, чоми чаҳон пайдо шавад.
Гармӣ шавад ҳам равшанӣ қандили гармоба ба чашм,
Рӯзе ба сомоне расад, дар Каҳкашон пайдо шавад.
Касбу ҳунар дар ҳар замон обод созанд ин чаҳон,
Дар ҷисму ҷони беҳунар руҳи равон пайдо шавад.
Илҳомӣ ту дар ҳар ғазал аз меҳри мардум, эй Ҳусайн,
Ҳар он ҷӣ дорӣ дар дилат, он дар забон пайдо шавад.

30.08.2019.

ИЛМУ ИРФОНИ ИЛОҲӢ РОҲИ ҲАҚ РАВШАН КУНАД (1760)

Илму ирфони Илоҳӣ роҳи ҳақ равшан кунад,
 Некбахтиро чу хоҳад, донаро хирман кунад.
 Шукри Ҳақро мо бигӯем аз сипоси меҳри худ,
 Айбро Саттор пинҳон дар таҳи доман кунад.
 Қудрати ҳақро бубинӣ баҳри нафъи мардумон,
 Симу зар дар зери хоку нукра дар маъдан кунад.
 Дар хазидан мори афъӣ захр пошад бо ҳадаф,
 Хонаи ору набошад, лона дар равзан кунад.
 Дар масал омад бидонӣ дасти инсон ҳамчу гул,
 Хорзори ин чаҳонро оқибат гулшан кунад.
 Дар самои маърифат бо нукта гуфтӣ, эй Ҳусайн,
 Мурғу моҳӣ хоку оби баҳрро меҳан кунад.

06.01.2020.

ҚАДРИ НЕЪМАТРО БИДОН, АЗ ОН САОДАТҲО РАСАД (1548)

Қадри неъматро бидон, аз он саодатҳо расад,
Ҳам зи иззат баҳри халқ бар ту кароматҳо расад.
Беҳтарин неъмат ба инсон тандурустӣ, офият,
Аз назофат баҳри мо нури саломатҳо расад.
Ман намехоҳам ба дунё хорию зорӣ ба кас,
Ҳар касе беҳурмат аст, бар вай ихонатҳо расад.
Золиме нафъе наёбад, гар ситам бар кас кунад,
Аз каримон баҳри халқ доим адолатҳо расад.
Адлу эҳсон бар ту ояд, гар шаҳодат шуд қабул,
Сӯи манзил рӯзи рафт ўро шаҳодатҳо расад.
Гар сухан гуфтӣ, Ҳусайно, бо қалам нақли саҳеҳ,
Аз ишоратҳои ту садҳо ривоятҳо расад.

19.08.2019.

**КҶДАКЕ ГАР БОАДАБ, ОЯНДА ОҚИЛ
МЕШАВАД (1528)**

Кӯдаке гар боадаб, оянда оқил мешавад,
Кӯзагар заҳмат кашад, гулдони манзил мешавад.
Дилрабо ҷаззобият дар кӯзаи ақлу дил аст,
Ҷои дилбар доимо дар гӯшаи дил мешавад.
Гӯшаи дилро бубин пайваста бо мавло бувад,
Ҳар касе хидмат кунад, мавлои одил мешавад.
Тарбият кардан нашоёд бадсиришту нокасе,
Сифлапарвар доимо бадмасту ғофил мешавад.
Гар саҳӣ шуд номурод, маҳсули ӯ н-ояд ба даст,
Аз ҷавонмардии худ дарёи ҳосил мешавад.
Бо ғазалҳоят мудом ту анҷуман дорӣ Ҳусайн,
Қавли ҳақро ту бигӯ, манзури маҳфил мешавад.

06.08.2019.

**МУСТАЇЧИЛИ БЕАМАЛ БА ДУНЁ БАР
ЧАВҲАРИ ХУД АСАР НАДОРД (1584)**

Мустаъчили беамал ба дунё бар
 чавҳари худ асар надорад,
Ҷоҳил нафаре бихуфта шабҳо,
 аз модари худ хабар надорад.
Булбул ба фироқи гул нахобад,
 зеро ҳадафаш кушоиши гул,
Дар маҳфили анҷуман тамошо бе
 маҳзари гул самар надорад.
Бинад чу табиб дастӣ мафлуҷ,
 аз баҳри шифо бурад чу Сино,
Омил, ки шавад сабаб ба маҳе,
 дар ханчари худ хатар надорад.
Ҳичрат зи Ватан бурун набояд
 бар он нафаре луғат надонад,
Мушкил чу шавад мурури дарё
 дар кишвари худ ҳунар надорад.
Лашкар зи камар ҳамеша тайёр хидмат
 ба Ватан низомӣ дорад,
Манзил ба нафар бимонда танҳо,
 дар сангари худ камар надорад.
Дидӣ ту, Хусайн, агар хатое, андеша бикун,
 расон ба сомон,
Оқил чу шавад ба илм зебо, бар зевари худ назар надорад.

04.09.2019.

МОДАР ПАДАР ДАР ИН ЧАХОН МАСЪУЛИ ФАРЗАНДОНИ ХУД (1664)

Модар, падар дар ин чахон масъули фарзандони худ,
Пурсанд ҳоли якдигар, ҳар он чӣ дар домони худ.
Аҳду вафо назди Худо аз сарпарастии оила,
Пурсида гардад назди халқ дар ҳаққи пайвандони худ.
Бо тавлиди фарзанди худ маъмур гардад ҳар падар,
Фарҷоми таълиму ҳунар бо чехраи хандони худ.
Насли муносиб дар назар дар зиндагӣ ҳам баъди мавт,
Карда дуо вақти аҷал бо пайкари бечони худ.
Бошад дуои волидайн худ дар мақоми анбиё,
Пурсад падар аз некиҳо бо дидаи гирёни худ.
Ахлоқи некӯ баҳри халқ дастур бошад, эй Хусайн,
Хоҳиш бикард аз волидайн бо амру ҳам фармони худ.

08.10.19.

МУРҒИ ҲУМОРО ТУ БУБИН, ЧУН ДАР ҲАВО ПАРВОЗ КАРД (1716)

Мурғи Ҳуморо ту бубин, чун дар ҳаво парвоз кард,
Пинҳон шуда аз чашми халқ, бар мосиво парвоз кард.
Андар қасад парвози хун бошад аломоти ҳаёт,
Бо амри ҳақ хуни қигар аз қалби мо парвоз кард.
Парвози олам назди ту бо соату бо рӯзу шаб,
Ҳар лаҳзаи мо беҳабар худ бе садо парвоз кард.
Хуни қигар дар қисми мо бегона гардад худ ба худ,
Вақте расад дар як нафас аз мо чудо парвоз кард.
Ранҷу машаққат дар ҳаёт хуни қигар хӯрдан бувад,
Аз баҳри ороиш бидон ҳамчун даво парвоз кард.
Пайванди роҳи охират таскини хун бошад, Ҳусайн,
Ин руҳи мо бар мосиво ҳамчун Ҳумо парвоз кард.

09.11.2019.

НЕЪМАТЕ БО ХИРАДУ АҚЛ БАРОБАР НАШАВАД (1490)

Неъмате бо хираду ақл баробар нашавад,
Равшанӣ гар набувад, хона мунаввар нашавад.
Ҳочати шамс бубин чумла халоиқ ба ниёз,
Зери дарё ту нигар, рег чу зевар нашавад.
Зинати мард бидон ақлу заковат дар тан,
Бе часорат ба ту ин даҳр мусаххар нашавад.
Мунъимӣ васфи чаҳон доди Худо бошаду бас,
Ҳар касе бухлу ҳасад кард, тавонгар нашавад.
Ту ҳазар кун зи дами оташи афрӯхтаи худ,
Ҳама дар нор чу Иброҳими акбар нашавад.
Минбари шеъри Ҳусайн аст ба даргоҳи хирад,
Нафари нобахирад лоиқи минбар нашавад.

22.06.2019.

НАМЕХОҲАМ ХИРАДМАНДЕ ЧУ ЗОҒЕ ЗЕРИ ПО АФТАД (1534)

Намехоҳам хирадманде чу зоғе зери по афтад,
Зи таъни мардуми чоҳил замоне дар чафо афтад.
Ризомандӣ кунад ҳар дам, хиромад мисли кабки кӯх,
Ҳар он тире, ки меборад, ба гӯшаш чун садо афтад.
Чу донад хатти пешонӣ, шикорӣ мешавад рӯзе,
Ба қисмат сайди сайёде намедонад кучо афтад.
Ҳасадгӯ худ ба худ сӯзад, чу ояд бар сари хирман,
Маломат бар сари олам зи ҳар хирмангадо афтад.
Бигӯяд айби олимро, набинад айби худро ҳеч,
Ҳар он гаҳ як сухан гӯяд, зи ӯ шарму ҳаё афтад.
Бияфтад тухми гул аз каф, бипайвандад ба асли худ,
Ҳар он тухми гияҳ беҳтар, ки дар роҳи Худо афтад.
Хусайно, ҳарфи шеъри ту чу гул андар чаман бошад,
Гулобе мешавад ҳарфат, зи аслаш гар чудо афтад.

12.08.2019.

ҲАР ЗАМОН НУРИ ИЛОҲӢ ДАР ДИЛАМ ПАЙДО ШАВАД (1457)

Ҳар замон нури Илоҳӣ дар дилам пайдо шавад,
Фикри ман дар роҳи ҳақ чун ошиқи шайдо шавад.
Ошиқони роҳи ҳақ андар замину осмон,
Ноаён аз чашмҳо дар байни мардум чо шавад.
Мачлиси мардони некӯ рамзи шамс андар само,
Равшанӣ ояд ба дил, гар суҳбат аз мавло шавад.
Ҳар касе шуд боҳабар аз дафтари осори ман,
Дар каломи назму ирфон мисли Мавлоно шавад.
Рамзи маънӣ дар машаққат ҳоли ҳозир дар назар,
Ҳоли кас гар нек шуд, дар фикри пасфардо шавад.
Чавҳари маъно навис дар сатри ҳар байтат, Хусайн,
Ҳар ишорат дар ғазал сад гавҳари маъно шавад.

22.05.2019.

ҲАР ГАҲ ТУ ЧҮӢ АЙБИ КАС, САДҲО АДОВАТ ОВАРАД (1652)

Ҳар гаҳ ту чӯй айби кас, садҳо адоват оварад,
Дасте задӣ дар ҷайби кас, рӯзе маломат оварад.
Ҳар як амал аз неку бад андар ҳисоби рӯзи ҳашр,
Аъзои ҷисмат баҳри ту бар он шаҳодат оварад.
Содир шавад айбе зи ту, андӯҳ наояд бар дилат,
Он доғи сина баҳри ту рӯзе надомат оварад.
Ту некӣ кун бар миллатат сидқу вафо андар дилат,
Дар байни мардум баҳри ту меҳру садоқат оварад.
Розӣ шавад аз ту Худо авфе кунӣ баҳри касе,
Рӯзи қиёмат он Расул бар ту шафоат оварад.
Ҳар ҳарфи ту дар роҳи ҳақ дар ҳар ду олам, эй Ҳусайн,
Баъди ҳазорон солҳо шамси саодат оварад.

28.09.2019.

ҲАМСАР НАБОШАД МЕҲРУБОН, ОН ОИЛА ВАЙРОН ШАВАД (1661)

Ҳамсар набошад меҳрубон, он оила вайрон шавад,
Қаҳру ғазаб шуд дар миён, он хонадон зиндон шавад.
Рафтори некат дар амал бадҳолиро аз байн бурд,
Гуфтори некат бегумон бар дардҳо дармон шавад.
Некӣ бикун бар дигарон дар назди аҳли оила,
Лабханда кун бар душманон, бегонаҳо ҳайрон шавад.
Дилдорӣ баҳри ҳамсарон меҳру муҳаббат дар амал,
Ҳамсар бимонад худ ҷавон, гар соҳиби даврон шавад.
Асрори ҳамсар чун калид мактуб дорад дар дилаш,
Иллат набинад дар ниҳон, ҳар айби вай пинҳон шавад.
Одобӣ ҳамсар, эй Ҳусайн, бахту саодат баҳри ту,
Васфе, ки қардӣ дар ғазал, ҳар сатри он девон шавад.

06.10.19.

ҲАР КАСЕ ОМАД БА ДУНЁ, РӯЗИ ФАРДО МЕРАВАД (1729)

Ҳар касе омад ба дунё, рӯзи фардо меравад,
Ҳамраҳаш садҳо муаммо назди мавло меравад.
Фикри фардори накардӣ он аҷал вақт асту бас,
Рӯзу соат беҳисобу мисли дарё меравад.
Санъати дунё аҷаб пӯшида бошад дар назар,
Гар касе фикре кунад, худ дар муаммо меравад.
Дар назарҳо гарчи зебо хилқати аъзои тан,
Руҳи ӯ андар само бо ҷисми танҳо меравад.
Хориқулодоти некон дар раҳи маъбудӣ ҳақ,
Ҳар касе соҳибмалоҳат чун Масеҳи меравад.
Ту башоратҳо бидеҳ бо муждаи нав, эй Ҳусайн,
Бо ризои ҳақ ба сӯйи қасри зебо меравад.

27.11.2019.

ҲАР КАСЕ ОМАД БА ДУНЁ, БОСАФО БОЯД РАВАД (1730)

Ҳар касе омад ба дунё, босафо бояд равад,
Баҳри дарди миллати худ бо раҷо бояд равад.
Дар раҳи ислоҳи худ ҳам номи нек андар ҳадаф,
Дар умури зиндагонӣ беҳато бояд равад.
Ту бипурс аз нафси худ ҳар он, ки омад бонги нав,
Байни мардум инъикосат бесадо бояд равад.
Гар сухан гуфтӣ ба назме маънӣ андар маънӣ гӯ,
Бозтоби шакли маънӣ бо бақо бояд равад.
Як ҳазору ҳаф(т)саду сӣ бо рақам гӯяд, Ҳусайн,
Ҳар рақам бо амри мавло раҳнамо бояд равад.
Бо ҳадафҳо ҳар чӣ гуфтам, нақши Мӯсои Калим,
То қиёмат баҳри миллат чун асо бояд равад.

27.11.2019.

ЁРИ СОДИҚ ҲАР КУЧО БОШАД, ДИЛ ОН ЧО МЕКАШАД (1674)

Ёри содиқ ҳар кучо бошад, дил он чо мекашад,
Назди аҳли илму ирфон бесадо по мекашад.
Дидани дидори некон рамзи чаннат дар хабар,
Дастӣ нокас гар хате бар рӯи зебо мекашад.
Пояи меҳру садоқат мисли дона дар замин,
Сарви раъно бо муҳаббат сар ба боло мекашад.
Бо бузургон зиндагонӣ баҳри Уммон дар назар,
Чашмасорон хатти худ бар сӯи дарё мекашад.
Ҷонваронро ту бубин ҳаргиз наменолад зи худ,
Кафтаре ҳар хору хас бар лона танҳо мекашад.
Сатри ашъори ҳақимон реша дорад, эй Ҳусайн,
Шоҳаи ҳарфи ғазал то бар Сурайё мекашад.

16.10.2019.

«ЗОЛ»

РАДДИ СЕҲР ОМАД БИДОН ДАР ОЯҲОИ ҚУЛАӢУЗ (1699)

Радди сеҳр омад бидон дар ояҳои қулаӢуз,
Сад башорат баҳри мо худ сураҳои қулаӢуз.
Дафъи сеҳру ҷодуҳо шуд баҳри он сеҳри Лабид,¹
Хонаи дорушшифо кошоноҳои қулаӢуз.
Сураи Носу Фалақ аз охиринаи сураҳо,
Баҳри таъвиз омада дурдонаҳои қулаӢуз.
Дарди ӯ ёбад шифо, гар ҳар касе хонад ба сидқ,
Раҳнамоиҳо бикун ҷӯяндаҳои қулаӢуз.
Дар назарҳо булбулу гул сураи Носу Фалақ,
Баҳри мардум ту бигӯ гулхонаҳои қулаӢуз.
Эй Ҳусайно, ёфти сад сарпаноҳ аз сураҳо,
Ҳамчунин огаҳ бикун хонандаҳои қулаӢуз.

29.10.2019.

¹ Лабид – марди яҳудиест, ки пайғамбарамон Муҳаммад (с)-ро сеҳр карда буд.

«РО»

**ОВАРАД БАР ТУ САОДАТ ХИДМАТИ МОДАР,
ПАДАР (1656)**

Оварад бар ту саодат хидмати модар, падар,
Беҳтар аз нафли ибодат хидмати модар, падар.
Дар итоат баҳри ту хушнудӣ ояд аз Худо,
Фикр кун андар ризоят хидмати модар, падар.
Рӯзу шаб хидмат бикун, ёбӣ наҷот аз мушкилӣ,
Растагорӣ дар қиёмат хидмати модар, падар.
Бахту иқболат чу ояд хидмате кардӣ агар,
Дар ҷавонӣ бе шикоят хидмати модар, падар.
Гар ризо хоҳӣ зи онҳо хайру эҳсон пеша гир,
Дар амал дасти саховат хидмати модар, падар.
Бо дуои волидон назми ту бошад, эй Хусайн,
Муршиди роҳи ҳидоят хидмати модар, падар.

03.10.2019.

**АНДАР ҲАЁТАТ, ЭЙ ПИСАР, РОҲИ
АДОВАТРО МАГИР (1658)**

Андар ҳаётат, эй писар, роҳи адоватро магир,
Ҳам дар давоми умри худ қаҳру ҳамоқатро магир.
Ҳамраҳ бишав бо аҳли хайр, дурӣ бичӯ аз аҳли шар,
Бо ҳар ҳасуду ҳам бахил роҳи қаробатро магир.
Ҳар он чӣ гуфтӣ бо дилат бошад забони ҳоли ту,
Андар забони неки худ ҳарфи ҳақоратро магир.
Зоҳид бишав дар роҳи илм сабру шикебо дар назар,
Осоиш ояд баҳри ту, қалби қасоватро магир.
Ахлоқи некӯ ҳамраҳат, бемағзӣ н-ояд баҳри ту,
Андар умур дар байни халқ васфи ҳамоқатро магир.
Панди ту бар фарзандҳо бошад дуое, эй Ҳусайн,
Андарзи ту бо ҳикмат аст, нақлу ривоятро магир.

04.10.2019.

ЭЙ ОЛИМИ ИЛМИ НУЧУМ, РОҲИ ЧАҲОЛАТРО МАГИР (1659)

Эй олими илми нучум, роҳи чаҳолатро магир,
Дар баҳси илми коинот роҳи адоватро магир.
Ёрй бикун бо аҳли илм, ҳаргиз мағӯ ман олимам,
Гар ғолиб ояд баҳси илм, ғайри ҳақиқатро магир.
Ин шамси давронро бубин, гармӣ наорад худ зи худ,
Дар тинаташ сардӣ бувад, фикри ривоятро магир.
Гармӣ зи гил пайдо шавад, аммо надонад мардумон,
Хоке бидидӣ зери по, заҷру ҳақоратро магир.
Ту шамси тобонро нигар, нуре бипошад баҳри халқ,
Монанди абри зулмате чабру қасоватро магир.
Худ равшанӣ ояд зи шамс, ту бо қалам гӯ, эй Ҳусайн,
Дар баҳси чабру ҳам ҳисоб роҳи шикоятро магир.

04.10.2019.

ЭЙ ПАДАР, ДАР ОИЛА РОҲИ АДОЛАТ ПЕША ГИР (1660)

Эй падар, дар оила роҳи адолат пеша гир,
Аз барои ҳамсарат роҳи садоқат беназир.
Дар адаб шав худ намуна баҳри фарзандони худ,
Бахту иқболе биёбӣ аз каромат дар замир.
Дар умури хонавода ҳусни хулқ андар назар,
Қисмати мардони некӯ дар малоҳат камназир.
Кори пасту ғиммати дун таъна орад баҳри ту,
Назди аҳли оила роҳи маломат ногузир.
Сарзаниш, бадгӯиҳо дар васфи фарзандони худ,
Назди мардум худ бимонӣ дар ихонат чун асир.
Раҳнамоиҳо бикун, оғаҳ бишав дар оила,
Панду андарзи бузургон худ ҳидоят бар басир.
Муждаи некӯ бидех, хайре биёрад баҳри ту,
Ҳар навидат, эй Ҳусайн, роҳи саодат аз башир.

06.10.19.

ОДАМИ СОҲИБҲУНАР ҲАРГИЗ НАГАРДАД ХОРУ ЗОР (1759)

Одами соҳибҳунар ҳаргиз нагардад хору зор,
Байни мардум аз ҳунар ӯ бозёбад эътибор.
Дар дилаш меҳру муҳаббат ҳам камоли одамӣ,
Илму дониш, ҳам фазилат баҳри ӯ бошад шиор.
Ризқу рӯзияш ҳалолу заҳматаш роҳат бувад,
Вақти мушкил назди мардум ӯ намонад дар канор.
Навниҳоли ҳар ҳунар ҳаргиз набинад қадди ҳам,
Рост гардад қадди вай дар ҳар маконе чун чанор.
Аз ҳунар дар ҳар замоне хуррамӣ ояд ба кас,
Боҳунар монад ҳамеша собиту ҳам устувор.
Гавҳари манзуми худ дар риштае каш, эй Ҳусайн,
Васфи асҳоби ҳунар кун, бар ту ояд ифтихор.

06.01.2020.

НАДИДАМ РАҲБАРИ ДОНО БА МИСЛИ ҚОСИМИ РАҲБАР (1571)

Надидам раҳбари доно ба мисли Қосими Раҳбар,
Шудам ҳайрон ба сад маъно ба ақли Қосими Раҳбар.
Падар – Раҳбар, писар раҳбар, часорат аз падар бошад,
Садоқат баҳри халқи худ зи асли Қосими Раҳбар.
Сиришташ гавҳари ноёб зи раҳму адлу ҳам инсоф,
Чу ҳар фарде сано гӯяд ба адли Қосими Раҳбар.
Ба гуфти мардуми суғдӣ шучоат рамзи Қосимчон,
Ҳикоятҳо кунад ҳар дам зи нақли Қосими Раҳбар.
Хусайно, васфи ҳолаш бин нақӯномӣ ба ӯ овард,
Дуо кун аз мазори Шайх ба васли Қосими Раҳбар.
Тиловат кун зи оёте ба арвоҳи падар, модар,
Шабонрӯзӣ сано ояд ба асли Қосими Раҳбар.

30.08.2019.

«ЗО»

**ҚАНОТЕ МЕБАРОРАМ МАН БА СҮЯТ ГАР
КУНАМ ПАРВОЗ (1591)**

Қаноте мебарорам ман, ба сӯят гар кунам парвоз,
Фасоҳат бар забони худ ба қавле гар кунам оғоз.
Бипардозам ба меҳри худ ҳар он чӣ дар дилам пайванд,
Чу асрорам бурун н-ояд, ба назди ҳар суҳан пардоз.
Муҳаббат безабон дар дил, хатой оварад соя,
Ба ман худро зи дил гӯяд, ҳар он гаҳ оварад анбоз.
Касеро гар бубинӣ ту дурӯғорост андар дил,
Ҳамон беҳтар ба ҳаққи вай суҳанро гар кунӣ эҷоз.
Саромадҳои аҳли илм зи нури маърифат бошад,
Бинозад худ ҷавонмарде, баҳояш гар шавад мумтоз.
Хусайно, бо қалам гуфти ҳақиқатҳои ин дунё,
Маонӣ аз каломи Ҳақ биёрад бар ту сад эъҷоз.

11.09.2019.

МАН НАПУРСИДАМ НИЁЗЕ, ТО ТУ ГАШТӢ БЕНИЁЗ (1692)

Ман напурсидам ниёзе, то ту гаштӢ бениёз,
 Дар раҳи меҳру муҳаббат сайди сайёди ту боз.
 Ҳочататро баҳри ман гӯ, тухфа дорам баҳри ту,
 То набинӣ ту ниёзи ҷаври шабҳои дароз.
 Бо навои шеъри худ ман чора созам баҳри ту,
 Дар ҷавобаш баҳри ман ту аз гуле гулшан бисоз.
 Нағмаю овози хуб оромӣ орад баҳри ман,
 Назми ман гардад мувофиқ нағма бар оҳанги соз.
 Зери дарёи маонӣ гавҳари ҳарфи ту шуд,
 Худ шавад шайдои ҳарфат, бар касе гӯӣ ту роз.
 Дар вучудаш ҳар чӣ дорад бо қалам гӯяд Ҳусайн,
 Сарфи ҳарфат мекунам, ман гарчи дорам худ ниёз.

28.10.2019.

«СИН»

**ЭЙ АЗИЗАМ, ҚАДРИ МАН АЗ МАРДУМИ
ДОНО БИПУРС (1569)**

Эй азизам, қадри ман аз мардуми доно бипурс,
Аз каломам рӯи минбар ҷавҳари маъно бипурс.
Ҳар чӣ кардам дар ҳаётам дар давоми солҳо,
Аз нигоҳи дини ҳақ, аз соҳиби фатво бипурс.
Ишқи ман дар армуғонӣ чидани гулҳои тар,
Домани поки маро аз ошиқи шайдо бипурс.
Ман намеғӯям, ки ман аз айбу нуқсон ориям,
Айби ман ҳамчун сароб аз соҳили дарё бипурс.
Баҳри нусрат ҳар нафас меҳнат кунам ман рӯзу шаб,
Некӣ хоҳӣ баҳри ман, аз Яккаву танҳо бипурс.
Машварат кун, эй Ҳусайн, вақте ту дорӣ эҳтиёҷ,
Дар илоҷи банди нафс имрӯзаро фардо бипурс.

30.08.2019.

**БЕҲТАРИН НЕЪМАТ БА ДУНЁ БАҲРИ
ИНСОН ЯК НАФАС (1689)**

Бехтарин неъмат ба дунё баҳри инсон як нафас,
Қатраи обе чу ёбад дар биёбон як нафас.
Ту ғанимат дон нафасро сарнавиштат дар зафар,
Назди Холиқ то Паямбар амру фармон як нафас.
Ибни Довудро бубин доман бизад аз нафси худ,
Аз ризомандӣ марав, то нафси шайтон як нафас.
Сирри пинҳони Сулаймон дар раҳи деҳу парӣ,
Аз падидорӣ шудан то сирри пинҳон як нафас.
Баҳри тасхири мамолик духтари мулки Сабаъ,
Роҳи Шому роҳи Мочин бар Сулаймон як нафас.
Роҳи Мачнуни ҳақиқат худ аён бошад, Ҳусайн,
Аз каси девонасар то ҳарфи девон як нафас.

25.10.2019.

МУШКИЛӢ ОЯД БА ИНСОН САД МУАММО ЯК НАФАС (1592)

Мушкилӣ ояд ба инсон сад муаммо як нафас,
Дар раҳи пайвастагиҳо баҳру дарё як нафас.
Гар тафаккурҳо намоӣ, умри ту тӯлонӣ не,
Дар дами охир бубинӣ вақти савдо як нафас.
Дар умури зиндагӣ дон ҳалли он н-ояд зи худ,
Ҳалли ҳар кору амал дар назди Якто як нафас.
Ту даво кун дарди худро бо нафас, ҳам илму фан,
Байни дарду ҳам илҷаш бар Масеҳо як нафас.
Гардише орад ба ҳайрон гар нигоҳе мекунӣ,
Дидани дидори ёрон худ тамошо як нафас.
Дурри маъноро бисуфта дар ғазал гӯ, эй Ҳусайн,
Беҳтарин фурсат ба моён сайри маъно як нафас.

11.09.2019.

ҲАР ГАҲЕ ПАЙДО ШАВАД АНДАР ДИЛАТ ҲОВУ ҲАВАС (1688)

Ҳар гаҳе пайдо шавад андар дилат ҳову ҳавас,
Ҳоҳиши нафсат ҳаво, моил машав ту як нафас.
Иштиёқи хоҳиш ояд аз шаётин рӯзу шаб,
Пайрави кардӣ замоне, рӯи ту гардад абас.
Дар қафас кун нафси худро мӯнисӣ ояд ба ту,
Наҳйи мункар бо насихат аз Ҳичоз ояд чарас.
Уқдаи ҳалли масал гардандарозӣ дар назар,
Қудратеро гар набинӣ, худ бимонӣ дар қафас.
Қисми худро худ мазан бар иртиқоби ҳар гунаҳ,
Аз азоби охираи андеша кардан кори кас.
Кори ношоистаро аз дил бурун кун, эй Ҳусайн,
То набинӣ мушкили дар раҳи худ аз хору хас.

24.10.2019.

«ШИН»

**ЭЙ АЗИЗАМ, ДАР ЧАХОН АЗ ЧОҲИЛОН
ХУШЁР БОШ (1552)**

Эй азизам, дар чаҳон аз чоҳилон хушёр бош,
Гар хирадманде бидидӣ, дар раҳаш бозор бош.
Бар машоми мардумон гулшан бишав бо роҳи худ,
Гарчи гулшан нестӣ, як гул ту аз гулзор бош.
Хайр хоҳӣ, аҳли дониш шав, бикун некӣ мудом,
Раҳмати ҳақ гар ту хоҳӣ, ҳар сахар бедор бош.
Дар сафар ё дар ҳазар ҳамраҳ машав бо чоҳилон,
Дар забони аҳли илм аз ҷумлаи ахёр бош.
Дар давоми ин ҳаётат хайрхо кун баҳри халқ,
Дар миёни боғу бўстон чун гули анвор бош.
Ҳамраҳи мардони оқил бо хирад шав, эй Ҳусайн,
Назди ҳар донову олим соҳиби асрор бош.

20.08.2019.

ИРФОНӢ БУДАН ОРАД КУШОИШ (1607)

Ирфонӣ будан орад кушоиш,
Поёни гуфтан ояд ситоиш.
Донистани ҳақ худ як дариҷа,
Тобони равзан бошад зи дониш.
Дилҷӯи орад бар аҳли ирфон,
Райҳону савсан бо сад навозиш.
Аз илму ирфон шод аст ҳар кас,
Вайрон ба маъдан гардад зи хоҳиш.
Ҳар як муроде ояд зи матлаб,
Афшони гулшан бошад зи бориш.
Бо ҳикмати худ шеъри Ҳусайнат,
Девони равшан орад ба созиш.

16.09.2019.

ДАР СУБҲИ СОДИҚ Ё РАБ КУШОИШ (1690)

Дар субҳи содиқ, ё Раб, кушоиш,
Аз баҳри нотик, ё Раб, кушоиш.
Ин кори дунё нақши ту бошад,
Наққоши лоик, ё Раб, кушоиш.
Во кардани дар пирӯзӣ аз ту,
Ояд зи Машрик, ё Раб, кушоиш.
Дар ҳар дуоям ман аз ту пурсам,
Тасхири мантиқ, ё Раб, кушоиш.
Ман интизорам дар ризқу рӯзӣ,
Бошӣ ту розик, ё Раб, кушоиш.
Ман розӣ аз ту гуфто Ҳусайнат,
Ҳастӣ ту Холик, ё Раб, кушоиш.

25.10.2019.

**РАСТАГОРӢ ГАР ТУ ХОӢӢ ОЛИМИ
МАҒРУР МАБОШ (1593)**

РастагорӢ гар ту хоӢӢ, олими худбин мабош,
БемазорӢ гар нахоӢӢ, чоӢили чиркин мабош.
Дар дилат гар ранч бошад, бистарӢ гардӢ мудом,
ПофишорӢ гар нахоӢӢ, ӡасрати ғамгин мабош.
Носире дар ӡар замоне соӢиби мулку макон,
ШаӡриёрӢ гар ту хоӢӢ, ӡеч бетамкин мабош.
Баӡри таърихи бузургон шав муносиб бо сухан,
Лоиқи таӡсин ту бошу хаста аз нафрин мабош.
Нохушиӡо бар ту н-ояд дар сафар ё дар ӡазар,
БедиёрӢ гар нахоӢӢ, маӡви ону ин мабош.
Назми ту дар парда бошад, ӡикмате дорад, Ӣусайн,
ПардадорӢ гар бихоӢӢ, беӡабар аз дин мабош.

12.09.2019.

СОҲИБВАТАН ГАРДАД КАСЕ, МЕҲРУ МУҲАББАТ ДАР ДИЛАШ (1657)

Соҳибватан гардад касе, меҳру муҳаббат дар дилаш,
Хидмат кунад баҳри Ватан, обод гардад манзилаш.
Аз панду андарзи ниё ҳосил шавад меҳри Ватан,
Занбӯр созад хонаву шахде биёрад ҳосилаш.
Дарвозаи дилро бубин дар ҷисми мардони мариз,
Бобе кушояд дар дилаш, масдуд гардад мушкилаш.
Ту мавчи дарёро нигар, ибрат бувад аз баҳри мо,
Бода вазад бо самти худ, ҷунбиш наёбад соҳилаш.
Вайрон бигардад ҳар Ватан аз дасти насли ноҳалаф,
Ҳамле кунад бар китфи худ, бар ёд ояд ҳомилаш.
Ҳаққи Ватанро гӯ, Хусайн баҳри ғазалхон бо далел,
Ҳар кас, ки хонад як ғазал дилшод гардад маҳфилаш.

03.10.2019.

ҲАР ЯК НАВОЕ МЕРАСАД БАР ГҶШ (1620)

Ҳар як навое мерасад бар гҶш,
Он хуни инсон оварад дар чҶш.
Баръакси он шуд дар бенавой,
Фардо зи ақле шавад фаромҶш.
Дӯстони содиқ гар дар ғарибӣ,
Ҳамдили ояд чун расад оғҶш.
Дар зеҳни мардум бедорӣ н-ояд,
Шукрона кунад, ояд чу бар хуш.
Хушнудии дил он илми ғайб аст,
Қонеъ, ки гардад, гирад бару дҶш.
Шеърат Ҳусайно, соиқа дорад,
Равшан битобад, гардад чу хомҶш.

18.09.2019.

ЭҲДО БА ШОИРИ ХАЛҚИИ ТОҶИКИСТОН – ОЗАРАХШ (1573)

Шоири халқӣ муборак баҳри ту, эй Озарахш!
Муждаи он Пешво аз баҳри мо шуд шодибахш.
Меҳнати чилсолаат дар назму дар ирфону шеър,
Шуд мунаввар мисли шамс аз баҳри миллат ҳодибахш.
Озарахш омад ба дил чун барқи маънӣ дар ғазал,
Адлу доди шеъри ту аз баҳри миллат додбахш.
Хонадони ҳарду шоир беназир андар Ватан,
Ҳамраҳи Фарзонабону қисматат шуд нурбахш.
Аз Бадахшону Зарафшон, Рашту Кӯлобу Ҳисор,
Гуфт табрикат тамоми Суғду Хатлон то ба Рашт.
Шодбошиҳо бигӯяд ин Ҳусайнат бо дуо,
Умри тӯлонӣ бубинӣ мисли ёли аспӣ Рахш.

31.08.2019.

«СОД»

**ТАВБА КАРДӢ, ЭЙ ЧАВОН, ЁБӢ ЗИ НАФСИ
БАД ХАЛОС (1693)**

Тавба кардӢ, эй чавон, ёбӢ зи нафси бад халос,
Дур гаштӢ аз зиён, ёбӢ зи нафси бад халос.
Раҳмати ҳақ бар ту ояд, наҳйи мункар бишнавь,
ДурӢ чӯй аз гумон, ёбӢ зи нафси бад халос.
Дур будан аз гунаҳ омад хисоли он насух,
Тавба кардӢ дар нихон, ёбӢ зи нафси бад халос.
Чашми ноҳақ бар ту ояд, шефтаи шаҳло машав,
Раста аз макри занон, ёбӢ зи нафси бад халос.
Гаштанат аз роҳи бад ин санчиши Парвардигор,
Ту гузар аз имтиҳон, ёбӢ зи нафси бад халос.
Домани некон бигир андар ҳаётат, эй Хусайн,
Тавба кун бо ҷисму ҷон, ёбӢ зи нафси бад халос.

28.10.2019.

ЧАШМИ НЕКҶҲ МАЯФГАН ТУ БА ФАРДОИ ҲАРИС (1681)

Чашми некҶҲ маяфган ту ба фардои ҳарис¹,
Қатраи обе маҷӯ ҳаргиз зи дарёи ҳасис.
Ту тамаъкорӣ макун, чашми гурусна пурхатар,
Молами ҳар беҳаё ғофил зи шайдои қамис².
Моли дунё баҳри ту тақсими ризқат аз азал,
Ту ҳаромкорӣ макун, мушқил ба ҳамтои ҳалис³.
Дар таҷаммул бо саволе қач кунад гар гарданаш,
Моили гардан машав бо расми зебои рақис⁴.
Шоҳу барги ҳар дарахте чунбиш орад рӯзи бод,
Нафси шайтонӣ ба дил з-оҳанги дунёи нақис⁵.
Назди ҳар нокас чу ҳотам бовиқорӣ, эй Ҳусайн,
Марди чоҳил худ барорад аз ғазал маъно раҳис⁶.

21.10.2019.

¹ ҳарис – одами ба чизе қазбманд, чашмгурусна

² қамис – либос, курта

³ ҳалис – ҳолис, бекина

⁴ рақис – рақскунанда

⁵ нақис – нуқсондор

⁶ раҳис – арзон

«ЗОД»

**БАДТАРИН АЪМОЛИ ДУНЁ ДАР КИТОБ
ОМАД ҒАРАЗ (1682)**

Бадтарин аъмоли дунё дар китоб омад ғараз,
Соҳибашро рӯзи фардо чун азоб омад ғараз.
Бодаи аҳли чаҳолат нафъи худ қасди зарар,
Дар хаёли аҳли расво чун шароб омад ғараз.
Қасди номардон зиёни дигарон бошад мудом,
Баҳри ҳифзи мулки доро дар ҳисоб омад ғараз.
Мункири роҳи ҳақиқат чун замин дар зери баҳр,
Бенишони қаъри дарё як таноб омад ғараз.
Ношиноси роҳи ҳақ бошад дили ҳар беадаб,
Дар раҳи инкору даъво беҳисоб омад ғараз.
Фитнаву бугзу адоват шуъла орад, эй Ҳусайн,
Дар бақои аҳли маъно чун шиҳоб омад ғараз.

21.10.2019.

КОШКӢ, ДАР ИН ҶАҲОН АСРОР БОШАД БЕ ҒАРАЗ (1704)

Кошкӣ, дар ин ҷаҳон асрор бошад бе ғараз,
Рамзи кашфаш бенишон, иқрор бошад бе ғараз.
Қасди бад ҳаргиз макун, бар ту биёрад душманӣ,
Дар ҳама даври замон афкор бошад бе ғараз.
Чун сулуки соликон кирдори ту дар назди халқ,
Худ бимонӣ дар амон, рафтор бошад бе ғараз.
Гар зарар ояд ба ту, ислоҳи худ бояд кунӣ,
Хона гардад беиён, бозор бошад бе ғараз.
Дидани ҳақ бо дилат ҳам руҳу нафсу ҳам ҷасад,
Аз каёнӣ ин ҷаҳон, дидор бошад бе ғараз.
Ҳарчӣ гуфтӣ дар ғазал ояндаро бин, эй Хусайн,
Шеър монад ҷовидон, гуфтор бошад бе ғараз.

01.11.2019.

«ИТҚЎЙ»

МАОСЎ БАЪДИ ИСТИҒФОР ЗИ ҲАР БАНДА ШАВАД СОҚИТ (1635)

Маосӣ баъди истиғфор зи ҳар банда шавад соқит,
 Иноят аз Худо ояд, зи гӯянда шавад соқит.
 Зиёни саркашӣ бингар зи нофармонии мардум,
 Ҳар он кас зидди он чӯяд, зи чӯянда шавад соқит.
 Надоништан ҳақиқатро хичолат оварад ҳар дам,
 Ҳаёву шарми ин дунё зи шарманда шавад соқит.
 Ҳар он кас мисли Ибни Қайс шавад худ волаву шайдо,
 Ибодатҳову ҳам тоат зи девона шавад соқит.
 Улуми ғайб андар дил ба худ андозае дорад,
 Дили ориф зи машрубе ба паймона шавад соқит.
 Ҳикоят гар ҳақиқат шуд, Ҳусайно, худ тахайюл кун,
 Ҳар он чи гуфти аз ҳикмат, зи афсона шавад соқит.

23.09.2019.

«ИЗҒЌ»

**НАЗМИ РАВОНИ МИЛЛАТ АЗ САЪДИЮ
ЗИ ҲОФИЗ (1694)**

Назми равони миллат аз Саъдию зи Ҳофиз,
Асли забони суҳбат аз Саъдию зи Ҳофиз.
Муслиҳиддин ба Саъдӣ буд номи ифтихорӣ,
Шероз босаодат аз Саъдию зи Ҳофиз.
Устои ҳикмат омад Саъдӣ ба насли Одам,
Мондаст сад ривоят аз Саъдию зи Ҳофиз.
Шероз шуд нишона аз насли ҳар бузурге,
Таълим бар диёнат аз Саъдию зи Ҳофиз.
Ҳофиз бувад ҳамеша пири ғазалсароён,
Девони бофасоҳат аз Саъдию зи Ҳофиз.
Назми равонат омад илҳоми ҳақ, Хусайно,
Андар ғазал хидоят аз Саъдию зи Ҳофиз.

28.10.2019.

«ЪАЙН»

**ШУД БАШОРАТ, АЗ НИҚОБЕ ШЕЪРИ МАН
КАРДА ТУЛУЪ (1700)**

Шуд башорат, аз ниқобе шеъри ман карда тулуъ,
Ҳамчу хуршед аз китобе бехато карда тулуъ.
Дар ғазалҳо як ҳазору ҳафтсад нақши ракам,
Бар масоил чун ҷавобе дар ҳафо карда тулуъ.
Дар маъонии ғазалҳо чун гуле ҳар сатри он,
Дар гулистон аз гулобе бо ҳаё карда тулуъ.
Дурри маънӣ шуд муқаддар, ёрӣ омад баҳри ман,
Шукри носир бе азобе аз қазо карда тулуъ.
Айбу нуқсони суҳанҳо назди ҳосу ҳам авом,
Дар назарҳо чун саробе интиҳо карда тулуъ.
Ҳар чӣ гуфтӣ бо ғасоҳат равшанӣ орад, Ҳусайн,
Мисли маҳтоб аз саҳобе дар фазо карда тулуъ.

29.10.2019.

**ГАР ФЕЪЛИ БАД ЧУН АНГУБИН, ҲАРГИЗ
МАКУН ДАР ОН ШУРУЪ (1618)**

Гар феъли бад чун ангубин, ҳаргиз макун дар он шуруъ,
Вақто набошӣ худ амин, ҳаргиз макун дар он шуруъ.
Андар зарар гар дасти ту, асло марав бо роҳи бад,
Бар зидди феъли мурсалин, ҳаргиз макун дар он шуруъ.
Носозгории ҳаёт ночор созад гар туро,
Ҳар он чӣ бошад зидди дин, ҳаргиз макун дар он шуруъ.
Ҳар гаҳ зи кори хайри ту хашмӣ шавад ҳар нокасе,
Гар ту шудӣ худ оташин, ҳаргиз макун дар он шуруъ.
Гар номуродӣ кори нав орад хабар аз кавкабе,
Ҳар гаҳ наёбӣ дар замин, ҳаргиз макун дар он шуруъ.
Андар раҳи ночӯриҳо омад, Хусайно, шеъри нав,
Ҳар он чӣ бинӣ дар камин, ҳаргиз макун дар он шуруъ.

18.09.2019.

«ҒАЙН»

**АНДАР ҲИДОЯТ БАҲРИ МО АЗ ОСМОН ОМАД
ЧАРОҒ (1695)**

Андар ҳидоят баҳри мо аз осмон омад чароғ,
Фатҳи саодат аз фазо бар остон омад чароғ.
Пайғамбари охирзамон аз баҳри уммат меҳрубон,
Бо равшании хулқи худ дар ҳар макон омад чароғ.
Мо нури ҳақро дидаем андар ҳидоятҳои вай,
Тақдири қисмат бенишон бар худ аён омад чароғ.
Чун ман бидидам равшанӣ аз нури Ҳақ омад ба дил,
Тафсири маънӣ дар дилу худ бегумон омад чароғ.
Ҳикмат чу ояд бар касе, чорӣ шавад андар забон,
Аз баҳри танвири шабе худ аз нихон омад чароғ.
Орад ба зулмат равшанӣ ҳар сатри девони Ҳусайн,
Худ баҳри миллат раҳнамову ҷовидон омад чароғ.

28.10.2019.

БЕҲТАРИН ФУРСАТ БА ДУНЁ РОҲАТЕ ДАР БОҒУ РОҒ (1626)

Бехтарин фурсат ба дунё роҳате дар боғу роғ,
Давлате орад ба фардо заҳмате дар боғу роғ.
Боғбонро кун насиҳат, боғи худ хуррам кунад,
Хирманаш орад зи пайдо нусрате аз боғу роғ.
Бо бахилӣ ҳар чӣ корад, гарчи шуд боғи Ирам,
Ангубин н-орад ба даъво ғафлате аз боғу роғ.
Гулшани соҳибдилон хурсандӣ орад ҳар замон,
Анчуман ояд чу зебо фурсате дар боғу роғ.
Гуфтугӯи аҳли ҳикмат ҳамдилӣ орад ба дил,
Чун насим аз сӯи дарё суҳбате дар боғу роғ.
Равзаи ризвони Ҳақ андар қалам ҳам дар суҳан,
Дафтарат бошад, Ҳусайно, неъмате аз боғу роғ.

20.09.2019.

«ФО»

**БАҲРИ МАРДУ ЗАН БИДОН, ШАРМУ ҲАЁ
БОШАД ШАРАФ (1614)**

Баҳри марду зан бидон, шарму ҳаё бошад шараф,
Номи неку кори хайр аз раҳнамо бошад шараф.
Аз ҳама боло бувад дасти саҳои асхиё,
Хайру эҳсон бар гадо гар бе садо бошад шараф.
Гар ту дидӣ дардманде, чораҷӯ шав дар раҳаш,
Баҳри дафъи дарди вай дасти шифо бошад шараф.
Ҳар чӣ дар олам чу зебо, гар раво бошад бубин,
Дурӣ чустан дар ҳаёт аз нораво бошад шараф.
Бар муроидил расад дар ҳар мақом аҳли саҳо,
Баҳри ҳар дармондае дасти ато бошад шараф.
Байни мардум васфи некон ҳусни хулқ андар забон,
Бехтарин баҳри Ҳусайн аҳли дуо бошад шараф.

17. 09.2019.

ДАР РАСИДАН БАҲРИ ИНСОН МАНЗИЛАШ БОШАД ҲАДАФ (1677)

Дар расидан баҳри инсон манзилаш бошад ҳадаф,
Бе машаққат баҳри ҳайвон маҳмилаш бошад ҳадаф.
Сураи ҳафтоду яккум қиссаи Нуҳи Набӣ,
Чашми мардум вақти тӯфон соҳилаш бошад ҳадаф.
Хидмати деуу париҳо дар замони Довудӣ,
Бар Сулаймон ҳалли осон мушкилаш бошад ҳадаф.
Тахту тоҷу ҳам нигин аз худхудо Билқис хабар,
Дар биёбон аҳду паймон маҳфилаш бошад ҳадаф.
Интиҳоби моли дунё чамъи хотир дар назар,
Бе ниғаҳбон қадри имкон ҳомилаш бошад ҳадаф.
Ҳар чӣ кардӣ дар ҳаётат нақши назмат шуд Ҳусайн,
Бар мусалмон илму ирфон ҳосилаш бошад ҳадаф.

17.10.2019.

**МАТЛАИ МАКТУБИ ЁРОН ОРАЗИ
ЗЕБО ЛАТИФ (1621)**

Матлаи мактуби ёрон орази зебо латиф,
Дар баёни шарҳи бурҳон васфи ин дунё латиф.
Васф кун дунёи худ, дилгармӣ ояд баҳри ту,
Ақли инсон илму ирфон назди ҳар доно латиф.
Мардуми дорои олам баҳра орад баҳри халқ,
Аз нигоҳи аҳли карвон дидани доро латиф.
Васфи сарвар ар бубинӣ қадду қомат дар назар,
Дар ситоиш баҳри даврон маънии раъно латиф.
Нондихӣ баҳри ғарибон аз ҷавонмардӣ бувад,
Дар умури хайру эҳсон ҷуди беҳамто латиф.
Маъниву мазмун ҳадаф гуфтӣ, Ҳусайно, дар ғазал,
Нуктаву ҳар ҳарфи девон қисмати маъно латиф.

20.09.2019.

НАҒМАСОЗИ СОЗУ ОВОЗИ ҒАЗАЛ БОШАД РАДИФ (1723)

Нағмасози созу овози ғазал бошад радиф,
Бар маонӣ баҳри парвози ғазал бошад радиф.
Лавҳаи мифтоҳи шеъре коҳише ёбад агар,
Зебу зиннат баҳри пардозӣ ғазал бошад радиф.
Бе радифу қофия назми суҳан паймона нест,
Бо карашма ҳамчу ғаммози ғазал бошад радиф.
Интиҳоби ҳар суҳанвар дар мақоми ҳар суруд,
Дашту саҳро рамли мумтози ғазал бошад радиф.
Дар баёни илми даврон назму наср яксон бувад,
Баҳри шоир чун сароғози ғазал бошад радиф.
Сад радифи бехтарин андар ғазалҳои Ҳусайн,
Соябони назми эҷодӣ ғазал бошад радиф.

23.11.2019.

«ҚОФ»

**БОСАОДАТ МЕШАВӢ, ГАР РАҲНАМО
БОШАД РАФИҚ (1703)**

Босаодат мешавӣ, гар раҳнамо бошад рафиқ,
Ҳамраҳи Мӯсо шавӣ, дасти асо бошад рафиқ.
Ёри содик, меҳрубон аҳду вафо гар кардааст,
Дар рафоқат баҳри ту то интиҳо бошад рафиқ.
Меҳрубонӣ бар ту н-ояд, гар хато чӯй зи дӯст,
Дар дилат ҳаргиз мағӯ, ки беҳато бошад рафиқ.
Илму ирфон дар дилу хушбахтӣ орад заргарӣ,
Баҳри заргар оташу ҳам кимиё бошад рафиқ.
Ҳамсафар гардӣ ба ҳар кас, хулқи некӯ пеша гир,
Душманат ҳам дӯст гардад, ҷонфидо бошад рафиқ.
Хайрхоҳиҳо бикун аз баҳри ёрон, эй Ҳусайн,
Моли ҷонатро фидо кун, бобақо бошад рафиқ.

01.11.2019.

ШУДАМ ПАЗМОНИ ДИДОРАТ, БА РОҲИ ТУ ШУДАМ МУШТОҚ (1675)

Шудам пазмони дидорат ба роҳи ту шудам муштоқ,
Бо ҷони худ талабгорат, ба роҳи ту шудам муштоқ.
Биё наздам ба раъной, сафар андар Ватан бином,
Чу султоне харидорат, ба роҳи ту шудам муштоқ.
Туро пайки саодатҳо нишони ҳар қадам бошад,
Сулаймонӣ сазоворат, ба роҳи ту шудам муштоқ.
Чу булбул дар раҳи Ҳинду натиҷа аз Ватан берун,
Манам гулдони гулзорат, ба роҳи ту шудам муштоқ.
Кунам авсофи хайратро, пайи таълифи васфи ту,
Сухандону ҳаводорат, ба роҳи ту шудам муштоқ.
Нишони шеърӣ худ гӯяд Ҳусайнат дар ғазалҳояш,
Шудам бурҳони осорат, ба роҳи ту шудам муштоқ.

16.10.2019.

«КОФ»

**ЭЙ ҚАҲРАМОНИ САҲРО, ПИРҶЗИЯТ
МУБОРАК! (1720)**

Эй қаҳрамони саҳро, пирҶЗИЯТ муборак!
Бахти ту зеби дунё пирҶЗИЯТ муборак!
Ҳар заҳматат ба саҳро фатҳу кушоиш орад,
Пахта нахӯрд сармо, пирҶЗИЯТ муборак!
Эй пахтакори миллат, баҳри шукӯҳи давлат
Ғолиб шуда ба саҳро, пирҶЗИЯТ муборак!
Ҳосил шуда фаровон аз дасти марди деҳқон,
Эй марди ризқбахшо, пирҶЗИЯТ муборак!
Соҳиб шудӣ ба мулку ҳам обу ҳам заминат,
Бо амру адли Пешво пирҶЗИЯТ муборак!
Дар васфи марди деҳқон доим бигӯ, Ҳусайно,
Сархирманат ба боло, пирҶЗИЯТ муборак!

21.11.2019.

ПАРҲЕЗУ ТАҚВО ДОИМО ДАР ФИКРИ ҲАР ИНСОНИ ПОК (1676)

Парҳезу тақво доимо дар фикри ҳар инсони пок,
Бар ҳар забон ояд сано дар васфи он султони пок.
Сад неъматаш аз баҳри мо борони раҳматро бубин,
Ояд ба ҳикмат аз фазо ҳар қатраи борони пок.
Иффат чу хоҳӣ ҳар ғаҳе, покизагӣ дар дил бувад,
Бар ғам нагардад мубтало ҳар ҳомили домони пок.
Баҳри задан бар душманон ханчар наёбад ҳар ғаҳе,
Бар ҳифзи худ ёбад асо ҳар соҳиби дастони пок.
Хоки ватан дар зарраҳо ҳар гул ба ҷои худ расад,
Охир шавад аз худ ризо бо мақсади гулдони пок.
Бо ҳикмати зебои худ шеърӣ ту доим, эй Хусайн,
Холис шавад аз ҳар хато, ёбад раҳо девони пок.

17.10.2019.

МУНАВВАР БУД ВУЌУДИ ТУ, ДАР ИН ДУНЁ МАШАВ НОПОК (1602)

Мунаввар буд вучуди ту, дар ин дунё машав нопок,
Ба хилқат беҳтарин ҳастӣ, ба ин симо машав нопок.
Ҳаётат мисли бозор аст, ки сад савдо дар он бошад,
Нигаҳ кун нақди бозорат, ба ин савдо машав нопок.
Машав машғул дар дунё, ба ҳар як кори ноҷоиз,
Марезон обрӯи худ, шуда расво, машав нопок.
Бубинӣ гар ту мурдоре ба оби софи чӯборе,
Дар он олудагӣ бошад, ба ин дарё машав нопок.
Мағӯ асрори номардон, маҷӯ андешаи душман,
Ба ифшо кардани асрор ба сад начво машав нопок.
Хусайно, бо садоқат шав, сухан доништа бояд гуфт,
Адоватро макун пеша, ба ин маъно машав нопок.

14.09.2019.

НАДОМАТ КУН, НАДОРӢ ЧАШМИ НАМНОК
(1624)

Надомат кун, надорӢ чашми намнок,
Напӯшӣ оби дарёро ба хошок.
Ҳар он коре, ки кардӣ худ аён аст,
Набинӣ ту касе, ки хуфта бар хок.
Набошӣ тоҳиру бар тан наҷосат,
Агарчанде ки пӯшӣ ҷомаи пок.
Агарчи аспӣ ту чобук ва зебо,
Ба дум он аспро овоз фитрок.
Ба зинаш пешу пас озодагӣ кун,
Ба ҳар айбе маёло домани пок.
Маҳорат ҳамраҳат бошад, Ҳусайно,
Шавӣ дар пирият устои чолок.

20.09.2019.

«ГОФ»

**БАЙНИ МАРДУМ ДАР ЧАҲОН ҲАРГИЗ
НАБОШАД НОМИ ЧАНГ (1701)**

Байни мардум дар чаҳон ҳаргиз набошад номи чанг,
Тинҷӣ ояд бар забон, ҳаргиз набошад номи чанг.
Номи чанг онҷо, ки бошад, нафрате дорам ба он,
Чун баҳори беҳазон ҳаргиз набошад номи чанг.
Дар иборат ҳар насихат ҷумлагӣ асбоби сулҳ
Чун асал андар даҳон, ҳаргиз набошад номи чанг.
Тинчию оромиҳо ободӣ орад оқибат,
Ҳамчу роҳи Каҳкашон, ҳаргиз набошад номи чанг.
Сулҳу оромии кишвар иштиёқи мо бувад,
Номи миллат ҷовидон, ҳаргиз набошад номи чанг.
Бадтарин ҳолат ба дунё фитна бошад, эй Ҳусайн,
Тоҷикистон дар амон, ҳаргиз набошад номи чанг.

29.10.2019.

«ЛОМ»

АВВАЛ ЗИ ХУДО ГҶЯМУ ДУЮМ ЗИ РАСУЛ (1543)

«Аввал зи Худо гӯяму дуом зи Расул,
Як номи Муҳаммадаш ба олам машхур».
Аз рӯзи азал ба мо никоҳаш суннат,
Ин суннати мо ба ҳукми Қуръону Забур.
Мо баҳри арӯси нозанин омадаем,
Домод барад ба хонааш соҳиби нур.
Хурсандӣ кунад зи дил ба ишқаш домод,
Ҳам шодӣ кунад арӯс ба савти танбур.
Нуронӣ шуда арӯс мисли хуршед,
Ин кӯчаи мо зи нав бигардад пурнур.
Домоди азизро маромаш хидмат,
Келини азизи мо мабодо ранҷур.
Ширинӣ шавад меваи васли ёрон,
Дору бигирад ҳама зи оби ангур.
Аввал зи сифат ҳаёи духтар бошад,
Келин зи ҳаё ҳамеша бодо машхур.
Осонӣ бикун Худо ба ҳукми тақдир,
Гӯем дуо, шавад никоҳаш майсур¹.

17.08.2019.

¹ Майсур – бобаракот, осон

АҲЛИ МАҒРИБРО ТУ БУБИН ДАР ИЛМУ ИРФОН БАРКАМОЛ (1604)

Аҳли Мағрибро бубин дар илму ирфон баркамол,
Аҳли Машриқ то ба ҳол андар тақаддум навнихол.
Дар замонҳои куҳан хуршеди дониш шарқӣ буд,
Ҳикмати Сино бидон аз аҳли Шарқ он шуд завол.
Дар улуми дину дунё ту бикун тақлиди Ғарб,
То тақаддум пешат ояд, бар ту бахшад он мачол.
Ҳамрахат фиску зиён худ розӣ гардад душманат,
Акси онро гар кунӣ, дар фикри ту н-ояд малол.
Кори хайреро бикун, худ ранчи безорӣ макаш,
Ҳамдами некон бишав, аз умри хайри худ манол.
Лафзи зебову гуворо зевари шеърӣ ту аст,
Зеби маънӣ, эй Ҳусайн, ашъорро бахшад ҷамол.

14.09.2019.

АЗ ДУОИ ВОЛИДОН БАР УМРИ ТУ ОЯД КАМОЛ (1678)

Аз дуои волидон бар умри ту ояд камол,
Нури илму маърифат бар хусни ту орад ҷамол.
Ин ҷамолу ин камолат номи нек орад ба ту,
Хидмати мардум кунӣ, ҳаргиз набинӣ ту завол.
Дар шарият худ бидонӣ нораво бошад гунаҳ,
Ризқи ту беморӣ орад, гар набошад аз ҳалол.
Ғайришаръӣ дар ақида шамси анвар ё камар,
Зулмате бар он барояд, баста гардад зар ҳалол.
Ҳар гаҳе хуршед ояд, маҳ бигардад нопадид,
Равшанӣ орад ба шабҳо бадр бошад ё ҳилол.
Ҳарчӣ қардӣ дар ҳаётат аҷри он ояд ба ту,
Хидмати шоиста кун аз баҳри фардо бемалол.
Моҳи нав ҳар гаҳ барояд бадр пиндораш, Хусайн,
Ҳамраҳи хуршеди назмат ҳар шабе дар эътидол.

18.10.2019.

**ОЯД САОДАТ БАҲРИ КАС БАР ИЛМ ГАР
БОШАД АМАЛ (1683)**

Ояд саодат баҳри кас бар илм гар бошад амал,
Андар давоми ин ҳаёт подошу аҷраш бебадал.
Аз шохсори маърифат чинад барои худ самар,
Олим агар ориф шавад, поёни умраш бечадал.
Дониш нагардад ҳамради ӯ бо ҷаҳл андар ин ҳаёт,
Омад ба васфи аҳли илм дар қиссаву зарбулмасал.
Илму амал дар роҳи ҳақ монанди гул бар ангубин.
Ҳар олиме шуд боамал, гардад каломаш чун асал.
Олим набошад боамал, шармандаи дунё шавад,
Ҷаҳлу ҷаҳолат оташу тақдири ӯ шуд аз азал.
Бар оташи ҳар нокасе парвона гардӣ, эй Ҳусайн,
Ҳар он чи гуфти аз дилат бе ҳукму фармон дар ғазал.

22.10.2019.

АЗ ГУЗАШТИ СИРРИ ПИНХОН ГАРЧӢ БОШАД МОҲУ СОЛ (1684)

Аз гузашти сирри пинҳон гарчи бошад моҳу сол,
Рӯзи равшан абри борон дар само бинӣ ҳилол.
«Кас надонад айби ман» андешаи ботил бувад,
Иктишофи айби инсон дар тасаввур шуд мачол.
Айби инсон кашф гардад мисли мӯри зери санг,
Интиқолаш аз даҳанҳо мӯчиби ҳар қилу қол.
Некиҳо андар сириштат вожгун ояд агар,
Роҳи ҳақро пеша гир, бар ту намеояд завол.
Сирри пинҳонӣ накӯ чун кӯзаи симу зар аст,
Худ шавад нури дурахшон, гарчи бошад аз сафол.
Фикри ту андар биёбон сирри пинҳон, эй Ҳусайн,
Кашф гардад маънии он назми ту дар эътидол.
Худ дуо кун баҳри инсон, гар дарахте дидаӣ,
Ҳарфи ту дар роҳи эҳсон сабз гардад чун ниҳол.

24.10.2019.

ИФТИХОРИ МИЛЛАТИ МО ДАР ҶАҲОН БОШАД КАМОЛ (1748)

Ифтихори миллати мо дар ҷаҳон бошад Камол,
Соҳиби ҷашни ҷаҳонӣ дар замон бошад Камол.
Дар миёни аҳли ирфон худ камоли мазҳар аст,
Навбахори миллати худ, беҳазон бошад Камол.
Дар ғарибӣ ҳар чӣ гуфтӯ, буд ёде аз Хучанд,
Ман нагӯям аз касе озурдаҷон бошад Камол.
Назми ўро ту бубин дар ҳар ғазал садҳо ҳадаф,
Рӯзи ҳаф(т)садсолағӣ вирди забон бошад Камол.
Дар самои маърифат раҳшанда шуд девони вай,
Дар тани ин миллати худ ҳамчу чон бошад Камол.
Тоҷикистон бар бузургон Пешво дорад, Ҳусайн,
Дар забони халқу миллат ҷовидон бошад Камол.

30.12.2019.

БО ҚАЛАМ ГУФТАМ, КИ ТУ ДОРӢ ТАВОНЕ ДАР ҒАЗАЛ (1562)

Бо қалам гуфтам, ки ту дорӣ тавоне дар ғазал,
Дар ҷавоби пурсишам гуфто тавонамро бубин.
Сабки ҳиндӣ гарчи мушкил, бар баёнаш қодирам,
Дурри маънӣ суфтаму сабки равонамро бубин.
Гарчи услуби ман ин сабки Хуросон дар назар,
Дар маонӣ ҳарфи худ, сирри ниҳонамро бубин.
Шеваи ман тоҷикию тарзи хосам аз Хучанд,
Дар вучудам меҳр, ин фарри каёнамро бубин.
Ман бигуфтам, эй қалам, дар хайма дорӣ ранги худ,
Ӯ, Хусайно,- гуфт, - ин ранги баёнамро бубин.
Дурри маънӣ аз туву сабки хуросонӣ зи ман,
Баҳри миллат фаҳмишу саҳли забонамро бубин.

27.08.2019.

**БАДРИ МУНИРИ ТОЧИКОН АНДАР САМО
БОШАД КАМОЛ (1750)**

Бадри мунири точикон андар само бошад Камол,
Бар Ҳофизи ғайб ошно худ муқтадо бошад Камол.
Андар давоми қарнҳо гар зикри вай шуд бардавом,
Дар ҳаф(т)садум мелоди худ нуру ҷило бошад Камол.
Аз Каъбаи мақсуди вай ояд Самарқанду Хучанд,
Аз баҳри халку миллаташ соҳибдуо бошад Камол.
Шайхи Камоли миллатам андар қабои шеъри худ,
Васфи ашоир дар суҳуф, аз авлиё бошад Камол.
Табъи латифи шайхро шоҳона гуфтӣ, эй Ҳусайн,
Андар раҳи иршоди мо худ раҳнамо бошад Камол.
Гарчанд дар садсолаҳо Табреш бошад марқадаш,
Бо меҳри бепоёни худ дар қалби мо бошад Камол.

01.01.2020.

ЧАШМИ МИЛЛАТРО КУШОЯД ИЛМУ ИРФОНИ КАМОЛ (1749)

Чашми миллатро кушояд илму ирфони Камол,
Дил мунаввар мешавад аз шамси тобони Камол.
Оташи ишқи Ватан хомӯш нагардад то абад,
Ҳар касе огаҳ шавад аз сирри пинҳони Камол.
Гавҳари асрори ҳикмат гар бичӯй аз Хучанд,
Лутф гардад дар ниқоб аз чашми султони Камол.
«Дил муқими кӯйи чонон» - гуфт, ҳолаш дар назар,
Буд бо ёди ватан ҳоли парешони Камол.
Аз замони миллати худ шод гардад руҳи вай,
Во ғарибо нашнавам аз ҷисми бечони Камол.
Риштаи ҳар як ғазалҳо аз Хучанд бошад, Хусайн,
Дурри манзуме бувад дар назми девони Камол.

31.12.2019.

**ДУРРУ ГАВҲАР ЧИДААМ АЗ БАҲРУ
ДАРЁИ КАМОЛ (1751)**

Дурру гавҳар чидаам аз баҳру дарёи Камол,
Ғарқи маъно дар дилам гирдоби савдои Камол.
Маънии ин дурру гавҳар нақди ҳикмат дар садаф,
Назди ҳар соҳибназар бозори шайдои Камол.
Зинати ашъори вай сарчашмааш шаҳри Хучанд,
Ҳофизии Шероз гӯяд наъти зебои Камол.
Монда аз мавлиди худ садҳо нишона дар ғазал,
Чехраи миллат бувад асрори симои Камол.
Дар ҳақиқат шайх бошад шамси тобони Ҳусайн,
Оламе равшан шавад аз меҳри маънои Камол.
Чашни мелоди Камол эҳёи миллат дар назар,
Муждае аз мо расад аз баҳри фардои Камол.

01.01.2020.

ҲАР КАСЕ ҲАҚНОШИНОС, ЁРО МАХОН АЗ АҲЛИ ДИЛ (1518)

Ҳар касе ҳақношинос, ёро махон аз аҳли дил,
Рӯзу шаб андар ибодат гарчӣ бошад муттасил.
Хоку об омехт гар бар нафъи мардум дар ҳадаф,
Гар ба дастат обу хок, хушёр бош аз хори гил.
Шахси ноҳақ мисли хор аст одилӣ н-ояд зи ӯ,
Дар гулистон гарчӣ хор аст, асли зоташ мунфасил.
Ҳар чӣ омад ғайри ҳақ беҳуда бошад дар назар,
Қилу қоли нохирад бар ту биёрад сад хичил.
Беҳаёӣ байни мардум нораво бошад мудом,
Дар масал шарму ҳаё чун ҳамза¹ дар васфи сичил².
Ҳарфи ҳақ бо рамзи худ пайваста бо шеъри Ҳусайн,
Дар гулистони сухан бишкуфта сад гул беҳичил.

28.07.2019.

¹ ҳамза – аломати хат дар алифбои арабӣ

² сичил – навиштан

«МИМ»

**АЗ ЗАМОНҲОИ КУҲАН ОМАД САРАЗМИ
МИЛЛАТАМ (1467)**

Аз замонҳои куҳан омад Саразми миллатам,
Васфи миллат дар суҳан омад Саразми миллатам.
Пан(ҷ) ҳазору пан(ҷ) садум мелоди шаҳри тоҷикон,
Руҳи миллат баҳри тан омад Саразми миллатам.
Ҳоки поки Тоҷикистон ибтидо шуд аз Саразм,
Ифтихори ин ватан омад Саразми миллатам.
Баъди истиқлоли давлат ин Саразм эҳё шуда,
Дар гулистон чун ҷаман омад Саразми миллатам.
Баҳри табрикоти ту халқи ҷаҳон омода аст,
Чун мадори ҷону тан омад Саразми миллатам.
Дар сари эҳёи давлат Раҳбари миллат бувад,
Шодмонӣ дар бадан омад Саразми миллатам.
Васфи миллатро бигӯ бо ин Саразмат, эй Ҳусайн,
Халқ баҳри анҷуман омад, Саразми миллатам.

07.06.2019.

АЗ ВАТАН БАҲРИ ШУМО БО ХУД САЛОМ ОВАРДААМ (1504)

Аз Ватан баҳри шумо бо худ салом овардаам,
Меҳри худ бо қону тан рамзи паём овардаам.
Дар Ватан тинҷӣ, амонӣ, пешрафти иқтисод,
Чун башоратҳои неқ бар хосу ом овардаам.
Ман таманно мекунам аз баҳри ҳар як навҷавон,
Гарчи дуред аз Ватан, назми калом овардаам.
Ҳар ҷавон бояд бидонад қадри меҳан дар амал,
Аз гулистони Ватан гул бар машом овардаам.
Эй ҷавонони Ватан, донед қадри умри худ,
Ин суҳанро аз Ватан ман бо маром овардаам.
Бо суҳан даъват бикун бар ҳулки неқӯ, эй Ҳусайн,
Ту бигӯ ҳар кори хайр андар калом овардаам.
Эй ҷавонони азиз, бошед доим сарбаланд,
Аз меҳан баҳри шумо садҳо салом овардаам.

01.07.2019.

ЭЙ САФОБАХШИ БАҲОРАМ, БОҒУ БЌСТОНАТ МАНАМ (1556)

Эй сафобахши баҳорам, боғу бўстонат манам,
Дар зимистон баъди борон шамси тобонат манам.
Равшанӣ андар ҳадаф аз баҳри ман муми асал,
Гар наёбӣ қандиле, шамъи шабистонат манам.
Реги сахро беҳисобу мавҷи он шуд чун сароб,
Рӯи ту андар ниқобе, чашми ҳайронат манам.
Қалби номардони дунё мунфачир¹ гардад ахир,
Рафъи мушкил гар ту хоҳӣ, мушкилосонат манам.
Аз хатар чустӣ паноҳ, андар раҳат беҳуда чоҳ,
Баҳри сабза, ҳам гиёҳе абри боронат манам.
Ранчише дорӣ ба дил, бар нокасе ҳасрат макун,
Дар раҳи торики зулмат нури чашмонат манам.
Доимо панду насихат баҳри ту гӯяд Ҳусайн,
Аз хато, аз айбу аз нуқсон ниғаҳбонат манам.

25.08.2019.

¹ мунфачир – таркиш

ЭЙ АЗИЗАМ, БЕҲТАРИНАМ, ЧОНИ ШИРИНАТ МАНАМ (1578)

Эй азизам, беҳтаринам, чони ширинат манам,
Рустамам, дар зери айвон рукни зарринат манам.
Рӯзи манро равшанӣ ояд зи хуршеди рухат,
Дар шаби торику зулмат моҳу парвинат манам.
Васфи ту зери забону нома дорам дар дилам,
Ҳамчу мактуби ниҳонӣ зери болинат манам.
Ёри навро ман начӯям, гар замон гардад куҳан,
Ёри содиқ ту ҷавонӣ, ёри деринат манам.
Дар шикори мурғу моҳӣ сайд гардӣ бар касе,
Дар ҳавои баҳру дарё мурғи шоҳинат манам.
Дар фалак ҳамчун Сурайё зинатат аз баҳри ман,
Гарчи хомӯш дар сухан, шайдои таҳсинат манам.
Бо виқору бо салобат бар ту гӯяд ин Ҳусайн,
Дар масири шоҳ Ҷамшед тахти сангинат манам.

03.09.2019.

ЭЙ АЗИЗАМ, БОШ ҲАМДАМ БО КИТОБУ БО ҚАЛАМ (1655)

Эй азизам, бош ҳамдам бо китобу бо қалам,
То тавонӣ, ту манеҳ бар сӯи номардон қадам.
Бо навиштан рӯи коғаз фикри худ ислоҳ кун,
Нолишаш изҳори маънӣ, қасди бемор аз алам.
Рози дилро бо қалам гӯ, сӯзи дил ояд зи он,
Бениёзиро бубин ту самти аброр аз карам.
Дар илоҷи ҳалли мушкил кафши некон тоҷи сар,
Бандагӣ шуд аз дуову нақши девор аз ҳашам.
Дарси маъниро навис аз маҷлиси аҳли хирад,
Донаро гар пуч дидӣ, рафъи анбор аз адам.
Муҳри маъниро гузор андар каломат, эй Ҳусайн,
Рӯ магардон аз қаноат, гарчӣ бошӣ дар ҳарам.

03.10.2019.

ЭЙ ВАТАН, ЭЙ АҲЛИ МЕҲАН, БАР ШУМО ПАЗМОН ШУДАМ (1713)

Эй Ватан, эй аҳли меҳан, бар шумо пазмон шудам,
Хотири меҳру муҳаббат дар сафар ҳайрон шудам.
Ман бичустам илму ирфон он чи омад баҳри ман,
Дар сафар, ҳам дар ҳазар чун Юсуфи Канъон шудам.
Дар баёни ҳар дуо ёдоварӣ кардам ба дил,
Аз барои дарди миллат бо қалам дармон шудам.
Як замоне хушксол омад, - қалам гуфто ба ман,
Аз барои ҳар гуле як қатраи борон шудам.
Қатраи борони ман нафъе чу орад баҳри халқ,
Бо навишти ҳарфи худ гулхонаи даврон шудам.
Шукри неъмат мекуни баҳри Ватан доим, Хусайн,
Бо қалам гӯ дар ғазалҳо соҳиби гулдон шудам.

08.11.2019.

ЭЙ ПАДАР, МОРО НАМОН ДАР КЌЧАХО ҲАМЧУН ЯТИМ (1727)

Эй падар, моро намон дар кўчаҳо ҳамчун ятим,
Бо вучуди чуфти нав аз худ чудо ҳамчун ятим.
Гарчӣ бошад соли ду андар гузашти модарам,
Дар раҳу паскўчаҳо бе раҳнамо ҳамчун ятим.
Эътиборат гар нашуд бераҳа гардад додарам,
Баъди соле худ бияфтад дар чафо ҳамчун ятим.
Хохару додар ҳама бар меҳри модар зор мо,
Эй падар, моро намон андар бало ҳамчун ятим.
Вақти пирӣ баҳри ту мо ҳам саховат мекунем,
Ту бияфшон баҳри мо дасти саҳо ҳамчун ятим.
Ҳар чӣ гуфтаст ин Ҳусайн андар ғазал аҳволи мо,
Эй падар, моро намон бемуктадо ҳамчун ятим.

25.11.2019.

БА ЧАШМИ ВОМИҚИ ШАЙДО ЧУ УЗРО ЁР КАМ ДАР КАМ (1531)

Ба чашми Вомиқи шайдо чу Узро ёр кам дар кам,
Ба назди Айюби собир чу ғамбардор кам дар кам.
Нишони Яъқубӣ унвон ба роҳаш мунтазир ҳар дам,
Чу Мачнун дар раҳи Лайло талабдидор кам дар кам.
Саодатро ту гар пурсӣ ҳама мафтуни роёна,
Дар ин айёми илму фан китобосор кам дар кам.
Сайиде гар кунад даъво, нигар бар гардиши айём,
Ки аслаш дар раҳи хобу насаббедор кам дар кам.
Ба чашми ибрате бингар ба мисли Рӯдакӣ, Хайём,
Ба роҳи илму ирфоне аламбардор кам дар кам.
Зи насри ҳикмати миллат, Ҳусайно, назми маънӣ кун,
Ба қавли Мавлавии Балх ин гуфтор кам дар кам.

07.08.2019.

БУНЁДИ САМАР РЕША АЗ ҲУКМИ ҚАЗО БИНАМ (1671)

Бунёди самар реша аз ҳукми қазо биnam,
Лутфу караме ҳар субҳ аз боди сабо биnam.
Ислоҳи нақӯкорон аз ҳикмати аҳли илм,
Омӯзиши бадкорон аз тарси асо биnam.
Бо зираку доноён созиш бикунам ҳар дам,
Бо ғофилу бедониш савдои хато биnam.
Ҳар пастаку ҳар нокас мумсик ва сияҳкоса,
Эҳсони нақӯкорон аз дасти саҳо биnam.
Поянда шавад эҳсон, нобуд нашавад ҳаргиз,
Чун сирати аҳли илм дар нақши бақо биnam.
Бинвиштани шеърӣ худ Уммонӣ Ҳусайн бошад,
Бевосита пайвастан дарёи сафо биnam.

15.10.2019.

**БО АЗИЗОНИ ҶАҲОН МАН ОШНОӢ
МЕКУНАМ (1725)**

Бо азизони ҷаҳон ман хайрхоӢ мекунам,
Назди номардон хамӯшӣ мисли моӢ мекунам.
Баҳри нанги миллати ман марди майдон гар касе,
Ман ба чашми меҳр сӯи ӯ нигоҳе мекунам.
Байни мардум ҳарчи бошад, худнамоӣ дар назар,
Қадри имконам сафедӣю сиёӢ мекунам.
Аз ҳама ранҷу ситамҳо мисли мӯри беziён
Бо гиёҳе вақти борон сарпаноӢ мекунам.
Пуштибони мурғи марҷон хонаи мурғ асту бас,
Баҳри мӯру ҳар малах бо гул сипоӢ мекунам.
Бо каромат мулки ирфон бо қалам гӯяд, Ҳусайн,
Баҳри маънӣ дар ғазалҳо назми шоӢ мекунам.

25.11.2019.

ҲАЁТИ МАРДУМИ ОЛАМ БА ЯК САВДО НАМЕБИНАМ (1440)

Ҳаёти мардуми олам ба як савдо намебинам,
Дар ин гулшан ба чашми сар гули раъно намебинам.
Чаҳолат байни инсонҳо зи бухлу кину бадхоҳӣ,
Зи байни мардуми коҳил касе доно намебинам.
Ба гулшан ман назар кардам, ҳазорон рангу гул дидам,
Вале дар байни ин гулҳо қади раъно намебинам.
Зи баҳри як гули раъно лагадмолӣ нахоҳам кард,
Харобию талафро ман зи ҳар доно намебинам.
Ту донӣ аз ҳаром парҳез бошад асли диндорӣ,
Ба хушномӣ талабро ман ба худ танҳо намебинам.
Хусайно, бо каломи худ мағӯ ман олимам ҳаргиз,
Қабули ҳаққу ноҳақро ба як маъно намебинам.

14.05.2019.

ХУШДИЛАМ БАР ИН ЧАҲОН АЗ БАҲРИ ИРФОН ОМАДАМ (1546)

Хушдилам бар ин чаҳон аз баҳри ирфон омадам,
Бехабар аз атриёт як гул ба бўстон омадаам.
Баҳри мардум худ биёрад мушки анбар бўйи хуш,
Ҳамчу гул аз мушкилиҳо ман гурезон омадам.
Шукри онро мекунам, ки ҳамчу гул бо барги худ,
Дар ҳаёти зиндагӣ бо роҳи осон омадам.
Булбулуро гар ту дидӣ гиря дорад баҳри гул,
Бар гулистони чаман ман ҳамчу меҳмон омадам.
Меравам аз ин гулистон, зинате монад зи ман,
Ҳарфи ман гӯё шавад, бо амри султон омадам.
Байни абнои башар фарқ надорӣ, эй Хусайн,
Назди мардум худ бигӯ ман ҳамчу инсон омадам.

18.08.2019.

ДАР ҲАЁТИ ИН ҶАҲОН ШУКРИ ХУДО БОЯД КУНЕМ (1459)

Дар ҳаёти ин ҷаҳон шукри Худо бояд кунем,
Аз ҳасуду кинаҳо дилро сафо бояд кунем.
Дур бошем аз мазаммат, манманӣ, кибру ҳаво,
Ҳар амал баҳри саодат бе риё бояд кунем.
Бо умеди рӯзи фардо зиндагӣ андар биҳишт,
Баҳри муҳтоҷу ятим дасти ато бояд кунем.
Гумрахиро гар бидидем, садди раҳ бошем мудом,
Бо суҳан андар далолат бе асо бояд кунем.
Хотири марди накӯро пос дорем, эй азиз,
Васфи инсони накӯро бе хато бояд кунем.
Раҳнамоиҳо бикун бо панду андарзат, Ҳусайн,
Ҳар ҷавонро бо ҳидоят раҳнамо бояд кунем.

22.05.2019.

ДАРЕҒО, БАЙНИ ИНСОНҲО МУҲАББАТРО НАМЕБИНАМ (1533)

Дареғо, байни инсонҳо муҳаббатро намебинам,
Гаҳе дар байни фарзандон адолатро намебинам.
Накӯбахтӣ расад ногаҳ ба сад душворию ҳасрат,
Зи зармастони ин дунё саховатро намебинам.
Шукӯҳи аҳли илму фан ба худ як нусрате дорад,
Ба марди ҷоҳилу нодон шарофатро намебинам.
Ҳама ношукрии олам зи сарватманду соҳибмол,
Зи аҳли шукру чашми тар шикоятро намебинам.
Ба қисматҳо ризомандӣ, ки ӯ аз мо талаб дорад,
Ба ризқи додааш шукру қаноатро намебинам.
Насиҳат кун, Хусайно, ту каломат гар равон бошад,
Мағӯ бар соҳиби девон ғасоҳатро намебинам.

12.08.2019.

ДИЛАМ САРЧАШМА ПАЙДО КАРД, СУХАНРО БО ҚАЛАМ ГУФТАМ (1581)

Дилам сарчашма пайдо кард, суханро бо қалам гуфтам,
Каси бегона савдо кард, ҳисобаш бо рақам гуфтам.
Чавонмарде насихат кард тараннум печу андар печ,
Ба ман оҳиста начво кард, сухан баҳри карам гуфтам.
Сари тавҳиду ҳам тоат вучудаш дар сучуди ғайр,
Ишоратҳо зи маъно кард, ҳавас лавҳи адам гуфтам.
Маломат баҳри ёронам малоли хотирам омад,
Шикоятҳо зи сармо кард, ғазалро бо алам гуфтам.
Тааммул дар ғазалҳоям ҳар он гаҳ дар ҷавоби худ,
Араб вайрона даъво кард, ба як ҳарфи ачам гуфтам.
Нагуфтӣ қавли ботилро, Хусайно, дар ғазалҳоят,
Маонӣ аз каломи Ҳақ зи он лавҳу қалам гуфтам.

04.09.2019.

ДАР ПАНЧРҶЗА ГЕТӢ МО ДАР ИН ДУНӢ МЕҲМОНЕМ (1709)

Дар панчрӯза гетӣ мо дар ин дунё меҳмонем,
Ҳар чӣ омад худ аз қазо дар ин дунё меҳмонем.
Мизбон донад қадри меҳмон холис бошад нияташ,
Бояд диҳӣ дилро сафо, дар ин дунё меҳмонем.
Сарватталаб дар ин ҳаёт гирифтори дарду ранҷ,
То нагардӣ худ мубтало, дар ин дунё меҳмонем.
Муршид пурсем андар раҳе, то худ расем андар ватан,
Бар аҳли қарвон раҳнамо, дар ин дунё меҳмонем.
Қути сафар бояд гирем, гар даррасад вақти аҷал,
Рӯзе ояд худ бесадо, дар ин дунё меҳмонем.
Мо мусофир ёрон гӯянд, қарвон бошад қадди раҳ,
Сарқорвонаш бошад Худо, дар ин дунё меҳмонем.
Эй азизон, дар ин дунё некӣ кунед дар амалҳо,
Гӯяд Хусайне бар шумо: Дар ин дунё меҳмонем.

06.11.2019.

ДАР ТАҲАЙЮР ГАРЧИ ХОБИ ЧАШМИ БЕДОРАТ МАНАМ (1721)

Дар тахайюр гарчи хоби чашми бедорат манам,
Бе такаллум бо ишора ҳарфи гуфторат манам.
Тарки дунёро накардам, амри ҳақ омад ба ман,
Дар раҳи меҳру адолат кашфи асрорат манам.
Хоҳиши нафсонӣ гӯяд шуъла дорам дар барам,
Эҳтиёте гар накардӣ, роҳи душворат манам.
Оқибат дар роҳи дониш савти ман худ дар само,
Сӯзиши тақво чу дорӣ, нолаи зорат манам.
Муниси роҳи муҳаббат нома дорад дар дилаш,
Аҳли тақво худ бигӯяд шамси осорат манам.
Хубби дунё назди аълам манзалад дорад, Ҳусайн,
Дар раҳи бахту сафо дасти мададгорат манам.

21.11.2019.

ДАР РАҲИ АҲДУ ВАФО ДОМАНГИРИФТОРАТ МАНАМ (1741)

Дар раҳи аҳду вафо домангирифторат манам,
Нохӯшӣ ояд ба ту, дасти мададгорат манам.
Чустани меҳру муҳаббат лутфи бепоёни Ҳақ,
Байни мардум дар ниҳон танҳо талабгорат манам.
Қимати имрӯзу фардо рози пинҳон дар дилат,
Дар мақоми кашфи он бозори асрорат манам.
Хоби худ поянда донӣ сад ниғахбон баҳри ту,
Дар раҳи андешаҳо таъбири афкорат манам.
Ноумедӣ бар ту ояд парда афтад ногаҳон,
Дар раҳи навмедихо бо чон харидорат манам.
Поси хотирдориятро дар назар орад Хусайн,
Дар паси он пардаҳо манзури гуфторат манам.

15.12.2019.

**САРАЗМИ МИЛЛАТАМРО МАН НАМУНА ДАР
ЧАҲОН БИНАМ (1474)**

Саразми миллатамро ман намуна дар чаҳон бинам,
Зи осори куҳан шамсе ба чашми худ аён бинам.
Шуда маълум таърихаш зи ковишҳои осораш,
Зи ҳар як зарраи хокаш намуна як нишон бинам.
Шаҳаншоҳони дунёро Саразмаш хоки суғдӣ шуд,
Ҳама асрори дунёро ба шакле дар ниҳон бинам.
Саразми миллату қавмам тамаддун баҳри миллат шуд,
Саразми миллати худро ҳамеша ҷовидон бинам.
Хасоратҳои мулки мо нишони асри сангин аст,
Намехоҳам зиёнеро зи дасти дигарон бинам.
Ҳама ободии олам, Хусайно, баҳри озоиш,
Ба назми худ бигӯ доим, Ватан андар амон бинам.

10.06.2019.

СУОЛЕ КУН ЗИ НАФСИ ХУД, ДАР ИН ДУНЁ ЧИҲО КАРДАМ? (1685)

Суоле кун зи нафси худ, дар ин дунё чиҳо кардам?
Пушаймон ман шудам инак, кашидам дасти худ аз айб,
Ҳама панди ҳақимонро ба чашмам тўтиё кардам.
Бигӯ бар ёру аҳбобат накӯхоҳӣ ба ман омад,
Ту ислоҳаш бикун, эй дўст, агарки ман хато кардам.
Сару сомони ин дунё мақоми мусиқӣ бошад,
Навозиш ҳар гаҳе омад, ба ҳарфи худ наво кардам.
Ҳаводорони ин олам надонад аҳли ҳикматро,
Ба ҳар ҷо ман бузургеро бидидам, иқтидо кардам.
Хусайно, ин саволи ту давои дарди ёрон аст,
Магӯ айби касеро, ман ба дарди худ даво кардам.

24.10.2019.

САДҲО ХИКОЯТ АФСОНА ДИДАМ (1686)

Садҳо ҳикоят афсона дидам,
Дар роҳи ишқе девона дидам.
Зоил шуда ақл, ҳамраҳ ба оташ,
Дар дил муҳаббат парвона дидам.
Кошона дар он буғзу адоват,
Он хонаро ман вайрона дидам.
Дар дил адоват, зоҳир садоқат,
Он ошноро бегона дидам.
Дӯрӣ зи меҳан бошад ғарибӣ,
Хоки Ватанро кошона дидам.
Гуфтӣ, Ҳусайно, ҳарфи муносиб,
Ҳар сатри девон гулхона дидам.

24.10.2019.

ШУКРИ ҲАҚ, ДАР РОҲИ ДИН МАН ИСТИҚОМАТ ДОШТАМ (1516)

Шукри Ҳақ, дар роҳи дин ман истиқомат доштам,
Хотири ҷамъу амонӣ, хоби роҳат доштам.
Ман накардам кори бад дар ғоиби чашми умум,
Ҳам накардам маъсиятҳо, гарчи фурсат доштам.
Раҳму шафқат дар дилам ин неъмат Парвардигор,
Гуфтугӯ бо аҳли хайру назми суҳбат доштам.
Қасди кори хайр кардам, баҳри ман омад шараф,
Дар раҳи панду насихатҳо азимат доштам.
Ман раҳой ёфтам аз айбу ҳам нуқсони худ,
Гавҳари имони худро ман саломат доштам.
Шукри неъмат бардавом аз ин саодатҳо, Хусайн,
Худ бигӯяд аз азал ман назми ҳикмат доштам.

25.07.2019.

ШУКРИ ДИДОРИ ШУМО, ЭҶОДИ СУХБАТ МЕКУНАМ (1536)

Шукри дидори шумо, эҷоди суҳбат мекунам,
Аз китоби фикри худ гирдоби нусрат мекунам.
Хукми фатво дар дилу дар дида афкори шумо,
Бо баёни роҳи ҳақ иршоди раҳмат мекунам.
Рамзи маънӣ дар ғазал ҳар ҳарфи он дар санчиш аст,
Бар иқоби мубтало такрори ҳасрат мекунам.
Бесарусомонӣ ояд дар сарам ислоҳи худ,
Дар раҳи маъбуди Ҳақ мелоди рағбат мекунам.
Гар набахшад равшанӣ бар чашми чоҳил илми ман,
Шукри моҳ андар дилу иқрори зулмат мекунам.
Дар ғазал гӯяд Ҳусайно давлатам дидори дӯст,
Ҳар дуое дар дилам аз баҳри давлат мекунам.
Ваъдагоҳи ман бувад шукри шумо андар сухуф,
Дар футувват бар ҳама миоди ҳиммат мекунам.

14.08.2019.

АЗИЗАМ НОМААТРО МАН БА ЧАШМАМ ТҶТИЁ КАРДАМ (1565)

Азизам, номаатро ман ба чашмам тҷтиё кардам,
Ҳама рози ҷавониро даруни сина ҷо кардам.
Супурдам ман зи асроре ба худ пӯшидаву пинҳон,
Муҳаббатро зи қалби худ ба сӯи ту раҳо кардам.
Дар ин умри тулонӣ нагуфтӣ ҳоҷате бар ман,
Надонистам ба роҳи бад хасеро нақши по кардам.
Талаб кардӣ ба меҳри худ ҳақиқат то шавад пайдо,
Ба даргоҳи Илоҳӣ ман ҳазорон илтиҷо кардам.
Зи ту дидам ҳаёву шарм, имо кардӣ ба абрувон,
Худат ислоҳ кун гуфтӣ, агар фикри хато кардам.
Азизам, бо садоқатҳо Ҳусайнат ҳамраҳат доим,
Бигӯяд баҳри ту, эй ҷон, ҳазорон уқда во кардам.

28.08.2019.

ИДИ ИСТИҚЛОЛИ МО БОДО МУБОРАК, МИЛЛАТАМ (1588)

Иди Истиқлоли мо бодо муборак, миллатам,
Иди озодӣ муборак баҳри соҳибдавлатам.
Ҳозирин, баҳту саодат бод ҳамраҳи шумо,
Сарфи меҳнат мекунам ман рӯзу шаб, ҳам соатам.
Иди Истиқлоли миллат шухраташ поянда бод,
Шукри даврон мекунам, ҳар гаҳ чу ояд фурсатам.
Ин ҳама ободиҳо аз хидмати раҳбар бувад,
Боғи истиқлоли давлат баҳри ман шуд нузҳатам.
Шукри миллат, шукри истиқлол, шукри Пешво,
Шукри неъмат бар Ҳусайн аз рӯзи аввал одатам.
Идатон бодо муборак, эй азизони Ватан,
Бахт бинед аҳли маҷлис, бо шумо шуд суҳбатам.

06.09.2019.

ФАХРИ МИЛЛАТ ШУД САРАЗМУ БАҲРИ ДИДОР ОМАДАМ (1482)

Фаҳри миллат шуд Саразм баҳри дидор омадам,
Дар раҳи васфи Саразм амсоли меъмор омадам.
Омадам то худ бубинам зарраҳои хоки он,
Баҳри ҳуҷҷат бо қалам бо роҳи душвор омадам.
Дар санад аз баҳри ҳуҷҷат баҳри даъво матлабе,
Бетичорат ҳукми фатво ман харидор омадам.
Ман бичустам шашҳазора соли онро бо далел,
Баҳри исботи суҳан бар зери девор омадам.
Мӯчиби исботи ҳуҷҷат нақши мардум дар амал,
Бо сурури қалби худ ҷашни сазовор омадам.
Ҳарчӣ хоҳӣ бо далоил худ бигӯӣ, эй Ҳусайн,
Дар баёни ҳар ғазал аз баҳри гуфтор омадам.

18.06.2019.

**ГАР НИГОҲАМ МЕКУНӢ, БО ДИДА
МЕҲМОНАТ КУНАМ (1560)**

Гар нигоҳам мекунӣ, бо дида меҳмонат кунам,
Бо зарофат дар калом гӯянда хандонат кунам.
Ҳамсарам дар ҳар мақоме тӯтиёи чашми ман,
Тирагӣ н-ояд ба ту, сурма ба чашмонат кунам.
Сайди моҳӣ баҳри ман берун шавад аз бешазор,
Дар парешонҳолиҳо нойи найистонат кунам.
Назди ту ҳарфи зиёдам мисли най дар зери по,
Гар суҳан беҳуда шуд, аз худ гурезонат кунам.
Бо муҳаббат қиссаҳо - васфи Зулайҳо дар назар,
Ҳамчу Юсуф, чони ман, меҳмони Канъонат кунам.
Хоби ту хоби набӣ шуд, он ато баҳри Ҳусайн,
Гарчи Хоқонӣ наям, мулки Сулаймонат кунам.

26.08.2019.

**МУНИСУ ҲАМ МЕҲРУБОНАМ, МОДАРАМ
(1451)**

Мунису ҳам меҳрубонам, модарам,
Чаннати гардунмаконам, модарам.
Номи ту оромӣ орад бар дилам,
Баҳри ман ороми чонам, модарам.
Гармию ҳам равшанӣ аз меҳри ту,
Ҳамчу хуршеди чаҳонам, модарам.
Дар замони гармию борониҳо,
Бар сарам чун соябонам, модарам.
Номи некат фаҳри ман гӯяд, Ҳусайн,
Бо қалам назми равонам, модарам.
Ту дуо кун баҳри ман бо сидқи дил,
Бо дуоят дар амонам модарам.

19.05.2019.

МО ҶАВОНОНИ ЗАМОН ШУКРОНАИ ДАВРОН КУНЕМ (1487)

Мо ҷавонони замон шукронаи даврон кунем,
Ифтихори миллӣ аз Исмоили Сомон кунем.
Шукри истиклоли давлат парчами миллат баланд,
Шукри шоҳи додгар Эмомалӣ Раҳмон кунем.
Шукри оромии миллат – адли Пешво дар назар,
Дар масири зиндагӣ шукронаи султон кунем.
Худ навозишҳо кунад аз баҳри муҳтоҷу ятим,
Шукри раҳми Пешво, шукронаи дармон кунем.
Рамзи давлат худ нишону шукри Роғун дар забон,
Хоки поки Тоҷикистон сурма бар чашмон кунем.
Шукри халқи Тоҷикистон, шукри ободии он,
Шукри адли Пешво, Эмомалӣ Раҳмон кунем.

17.06.2019.

МЕҲВАРИ ТАЪРИХИ МИЛЛАТ ИБТИДО ШУД АЗ САРАЗМ (1503)

Меҳвари таърихи миллат ибтидо шуд аз Саразм,
Пояи зарпӯши он ҳам кимиё шуд аз Саразм.
Шуд Зарафшон дар ҷаҳон машҳур аз ин ҳафриёт,
Маъҳази таърихи миллат дар садо шуд аз Саразм.
Хидмати маъҳазшиносон баҳри мо санги асос,
Равшани сад тира ҳоҳам бо сазо шуд аз Саразм.
Дар пайи ободиҳо, эҳёи осори куҳан,
Дар мақоми ҷустуҷӯи беҳато шуд аз Саразм.
Дар ҳадаф аз ҷӯстучӯ бунёди ҳар шаҳри куҳан,
Дар баёни илми таърих муқтадо шуд аз Саразм.
Асли насли миллатат бошад, Хусайно, аҳли Суғд,
Раҳбари миллат ба таърих раҳнамо шуд аз Саразм.

01.07.2019.

**МАЪЗАРАТ HOҲӢ ЗИ ХУД, МАН ЗИ
САЛОМАТ ГАРДАМ (1507)**

Маъзарат хоҳӣ зи худ, ман зи саломат гардам,
Гуфтанат баҳри ризо ман зи каломат гардам.
Гар фиристӣ ту хабар, Аҳриман аз ман дур аст,
Гар расад ҳар суҳане, ман зи паёмат гардам.
Зархариди ту манам, гарчӣ набошам мамлук¹,
Дар раҳи сидку вафо ман чу ғуломат гардам.
Ҳадафу матлаби ман васли саодат бошад,
Офият хоҳӣ зи ман, зухду маромат гардам.
Нозими назми суҳан ришта кашад баҳри гуҳар,
Маърифат хоҳӣ агар, ман зи каломат гардам.
Баҳри соҳибхирадон шеър бигӯ, Ҳоҷӣ Ҳусайн,
То бигӯянд ҳама, назми низомат гардам.

07.07.2019.

¹ мамлук – асир

МО ҲАМА ДАР ИН ЧАҲОН АЗ БАҲРИ ХОНДАН ЗОДАЕМ (1542)

Мо ҳама дар ин чаҳон аз баҳри хондан зодаем,
«Ту бихон»-ро аз калому аз бузургон хондаем.
Ҳар садое мерасад аз ҳикмати аҳли башар,
Мо каломи илмро дар гӯши худ биншондаем.
Дасти худ болои дасту дар канори якдигар,
Бо шитоби аҳли илм аз роҳи ноҳақ рондаем.
Илму таҳсили фунун дармони дарди миллат аст,
Дар раҳи таълими дармон ҷону дил афшондаем.
Сад дарего, аҳли Шарқ инак ҳама мадҷони Ғарб,
Дар ҳунар, дар илми дунё, дар амал дармондаем.
Дар раҳи таҳсили ҳикмат даъвате кун, эй Ҳусайн,
Аҳли Шарқи мо нагӯяд дар тағофул мондаем.

17.08.2019.

МОНАНДИ ХУРШЕД ТУЛҶ ДОРАМ (1605)

Монанди хуршед тулӯ дорам,
Баъд аз ғурубаш рукӯ дорам.
Дар байни мардум ман ноаёнам,
Дар чашми нозук думӯ дорам.
Шукрона гӯям дар ҳар ибодат,
Андар дили шаб хушӯ дорам.
Хуршеди тобон андар дили худ,
Дар рӯи дастам чароғ дорам.
Шукронаи давр, чун бе машаққат
Худ дар саодат фароғ дорам.
Номи Ҳусайнам як навниҳоле,
Навӣ самарҳо аз боғ дорам.

14.09.2019.

МАН МАРТАБАИ ИРФОН АЗ НАСЛИ ПАДАР ДОРАМ (1687)

Ман мартабаи ирфон аз насли падар дорам,
Фахре набувад бар ман, ҳарчанд хабар дорам.
Шамсу қамару кавкаб сомони ҷаҳон бошанд,
Аз оташи аҳли дил гармои шарар дорам.
Ҳар шуълаи оташвор андар назарам хуршед,
Ҳар он чӣ ба дил ояд, аз кибр ҳазар дорам.
Доғе нарасад бар ман аз ҷавру ситам ҳаргиз,
Зеро, ки зиён донад, ман оҳи саҳар дорам.
Соҳибхунаре бидам дар фатҳу зафар бошад,
Бухле накунам ҳаргиз, зеро ки ҳунар дорам.
Барҷастагии мазмун дар шеъри Ҳусайн омад,
Ҳар ҳарфи ғазал гӯяд ман нуқраву зар дорам.

24.10.2019.

**МАН БА ИН ХУРРАМЗАМИН БАҲРИ
САОДАТ ОМАДАМ (1737)**

Ман ба ин хуррамзамин баҳри саодат омадам,
Ҳам ба ҳукми қисматам бо вақту соат омадам.
Шукри неъмат мекунам, масъулият андар барам,
Комронӣ аз азал, баҳри рисолат омадам.
Ҳар чӣ кардам дар ҳаётам, баҳри миллат шуд ҳилол,
То ки он бадре шавад, рамзи шарофат омадам.
Лангари дарёи мавлид адлу инсоф асту бас,
Бехасорат, безарар баҳри адолат омадам.
Минбару меҳробу масҷид пайрави аҳли хирад,
Раҳнамо андар ғазал баҳри ҳидоят омадам.
Ҳикматашро худ бигӯяд нуктаи шеъри Ҳусайн,
Ҳар чӣ гуфтам мухтасар, баҳри садоқат омадам.

03.12.2019.

ҲАРЧӢ КАРДӢ БАҲРИ МАН, ЭӢ ДӢСТ, ҚУРБОНАТ ШАВАМ (1438)

Ҳарчӣ кардӣ баҳри ман, эӣ дӯст, қурбонат шавам,
Хирагӣ ояд ба ту, ман нури чашмонат шавам.
Ту бубинӣ роҳи ҳақро, ҳам биёбӣ сармадӣ,
Дар раҳи гумроҳиҳо шамъи шабистонат шавам.
Бегумон оям ба наздат дар дилам асрори худ,
Ман биёбам ангубин ҳар гаҳ, ки меҳмонат шавам.
Ҳар гаҳе беморӣ ояд назди ту ман дар масал,
Чашмаи оби ҳаёт, уммеди дармонат шавам.
Дар давоми рӯзу шаб андар дилам сидку вафо,
Ҳар чӣ гуфтӣ баҳри ман, бо амру фармонат шавам.
Чашми ту аз баҳри ман монанди Яъқуби набӣ,
Дар кушоиш бо карам Юсуфи Канъонат шавам.
Ҳар чӣ гуфтӣ, эӣ Ҳусайн, аз меҳрубонӣ баҳри дӯст,
Ӯ бигуфто баҳри ту: Ман сатри девонат шавам.

13.05.2019.

«НУН»

АЗ КУҲАНМИЛЛАТ НИШОН БОШАД САРАЗМИ ТОЧИКОН (1466)

Аз куҳанмиллат нишон бошад Саразми тоҷикон.
 Баҳри миллат соябон бошад Саразми тоҷикон.
 Пан(ҷ) ҳазору пан(ҷ) садум мелоди миллат дар назар,
 Дар масираш ҷовидон бошад, Саразми тоҷикон,
 Созмони миллати дунё гузаргоҳаш бихонд,
 Баҳри миллат ошён бошад Саразми тоҷикон.
 Ҷомаи миллат матои Роҳи абрешим бувад,
 Тору пуде баҳри ҷон бошад Саразми тоҷикон.
 Ҷонфидое баҳри миллат шуд Деваштиҷ дар Саразм,
 Сарзамини қаҳрамон бошад Саразми тоҷикон.
 Сарзамини Суғди мо шуд шуҳраташ оламшумул,
 Фаҳри мулки Суғдиён бошад Саразми тоҷикон.
 Адли Сомонӣ ба дунё рамзи кишварҳо бувад,
 Давлати Сомониён бошад Саразми тоҷикон.
 Аз Самарқанду Бухоро, Панҷакенти номдор
 Аз куҳан андар нишон бошад Саразми тоҷикон.
 Вориси таърихи миллат Панҷакенти бостон,
 Хоки покаш зарфишон бошад Саразми тоҷикон.
 Шуд қадимӣ дар назар ҳар зарраи хоки Ватан,
 Назди миллат навҷавон бошад Саразми тоҷикон.
 Аз замони қабли мелод омад ин равшанпаём,
 Хатти некаш дар амон бошад, Саразми тоҷикон.

Аз замонҳои куҳан ҳам тоҷу тахти Осиё,
Ошкорову аён бошад Саразми тоҷикон.
Сарвару сардори миллат ифтихори миллат аст,
Баҳри ӯ олинӣшон бошад Саразми тоҷикон.
Ин ҳама ободиҳо аз Пешвои миллат аст,
Баҳри миллат армуғон бошад Саразми тоҷикон.
Сарвари миллат ба адлаш фаҳри мо эҳё намуд,
Баҳри миллат ҷисму ҷон бошад Саразми тоҷикон.
Ту дуо кун, эй Ҳусайн, обод бошад ин Ватан,
Баҳри миллат дар амон бошад Саразми тоҷикон.

06.06.2019.

АЗ КУҲАН ОМАД САРАЗМИ МИЛЛАТАМ ЗЕБИ ЧАҲОН (1496)

Аз куҳан омад Саразми миллатам зеби чаҳон,
Байни абнои башар он баҳри миллат соябон.
Кашфи он аз илми тоҷик ҳам Фарангу Амрико,
Ошкоро карда инак ҳар чӣ дорад дар ниҳон.
Сафҳаи таърихи он ойна бошад баҳри ман,
Асли худро ман бубинам гарчи бошад ноаён.
Донаку тухмии мева то замони мо расид,
Аз азал то ҳол бошад обу хокаш зарфишон.
Маъбади шаҳри Саразм аз санъати меъморияш,
Сарҳади таърихӣ дорад, гарчи бошад бекарон.
Ҷӯстучӯи хоки девораш башоратҳо диҳад,
Пашму гӯште нест боқӣ, лек монад устухон.
Баҳри сайёҳони олам рамзи миллат дар назар,
Эй Ҳусайн, он ҳар чӣ гуфтӣ, баҳри миллат армуғон.

30.06.2019.

ОГОҲӢ ЁБӢ АЗ ХАБАР, АНДЕШАИ ФАРДО БИКУН (1555)

Огоҳӣ ёбӣ аз хабар, андешаи фардо бикун,
Тарсе надорӣ аз хатар, тадбири хавф ифшо бикун.
Андеша андар офият занҷири лангар дар барат,
Дарё, ки ноҳангом шуд, занҷир дар сахро бикун.
Мулки ҷаҳон ҳамчун нигин қимат надорад беяқин,
Гавҳар бичӯй дар замин, некӯй бар дарё бикун.
Панде бикун баҳри ҳасуд, андар дуо гӯй дуруд,
Шодобӣ хоҳӣ баҳри худ, ту бандагӣ иҷро бикун.
Бар илми худ карда амал, ҳар кори ту гар бебадал,
Асрор хоҳӣ аз ғазал, андешаи маъно бикун.
Бунёди ҳикмат дар мубин ҳар ҳарфи ту аз мурсалин,
Дар байни мардум, эй Ҳусайн, кошонаҳо барпо бикун.

23.08.2019.

**ЭЙ АЗИЗАМ, ТУ МАРО АЗ ДАРДУ
ҒАМ ОЗОД КУН (1585)**

Эй азизам, ту маро аз дарду ғам озод кун,
Бо нигоҳи хоси худ ё бо табассум шод кун.
Бо садоқат наздам ой, нури чашмонат кунам,
Мушкиле ояд ба ман, баҳри Худо, имдод кун.
Бе ҳузурат ҳамчу бандӣ ҳабс гардам дар қафас,
Дар амал ҳам дар суҳан чун одами озод кун.
Гарчи бошам ҳамраҳат ё ғоибам аз чашми ту,
Байни мардум мӯнису ҳам бо тараххум ёд кун.
Ҷонваре бо чашми зебо оҳу номаш кардаанд,
Қиссаи раҳми Набию адли он сайёд кун.
Қиссае бо як ривоят аз ғазалҳои Хусайн,
Бо баёни байти он як оламе обод кун.

05.09.2019

ЭЙ АЗИЗАМ, ДАР САДОҚАТ ДАР РАҲАТ БЕДОР МАН (1670)

Эй азизам, дар садоқат дар раҳат бедор ман,
Аз барои дидани гул мисли булбул зор ман.
Боварӣ дорам ба ту, ой ба наздам ногаҳон,
Гарчи пайғоми расад ҳам, ошиқи дидор ман.
Бе мазаммат бо муҳаббат гар наой назди ман,
Бо надомат бе туям хомӯшу хору зор ман.
Омаду рафти туро рамзе бидонам дар амал,
Дар шаҳодат ҳар чӣ гуфтӣ, содиқи иқрор ман.
Ёри содик, бохабар шав, нек гӯям ҳар замон,
Дар амал, ҳам дар вучудам нусрати аброр ман.
Эй Ҳусайно, ҳар чӣ гуфтӣ бо радифу кофия,
Дар ғазал маънӣ бигӯяд қимати бозор ман.
Қимати бозори ту ҳикмат чу бошад, эй Ҳусайн,
Баҳри ёри худ бигӯ ту, нусрати гуфтор ман.

14.10.2019

АЗ АҲЛУ АЗ ОИЛА МУЖДА ОРАД АЗ ВАТАН (1712)

Аз аҳлу аз оила мужда орад аз Ватан,
Бар турна ҳам бигӯед, хабар орад баҳри ман.
Мактуби дасти манро пинҳон кунад ба болаш,
Мафҳуми номаи ман дар он бошад ҷону тан.
Аз баҳри волидайнам ман фиристам меҳри худ,
Хидмат кунам баҳрашон, то ҷон дорам дар бадан.
Бошад даврони даврам ҳамсару ҳам фарзандон,
Фарсуда нашуд бар ман ҳар чӣ омад аз куҳан.
Даъво макун зиёда бар турнаҳои қатор,
Асрори нонавишта, нашкуфта гул дар чаман.
Бигрифтай, Ҳусайно, садҳо ҷавоби хаттат,
Дерина шуд маонӣ бо рамзи худ дар суҳан.

06.11.2019.

**ЭЙ ХУДО, БО ЛУТФИ ХУД ЯК ДАМ
ФАРОМЎШАМ МАКУН (1743)**

Эй Худо, бо лутфи худ як дам фаромӯшам макун,
Дар замони пириям бегӯшу бехушам макун.
Ҳар чӣ гуфтам аз ҳақиқат баҳри қавму миллатам,
Дар баёни ҳарфи нусрат лолу хомӯшам макун.
Худ бидонӣ чун ниғаҳбон печу чархи ин ҳаёт,
Назди мардум рӯзи тангам ҳалқа бар гӯшам макун.
Гавҳари ачдоди ман чун дона дар хок асту бас,
Бенасаб ҳамчун гиёҳи зарди худҷӯшам макун.
Боданӯшӣ дар ҷаҳон бечурму тақсире нашуд,
Оби ангӯр нолаҳо дорад, ту майнӯшам макун.
Дар гузашти ҳар гунаҳ гар чашм пӯшӣ, эй Хусайн,
Бо дуо пурс аз Худовандат, сиёҳпӯшам макун.

16.12.2019.

БА НОМИ ХУДОВАНДИ ЧАРХУ ЗАМИН (1436)

Ба номи Худованди чарху замин,
Бихонем ҷумъа ба зикри яқин.
Ба ҳамду санои Худову Расул,
Ба асҳоби поки Расули Амин.
Ба асҳоби мазҳаб дуруду салом,
Ки хидмат бикарданд аз баҳри дин.
Бихонем оёти Қуръон ба меҳр,
Тазарруъ намуда ба қалби ҳазин.
Дуоҳои мо гар шавад мустаҷоб,
Зиёда бигардад сафи муъминин.
Дуо кун, хатибо, зи баҳри ҳама,
Чу раҳмат биёяд ба рӯи замин.

12.05.2019.

БОРИ МАРДОНИ НАКЎ ҲАРГИЗ НАМОНАД ДАР ЗАМИН (1524)

Бори мардони накӯ ҳаргиз намонад дар замин,
Музди хирман дарбиёбад ҳар касе, бошад амин.
Номи неки ҳар хирадвар, зинда медорад варо,
Дар камоли илму ирфон шира гардад ангубин.
Зери поят ҳар чӣ бинӣ, кам магир аз рӯи кибр,
Дар ҳазар шав пеши дарё, гарчи бошӣ баҳршин.
Нуктаи қутби фалак пайваста бошад бо само,
Ақлу дониш тахти шоҳӣ, илм ин нақши нигин.
Муддати сабру таҳаммул фурсати даврони даҳр,
Бо мурури як замоне об гардад таҳнишин.
Кори номардон накардан васфи мардони накӯ,
Сайди моҳиро надонад ҳар кӣ шуд соҳилнишин.
Точу тахтат, эй Хусайно, иззату икромии халқ,
Поси хотирдорият андар ғазалҳо дилнишин.

01.08.2019.

БЕҲТАРИН ФУРСАТ БА ИНСОН СУҲБАТИ СОҲИБДИЛОН (1590)

Беҳтарин фурсат ба инсон суҳбати соҳибдилон,
Аз саодатҳои даврон нусрате бошад нишон.
Ҳамраҳӣ бо ёри содиқ хуррамӣ орад ба кас,
Чун раҳаш гардад гулистон дар муҳаббат дилситон.
Гуфтугӯ андар ниҳонӣ баҳри нафъи ҷамъият,
Дар умури сирри пинҳон ҳеҷ наорад он зиён.
Гар суҳан гӯяд ба ҳикмат олиме дар анҷуман,
Маҷлисаи доим шавад худ ибрате бар дигарон.
Ҳамдамӣ бо аҳли ҳикмат як нишони ҷаннат аст,
Бар забонҳо худ чу ояд, гарчи дар дилҳо ниҳон.
Ҳамнишинӣ бо бузургон лаззате дорад, Ҳусайн,
Фатҳу ороиш биёрад ҳамчу Роҳи Қаҳқашон.

08.09.2019.

**БАХТУ САОДАТ БАР ДАРАТ ДАР СИЛАИ
РАҲМАТ БУБИН (1663)**

Бахту саодат бар дарат дар силаи раҳмат бубин,
Тоҷе чу ояд бар сарат, дар силаи раҳмат бубин.
Гар раҳм бар додар кунӣ, душворӣ н-ояд ҳеҷ гоҳ,
Некӯӣ хоҳӣ, ҷавҳарат дар силаи раҳмат бубин.
Ҳоруни Мӯсо раҳнамо мизони хешу акрабо,
Эҳсон бихоҳӣ, мазҳарат дар силаи раҳмат бубин.
Оё шунидӣ дар хабар қаҳтӣ лаби дарёи Нил?
Мӯсо шуда худ доварат, дар силаи раҳмат бубин.
Инъому подошат расад аз додани молат ба кас,
Ҳам хоҳару ҳам додарат дар силаи раҳмат бубин.
Ҳар некие, ки дидаӣ аз он бародар, эй Ҳусайн,
Дар даст дорӣ, гавҳарат дар силаи раҳмат бубин.

06.10.19.

**БАР КАСЕ ҲОҶАТ НАДОРӢ, ШУКРИ ОН
ЯЗДОН БИКУН (1754)**

Бар касе ҳоҷат надорӣ, шукри он Яздон бикун,
Бар ятиму нотавон аз моли худ эҳсон бикун.
Адлу инсофат мудом осонӣ орад баҳри ту,
Мушкилӣ дорӣ, яtimi хастаро хандон бикун.
Дар амал ноҳақ надидӣ, мавҷи ҳар дарё машав,
Дар талотум байни мардум айби кас пинҳон бикун.
Дар баёни илму ирфон баҳри халку миллатат,
Ҳар чӣ дорӣ дар тавонат, нақди он арзон бикун.
Ту бидидӣ дар ҳаётат хайри дунё, эй Ҳусайн,
То бигардад бардавом, шукрона аз султон бикун.

05.01.2020.

ХОКСОРӢ ДАР ҶАҲОН НУРИ ХУДО ОМАД, БУБИН (1439)

Хоксорӣ дар ҷаҳон нури Худо омад, бубин,
Беҳтарин хислат ба мо рамзи сафо омад, бубин.
Бадтарин авсофи инсон манманӣ, кибру ғурур,
Байни мардум худписанду беҳаё омад, бубин.
Соҳиби насли накӯ ҳаргиз набошад худписанд,
Беҳтарин дар васфи ӯ ҷуду саҳо омад, бубин.
Одами донову олим хоксорӣ васфи вай,
Аз такаббур дурӣ ҷӯяд, раҳнамо омад, бубин.
Хилқати инсони комил рамзи Мавлоноӣ Ҷом,
Қозизода ҳар ҷӣ гуфто, дар ҳабар маъно, бубин.
Ҷаннатулмаъво макони ҳар ғурутан, эй Хусайн,
Баҳри ӯ андар башорат ваъдаҳо омад, бубин.

14.05.2019.

ДАР МАҲКАМАИ ШАРЪИ НАБӢ ДОВАРИ ҲУШЁР ШУДАМ МАН (1452)

Дар маҳкамаи шаръи Набӣ довари ҳушёр шудам ман,
Муштоқи адолатталаби марди харидор шудам ман.
Ҳар кас, ки ба нақди худ гашт харидор ба бозор,
Дар офияти ҳар амалаш сангари бедор шудам ман.
Дар гармию сармо шаҷаре соя шавад бар сари гулҳо,
Дар боғи баҳорон ба гуле сояи девор шудам ман.
Дар мартабаи аҳли хирад қимати бисёр набошад,
Дар манзилату ҷоҳи худ арзиши бозор шудам ман.
Аз ҷинси само бадри мунир чилва кунад дар шаби торик,
Дар машварати аҳли хирад мазҳари анвор шудам ман.
Пероҳани шаб соя кунад шеъри Ҳусайн партави тобиш,
Дар маърифати рози ниҳон дафтари асрор шудам ман.

20.05.2019.

ДАР ШИНОХТИ ХАЛҚУ МИЛЛАТ ИН САРАЗМ УНВОНИ МАН (1471)

Дар шинохти халқу миллат ин Саразм унвони ман,
Шуд Саразми бостонӣ баҳри ман Канъони ман.
Решаи пайванди миллат аз замони Паҳлавӣ,
Тоҷикистон – фаҳри миллат, давлати Сомони ман.
Қавму миллатҳои дунё решапайвандӣ бувад,
Васфи таърихи бузурге гавҳари тобони ман.
Ориёӣ насли мо аз мардуми олитабор,
Дар тамаддун пешрав, ҳам маҷмаи ирфони ман.
Сарзамини Тоҷикистон ибтидо шуд аз Саразм,
Рамзи некӯӣ чу бошад давра ҳам даврони ман.
Марзу буми ин диёрат ту бигӯ, Ҳочӣ Ҳусайн,
Менағунҷад васфи он дар сатри як девони ман.

08.06.2019.

ДАР ҲАЁТ ОСУДАГӢ ХОӢӢ, ДИЛЕРО ШОД КУН (1527)

Дар ҳаёт осудагӣ хоӣӣ, дилеро шод кун,
Баҳри ободии дунё хонае обод кун.
Панду ҳикматҳои муршид шарҳи ҳоли нобиға,
Аз бузургони ҷаҳон як саргузаште ёд кун.
Нотавонӣ бар ту ояд, назди ноодам марав,
Назди мавло бо садоқат нолаву фарёд кун.
Шукри тинчию амонӣ, неъмате додӣ Худо,
Бенавое наздат ояд бо қарам имдод кун.
Аз паси беҳудагӣҳо бандӣ гардӣ оқибат,
Аз гумону дасти ноқас банди худ озод кун.
Номи неке байни мардум гар ту хоӣӣ, эй Ҳусайн,
Баҳри аҳли илму ирфон ҳикмате эҷод кун.

06.08.2019.

ДАР ЧАҲОН БО АҚЛИ ХУД ҚАДРИ АДОЛАТРО БИДОН (1544)

Дар чаҳон бо ақли худ қадри адолатро бидон,
Байни адёни чаҳон рамзи садоқатро бидон.
Фикри оламро бикун, дунё саодатхона аст,
Байни абнои башар роҳи саодатро бидон.
Дар чавонӣ некӣ кун ҳоло, ки дорӣ қудрате,
Пеш аз он дил хаста шуд, қадри саломатро бидон.
Дар чавонӣ ҳар чӣ қардӣ, тавба, истиғфор кун,
Дар замони пирият қадри диёнатро бидон.
Ту ризо шав доимо бо ҳар чӣ дорӣ дар барат,
Сарфачӯйиҳо бикун, қадри қаноатро бидон.
Ҳар чӣ гуфтӣ бо қалам, аз худ ту осоре гузор,
Эй Ҳусайн, аз илми худ роҳи ҳидоятро бидон.

17.08.2019.

ДАР ПАЙКАРИ ИНСОН НИГАР, АСРОРИ ДИЛҲОРО БУБИН (1567)

Дар пайкари инсон нигар, асрори дилҳоро бубин,
Танзим дар рағҳои хун – анҳори дилҳоро бубин.
Дар зиндагонӣ неъмате андар ҳидоят дар амал,
Аз давра монад фосиқе, зуннори дилҳоро бубин.
Дил рӯзу шаб хидмат кунад бо худ расонад хуни ту,
Вақти аҷал ҳар гаҳ расад, инкори дилҳоро бубин.
Ларзидани шохи дарахт ранчиш биёрад бар дилат,
Ҳамчун дарахти решадор ашчори дилҳоро бубин.
Андар илочи бистарӣ омад тақаллуб дар амал,
Дар дасти ҳар як нотабиб бозори дилҳоро бубин.
Дар байни мардум, эй Ҳусайн,
дилбар бишав бо ҳарфи худ,
Гар равшанӣ орад суҳан, анвори дилҳоро бубин.

29.08.2019.

ДАР ЧАҲОН ХОҲӢ САОДАТ НАФСИ ХУДРО ТАҲ БИЗАН (1651)

Дар чаҳон хоҳӣ саодат нафси худро таҳ бизан,
Гарчи бошӣ дар чаман ҳам шоҳаи гулро макан.
Шоҳаи гул ҳомили барг асту дорад мавсима,
Ҳар чӣ кардӣ, он бубинӣ дар ривоят аз куҳан.
Хайр кун дар ин ҳаёту мурда бошад нафси ту,
Рӯзи рафтан аз чаҳон бо худ барӣ ту як кафан.
Хайри мардумро бичӯ, хушбахтӣ ояд баҳри ту,
Дар танат боқӣ намонад худписандӣ, мову ман.
Байни мардум бо насихат гуфтугӯ кун, эй Ҳусайн,
Доимо огаҳ бишав, сардӣ наояд аз суҳан.

28.09.2019.

ДАР ИН ДУНЁИ ГУЛХОНА БАХИЛОНРО МАГӢ ИНСОН (1707)

Дар ин дунёи гулхона бахилонро магӢ инсон,
Туро гӯянд девона, бахилонро магӢ инсон.
Биной бухлу исён бин, бахиле гар бино кардаст,
Агарчи қасри кошона бахилонро магӢ инсон.
Бахиле гар саховат кард, мапиндораш, ки он назре,
Ба хобат дидӣ афсона, бахилонро магӢ инсон.
Бахилеро надидӣ ту, зухурат чоӣ нообод,
Бикун ту шукри вайрона, бахилонро магӢ инсон.
Ба нобуду зиёни худ бахилон чун малах бошанд,
Ба оташ нақши парвона, бахилонро магӢ инсон.
Хусайно, дар раҳи ҳикмат ба мумсик ту мадеҳ гавҳар,
Бидонӣ қадри дурдона, бахилонро магӢ инсон.

04.11.2019.

РАНЧИШ МАЁВАР БАР ДИЛАТ АҲДУ ВАФО ДАРЁДИ МАН (1519)

Ранчиш маёвар бар дилат, аҳду вафо дар ёди ман,
Ҳар он чӣ гуфтӣ баҳри ман, эй дилрабо, дар ёди ман.
Шукрона гӯям рӯзу шаб дар байни мардум бо адаб,
Эҳсону файзу ҳам карам, фазли Худо дар ёди ман.
Лутфи Худо аз баҳри мо шӯрӣ биёрад оби чашм,
Талхӣ чу орад оби гӯш, рамзи вафо дар ёди ман.
Оби дахон ширину нарма, бозори умри мо бубин,
Андар каломаш ҳарчи гуфт чархи само, дар ёди ман.
Ин хонаи ободи мо чун лонаи мурғи ҳаво,
Андар хидоят амри ӯ, он раҳнамо дар ёди ман.
Андеша дорӣ дар дилат Тоҳо ва Ёсин, эй Хусайн,
Андар ғазал гуфтӣ мудом, он раҳнамо дар ёди ман.

29.07.2019.

**РАҲНАМО ҲУШЁР БОШ, АЗ РОҲИ ҲАҚ
РАҲГУМ МАЗАН (1745)**

Раҳнамо ҳушёр бош, аз роҳи ҳақ раҳгум мазан,
Бо каломи номуносиб бар дили мардум мазан.
Байни адёни ҷаҳон фарқе набошад дар ҳадаф,
Тухмату бухтони худ бар домани Марям мазан.
Гулшани партавфнишоне гар дурахшад дар саҳар,
Акси он пайдо шавад, бар тобиши шабнам мазан.
Хайри моли худ бикун, дасти саховат пеша гир,
Оташи бухлу ҳасад бар хирмани Ҳотам мазан.
Дар садоқат оби ҷорӣ худ ҷаҳони дигар аст,
Оташи ҷангу ҷадал дар рӯди ин олам мазан.
Меҳри Пайғамбар туро нақши нигин бошад, Ҳусайн,
Ҳарфи носанчидаро бар гулшани Ҳотам мазан.

17.12.2019.

ЗИ ЗУЛМАТ РАВШАНӢ ХОӢӢ, ТУ ШАМӢЕРО ФУРӢЗОН КУН (1537)

Зи зулмат равшанӢ хоӢӢ, ту шамӢеро фурӢзон кун,
Ҳар он гаҳ гар шудӢ хаста, ба дарди худ ту дармон кун.
Мағӯ ман марди хушиқбол, агарчанде ки хушбахтӢ,
Дар аснои ҳаёти худ ба дасти худ ту эҳсон кун.
Ба андоза нигар ҳар дам сабуксорӢ макун ҳаргиз,
Зимистону баҳори худ ба абре вазни мизон кун.
Зи исён ҳар чӢ мебинӢ такаббур саргаҳе бошад,
Мағӯ ман олимам ҳаргиз, паноҳ аз шарри шайтон кун.
Агар бинӢ хазон шуд гул, бидонӢ қимати инсон,
ШудӢ ту соҳиби неъмат, ятимеро ту хандон кун.
Хусайно, дар адолатҳо канори шеърӣ худ бингар,
Ҳар он гаҳ некие кардӢ, бидуни амру фармон кун.

15.08.2019.

**СҶҲТӢ АНДАР ҶАВОНӢ АЗ ҒАМУ
ҲИҶРОНИ МАН (1708)**

Сӯхтӣ андар ҷавонӣ аз ғаму ҳиҷрони ман,
Бедимоғат кардааст он муҳлати пинҳони ман.
Бо муҳаббат ҳар чӣ кардӣ, худ бидонам сирри он,
Мисли Юсуф дар назофат маҳраи домони ман.
Нафси шайтонро бидидам дар канори роҳи ҳақ,
Адлу эҳсон дар ҳам омад паҳлӯи мизони ман.
Дастмузди меҳри ту адле биёвар баҳри ман,
Дар тарозу ҳар чӣ омад некӯи даврони ман.
Хайрхоҳӣ баҳри инсон, худ ато бошад зи ҳақ,
Шукри Холиқ, хайр кард ин бозуи эҳсони ман.
Ту бигӯ баҳри азизат чашми бедорат, Хусайн,
Дар илоҷи хоби чашмам доруи дармони ман.

05.11.2019.

ФИКРЕ БИКУН ДАР АБРУ БОД, БОРОНИ НАЙСОНРО БУБИН (1566)

Фикре бикун дар абру бод, борони найсонро бубин,
Хайре чу ояд бегумон, нури гулистонро бубин.
Ҳар он чӣ ояд аз само, ҳаргиз наояд он зи худ,
Нафъе биёрад баҳри ту, ин адли султонро бубин.
Аз абру шамсу ҳам қамар хандонӣ ояд баҳри халқ,
Дар абри найсони баҳор ту чашми гирёнро бубин.
Ҳар гиряе аз осмон доим наояд худ ба худ,
Қаҳтӣ чу ояд бар замин, ҳоли парешонро бубин.
Санги сияҳ ғайри ҳарам шиддат биёрад баҳри халқ,
Ҳангоми сурма дар хатар ту дидапоконро бубин.
Фикре бикун дар ҳар сухан, қаҳтӣ наояд баҳри ту,
Шукре бикардӣ, эй Ҳусайн, раҳми қаҳонбонро бубин.

28.08.2019.

ҚИССАҲО ОМАД ЗИ ТАЪРИХ АЗ САРАЗМИ ТОҶИКОН (1495)

Қиссаҳо омад зи таърих аз Саразми тоҷикон,
Хучҷати он ибрате шуд баҳри таърихи ҷаҳон.
Тибқи манбаъҳои ҳаттӣ аз Саразми миллатам,
Устухону миссу тилло баҳри дунё армуғон.
Дар сари роҳи тиҷорат маркази Суғди қадим,
Буд Саразми бостон шаҳри бузурги он замон.
Баҳри ҳифзи хоку обаш давраи Суғди куҳан,
Дар қаламрав шуд муайян ҳар чӣ бошад дар ниҳон.
Сафҳаи рангини таърих васфи он шеърӣ Хусайн,
Кашфиёти нодире аз баҳри миллат зарфишон.
Кӯчаву бозору дӯкон, бурчи тирандозияш,
Дар асарҳо боқӣ монда рамзи миллат ҷовидон.

30.06.2019.

ГАРЧИ БОШАМ ДАР ҒАНОВАТ НАЗДИ ТУ БЕЧОРА МАН (1442)

Гарчи бошам дар ғановат назди ту бечора ман,
Дар мадори байза шакле чун замин сайёра ман.
Гардиши онро набинӣ, лек гардад мисли барқ,
Ман бигардам ҳалка, умре дар раҳат овора ман.
Нуктаи ҳар ҳарфи ман сойидани фикр асту бас,
Гар дурахшад нуктае, дар гардиш оташпора ман.
Сӯзише н-ояд зи хуршед, бар сарат гар мӯ бувад,
Гар наёбам соябон, дар ҳифзи мӯ сархора ман.
Ҳамчу Парвин дар назар ман медурахшам баҳри ту,
Ҳар гаҳе кардӣ ниғаҳ, дар чашми ту истора ман.
Дар маонӣ, шеъри худ боқӣ бувад умри Хусайн,
Дар садаф ё устухон монанди гавҳарпора ман.

16.05.2019.

**ГАР ФИКРИ МАВЛО МЕКУНӢ, ДАРӢИ
РАҲМАТРО БУБИН (1526)**

Гар фикри мавло мекунӢ, дарӢи раҳматро бубин,
Молик шавӢ бар нафси худ, роҳи ҳақиқатро бубин.
Сармашқи кори худ бикун бо андаке аз қисматат,
ДурӢ бихоҳӢ аз гунаҳ, роҳи қаноатро бубин.
Подоши илму ҳам амал ҳосил шавад дар оқибат,
Дар роҳи мардони накӯ роҳи садоқатро бубин.
Сидку вафо, баҳти накӯ дар ин ҳаёти муътабар,
БехрӯзӢ ояд баҳри ту, рамзи саодатро бубин.
Андӯҳи марди чоҳиле нафъе наорад байни халқ,
Бо ғуссаву озурдагӢ ашки надоматро бубин.
Ҳар он чӢ гуфтӢ, эй Ҳусайн, андар ғазалҳо баҳри халқ,
Дар қатраи нӯги қалам борони раҳматро бубин.

05.08.2019.

МУРҒИ ИЛҲОМИ МАРО ДАР ВАҚТИ ПАРВОЗАШ БУБИН (1746)

Мурғи илҳоми маро дар вақти парвозаш бубин,
Дар ҳаво савти варо аз рамзи овозаш бубин.
Бо қалам ҳар чӣ навиштам, бо садо шуд ҳарфи ман,
Маънии нутқи маро дар вақти иброзаш бубин.
Назди мардум ҳар чӣ гуфтам, шукри Ҳақ шуд он қабул,
Баъди он садсолаҳо ҳам даври мумтозаш бубин.
Ғайри ҳақро ман нагуфтам баҳри халқу миллатам,
Дар дилат ойина бошад коса, пардозаш бубин.
Чеҳрапардозӣ надорам бо радифу қофия,
Дурри маънӣ ман бисуфтам, халқаоғозаш бубин.
Ҳикмати нури Илоҳӣ дар ғазалҳои Ҳусайн,
Равшанӣ орад ба дилҳо, назми эҷозаш бубин.

21.12.2019.

**ВАҚТИ ГУФТОРИ СУХАН ТУ ДАР БАЁН
АНДЕША КУН (1434)**

Вақти гуфтори сухан ту дар баён андеша кун,
Дар тасаввур ҳар чӣ ояд, аз гумон андеша кун.
Шакку шубҳа дар дилат бошад хаёли ботиле,
Баҳри табъиди гумонат аз давон андеша кун.
Гар давондорӣ ту, донӣ, зиндагонӣ саҳл нест,
Чун дарахти сабз дидӣ, аз хазон андеша кун.
Дар чавонӣ ҳар чӣ кардӣ, пир гардӣ оқибат,
Вақти мушкил то ки монӣ дар амон, андеша кун.
Мардуми дунё ба чашмат хирмани коҳ асту бас,
Дар раҳи як дони гандум дар чаҳон андеша кун.
Ҳикмати ашъори ту андар замират, эй Ҳусайн,
Вақти гуфтан рози худро дар ниҳон андеша кун.

10.05.2019.

ВАСФИ САРАЗМИ МИЛЛАТАМ ПАЙВАСТА ОЯД БАР ЗАБОН (1502)

Васфи Саразми миллатам пайваста ояд бар забон,
Ҳар он чӣ дорам дар дилам, осон шавад бар ман баён.
Мероси фарҳанг аз куҳан даври биринҷӣ дар назар,
Дар асри нав эҳёгарӣ ободии мулку макон.
Ҳоки Саразми бостон дар байни ҳар шаҳри куҳан,
Макшуфи илму фан шавад ҳар он чӣ бошад дар ниҳон.
Сарчашмаи шаҳри Саразм аз муҳраву деғу табар,
Ҳам дар тичорат марказу ҳам дар саноат кордон.
Девони ашъори Ҳусайн як зарра бошад аз Саразм,
Бо меҳри дил он ҳар чӣ гуфт, мавзун бигардонад калом.
Ин шаҳр бошад муътабар дар байни ҳар донишпажӯх,
Андар Саразм аъмоли хайр боқӣ бимонад ҷовидон.

01.07.2019.

**ЁД КУН РЌЪЕ, КИ ОДАМ ҲАМНАФАС
ШУД БО ЗАМИН (1747)**

Ёд кун рўзе, ки Одам ҳамнафас шуд бо замин,
Дар раҳи ободиҳо бо амри Ҳақ шуд чонишин.
Аз биҳишт омад Сарандеб аз қадам осор монд,
Баҳри фарзандон намуна бандагӣ нуруляқин.
Фикри рўзиро бичусту илму дониш пеша кард,
Дар ҳидоят васфи ӯ шуд ибтидои мурсалин.
Хилқаташро худ бидиду донаро бар хок кард,
Шукри ҳақ андар замиранш ҳамсараш шуд ҳамнишин.
Дар ҳадафҳо баҳри Одам мо ҳама фарзанди вай,
Ваҳдати афроди олам худ низоми бехтарин.
Рўзӯ шаб ободиро андеша дорӣ, эй Ҳусайн,
Ҳар чӣ гуфти дар ғазал аз ҳукми Раббиллоламин.

22.12.2019.

ҲАР ЗАМОН АҲЛИ ХИРАДРО БО КАЛОМАТ ШОД КУН (1448)

Ҳар замон аҳли хирадро бо каломат шод кун,
Бо саховат баҳри худ кошонае бунёд кун.
Хонаи вайронаат кошона гардад оқибат,
Доимо дар байни мардум ту дилеро шод кун.
Ачри онро ту бубинӣ дар ҳаёти ду ҷаҳон,
Нафси худро дар сафо чун кӯдаки навзод кун.
Баҳри хушнудии мардум дар амал шав рӯзу шаб,
Аз қафас бо як амал ту мурғи дил озод кун.
Шод гардонӣ дилеро, хуррамӣ ояд ба ту,
Ту мақоми зиндагӣ бо дасти худ обод кун.
Дар вучудат илму ирфон ҷӯш дорад, эй Ҳусайн,
Ҳикмат аз аҳли хирад андар ғазал эҷод кун.

19.05.2019.

ҲАМРАҲАТ МАН РӯЗУ ШАБ ФАРДО ФАРОМӯШАМ МАКУН (1510)

Ҳамраҳат ман рӯзу шаб фардо фаромӯшам макун,
Дур бош аз нокасон, бо ғам ҳамоғӯшам макун.
Гар ту меҳоҳӣ, ҳудамро мефурӯшам баҳри ту,
Назди мардум як ғуломи ҳалқабаргӯшам макун.
Гар таҷассус мекуни беайб бошад он Худо,
Айби носанчидаро ту ҳалқаи гӯшам макун.
Ту нақӯҳишҳо макун, то ман нагӯям «во ғариб!»,
Дар раҳи ҳичрат Камоли хонабардӯшам макун.
Қиссаи номаҳраме шӯрида гардонад дилам,
Байни обу оташе чун деги дарчӯшам макун.
Шеваи гуфтори ман тарзи баёнаш дар амал,
Гар сухан маънӣ надорад, ҳалқа дар гӯшам макун.

13.07.2019.

ҲАР ОН ЧӢ ДОРӢ ДАР ФИКРАТ АЗ ОН ЯК НОМА ИНШО КУН (1554)

Ҳар он чӣ дорӣ дар фикрат аз он як нома иншо кун,
Ба ҳар сатраш нидои худ умеде баҳри фардо кун.
Баён аз ҳоли таълифат чу бошад музди хатти даст,
Талаб дар шарҳи таъвилат китоберо тақозо кун.
Ба маънӣ сайри гулгашту сари кӯху сари девор,
Ҳама асрори оламро ба чашми худ тамошо кун.
Ҳазар аз шарри шайтон кун, бахиле гар шавад пайдо,
Ғанӣ мумсик нашуд ҳар дам, ситоиш баҳри доро кун.
Ту дидӣ марди беқадре чу хоре дар сари девор,
Маёзораш ба ноҳаққӣ, ба ҳаққи ӯ ту даъво кун.
Саногӯӣ намезебад, Ҳусайно, баҳри ҳар нодон,
Алайҳи чаҳлу нодонӣ ба хулқи хуш мадоро кун.

23.08.2019.

ҲАР ОН ЧӢ ДИДАМ ДАР ШАБОБ, ЭӢ ДИЛРАБО, ДАР ЁДИ МАН (1758)

Ҳар он чӣ дидам дар шабоб, эӣ дилрабо, дар ёди ман,
Бинвишта шуд садҳо китоб, нуру сафо дар ёди ман.
Андар баёни ҳар китоб очиз бимонда ин қалам,
Шуд мис ба мисли зарри ноб, ин кимӣ дар ёди ман.
Гар бар хилофи ваъдаҳо садҳо ҷафо овардаӣ,
Ҳаргиз нагуфтам дар азоб, эӣ бевафо, дар ёди ман.
Тарсу ҳароси рӯзи ҳашр бошад сазои ҳар амал,
Андар низоми роҳи Ҳақ хавфу раҷо дар ёди ман.
Шарму ҳаёи миллатам дар ҳар қадам пеши назар,
Гар ҳар чӣ дидам чун сароб, рамзи ҳаё дар ёди ман.
Авсофи мардони нақӯ ҷуду саҳо гӯ, эӣ Ҳусайн,
Ҳар неъмате шуд беҳисоб, дасти саҳо дар ёди ман.

06.01.2020.

«ХОИ ҲАВВАЗ»

**ҚАДРИ ЗАМЗАМ КАМ НАГАРДАД ЧУН БУРУН
ОЯД ЗИ ЧОҲ (1717)**

Қадри Замзам кам нагардад чун бурун ояд зи чоҳ,
Муҳтарам гардад ба ҳар чо, ҳар кӣ бошад назди шоҳ.
Бар сарат гар мушқил ояд, ҳеҷ навмедӣ макун,
Номуродиҳо маҷӯ, то дар сарат дорӣ кулоҳ.
Гар азизе шуд мусофир, ҳеҷ машмораш ҳақир,
Бо ҳулуси муҳтарам дон, нақши бад аз ӯ маҳоҳ.
Дар масири ҳаҷчу умра ҳоҷӣ бошад беҳулус,
Қадри Замзамро надонад ҳар кӣ бозораш сиёҳ.
Васфи Замзамро ту гуфтӣ дар каломат, эй Хусайн,
Вақти нӯшидан башорат ҳар чӣ хоҳӣ он бихоҳ.
Наҳри Замзам худ намояд зери чоҳ андар назар,
Сирри дил пайдо шавад бар ёри содиқ аз нигоҳ.

11.11.2019.

ҲАРГАҲ НАБИНӢ ИЗТИРОБ БАР ДИЛ НАОЯД ОҲУ ВОҲ (1702)

Ҳар гаҳ набинӣ изтироб, бар дил наояд оҳу воҳ,
 Аз шарри шайтони раҷим бо оқиле ёбӣ паноҳ.
 Шукрона кун бар моли худ, ризқат чу ояд аз ҳалол,
 Парҳез кардӣ аз ҳаром, бар худ наорӣ иштибоҳ.
 Гумраҳ шавӣ бо феъли худ, васвоси шайтон дар назар,
 Садҳо паноҳе мебарӣ, зоил шавад бо як нигоҳ.
 Аз беқарори ғофиле як ларзише ояд ба ту,
 Андар хабар омад, бидон, ҷоҳил нагардад бегуноҳ.
 Аз баҳри тарвиҷи улум вайрона бошад хонае,
 Бо маҷмаъи аҳли ҳикам маҳфил шавад даргоҳи шоҳ.
 Илму амал андар раҳат монанди хуршед, эй Ҳусайн,
 Он равшанӣ орад ба ту дар вақти мушкил ҳамчу моҳ.

30.10.2019.

«BOB»

**ЭЙ АЗИЗАМ, ДАР ЧАҲОН АЗ ҲОЛИ ХУД
ҒОФИЛ МАШАВ (1453)**

Эй азизам, дар чаҳон аз ҳоли худ ғофил машав,
Дар ҷавонӣ бераҳу бар гумраҳӣ моил машав.
Рӯи дарё ҳифзи ҷон дар арзиши заврақ набуд,
Заврақат гар бебаҳо шуд, дур аз соҳил машав.
Ту ҷавонмардӣ бикун, ҳам раҳму шафқат дар дилат,
Байни мардум бемурувват, фарди ноқобил машав.
Дар мақоми илму ирфон роҳи дониш пеша гир,
Дурӣ аз доно мачӯ, беэҳтиёт ҷоҳил машав.
Эй ҷавони нозанин, қаҳру ғазаб васфи ту не,
Васфи худ некӯ намо, бар хашми худ қобил машав.
Ҳар чӣ гуфтӣ, эй Ҳусайно, бар ҷавони пандпазир,
Иллоти касро мачӯ, бар айби вай ҳомил машав.

20.05.2019.

ЭЙ АЗИЗАМ, ЧУН ҚАМАР ПУРНУР БОШАМ БАҲРИ ТУ (1462)

Эй азизам, чун қамар пурнур бошам баҳри ту,
Домани абре расад, ранчур бошам баҳри ту.
Нусрате бар ман расад, бадру ҳилол андар раҳат,
Кошкӣ дар ҳар мақом мансур бошам баҳри ту.
Аз фироқи васли ту ҳичрон набинам ҳеч гоҳ,
Дар раҳи карвони худ маҳчур бошам баҳри ту.
Гарчи хандад лолаву гул рӯзи борони баҳор,
Ҳамчу хуршеди само мағрур бошам баҳри ту.
Равнақи ҳар хонадон бо ҳамнишин дорад шараф,
Дар ҳама вайрониҳо маъмур бошам баҳри ту.
Чону тан, ҳам нафси худро баста медорад Хусайн,
Аз ҳама нафсоният ман дур бошам баҳри ту.

30.05.2019.

**ЭЙ АЗИЗАМ, ШОҲ БАР ШОҲОН ШУДӢ,
АЗ ХУД МАРАВ (1726)**

Эй азизам, шоҳ бар шоҳон шудӣ, аз худ марав,
Бо саодат соҳиби даврон шудӣ, аз худ марав.
Сарвату доройхоят бахти ту дар сарнавишт,
Худ амиру соҳиби султон шудӣ, аз худ марав.
Ман мағӯ бо ҳусни зебо, то нагардӣ зери чаҳ,
Бо чамолат Юсуфи Канъон шудӣ, аз худ марав.
Айбу нуксону хато пӯшида гардид оқибат,
Бо карам дар зери ҳар домон шудӣ, аз худ марав.
Дар шариат, дар тариқат раҳбарӣ ояд ба ту,
Байни мардум ҳуччату бурҳон шудӣ, аз худ марав.
Эй Хусайн, андар каломат нукта бошад сад ҳазор,
Соҳиби сад назми зарафшон шудӣ, аз худ марав.

25.11.2019.

ЧАШМАМ БА РОҲАТ РӯЗУ ШАБ ПАЗМОН ШУДАМ АЗ БАҲРИ ТУ (1450)

Чашмам ба роҳат рӯзу шаб пазмон шудам аз баҳри ту,
 Бо сад умеду орзу пинҳон шудам аз баҳри ту.
 Ман чавҳари дарёиям дар дохили дарёи шӯр,
 Бемуҳра мондам гарчи ман, марчон шудам аз баҳри ту.
 Ҳар гаҳ вазад боди шадид, бар гӯши ман доде расид,
 Селе биёмад назди ман, тӯфон шудам аз баҳри ту.
 Тӯфони ман гардад тавоф дар гирди Каъба бо низом,
 Гулдаста гардад саъйи ман, гулдон шудам аз баҳри ту.
 Гулдаставу гулдони ман меҳру муҳаббат дар назар,
 Пажмурда гардад гар гуле, дармон шудам аз баҳри ту.
 Аз баҳри мардум ҳар ғазал як нома бошад аз Ҳусайн,
 Бо назми пурасрори худ девон шудам аз баҳри ту.

19.05.2019.

ЗУҲРОЧАБИЊ ДАР НАЗАР, ТОҲИР ШАВАМ ДАР НАЗДИ ТУ (1456)

Зухрочабинӣ дар назар, Тоҳир шавам дар назди ту,
Дар равшанӣ монанди шамс, боҳир шавам дар назди ту.
Боҳир бувад он равшанӣ, андар рамал ё дар ҳазач,
Андар маонӣ - шеърӣ худ зоҳир шавам дар назди ту.
Дар сарнавишти шоирон ҷавҳар бувад доди Худо,
Гавҳар бичӯям дар раҳат, ҷавҳар шавам дар назди ту.
Ҷавҳар будан дар неку бад он рамзи ҳукми доварӣ,
Андар раҳи инсофу адл довар шавам дар назди ту.
Ҳастӣ далели равшанӣ дар ҷашми ман монанди шамс,
Бадрам, ҳилолам ё қамар, нодир шавам дар назди ту.
Ҳар он чӣ гуфто ин Ҳусайн андар ғазал розу ниёз,
Бо насру назмам дар назар шоир шавам дар назди ту.

21.05.2019.

**МАН БИШНАВАМ БО МЕҲРИ ХУД АЗ ДУРИҲО
ОВОЗИ ТУ (1672)**

Ман бишнавам бо меҳри худ аз дуриҳо овози ту,
Ҳар гаҳ бихонӣ шеърӣ ман бар ман расад эъҷози ту.
Нохун занӣ андар наво захме наорад бар дилам,
Дандони ман бар лаб занад, андар дилам пардози ту.
Аз хилқати абрӯи ту ангушти ман андар даҳан,
Ҳайрат чу ояд бар сарам аз шарми ту аз нози ту.
Ҳар чашма бар оби ҳаёт равзан бувад аз баҳри ман,
Нуре чу ёбам дар вучуд аз ақли нурандози ту.
Дар ибтидои ҳар ғазал номи ту бошад дар дилам,
Роҳат бубинам рӯзу шаб аз савти ту, аз сози ту.
Идроки осори ҳунара завқе биёрад бар Ҳусайн,
Роҳе биёбад бар шараф бо дасти пурэъҷози ту.

16.10.2019.

ГАР ТУ ХОҲӢ БЕГАЗАНДӢ МАРДИ БЕОЗОР ШАВ (1540)

Гар ту хоҳӣ бегазандӣ, марди беозор шав,
Бон боимону такво, фориғ аз зуннор шав.
Гар масеҳӣ ё яҳудӣ даъвате орад ба ту,
Бомурувват бош, дур аз феъли оташвор шав.
Дар амал ғайри садоқат душманӣ орад ба ту,
Чорае бар худ наёбӣ, эмин аз ағёр шав.
Фитнаву андӯхи чоҳил бар ту орад дарду ғам,
Шодмонӣ пеша гиру аз паси гуфтор шав.
Масрафи умрат надонӣ, харчи ночо дар назар,
Лахзаи умрат ғанимат, марди имондор шав.
Гар ту осоре гузорӣ ҳадди худро дон, Ҳусайн,
Дар ҳаёту дар амал андар паси осор шав.

15.08.2019.

«ЙО»

**АЗ ГУНОҲУ НАФСИ БАД МАН ДУР БОШАМ,
КОШКӢ (1463)**

Аз гуноҳу нафси бад ман дур бошам, кошкӣ,
Дар бақои умри худ масрур бошам, кошкӣ.
Ҳар чӣ дидам дар асар бо дидаи бинои худ,
Байни хосу ом ман манзур бошам, кошкӣ.
Аз Худо пурсам фақат ман нусрате дар кори хайр,
Баҳри нусрат доимо мансур бошам, кошкӣ.
Назди мардум ноаён бадхоҳӣ гардад шӯрчашм,
Аз ҳасуду аз бахилон дур бошам, кошкӣ.
Дар ҳама аъмоли хуш мақбули он даргоҳи Ҳақ,
Рӯзи охир зиндагон, мабрур бошам, кошкӣ.
Эй Худоё, аз ту пурсад бандаат Ҳочӣ Ҳусайн,
Рӯзи ҳашр аз номи худ махшур бошам, кошкӣ.

30.05.2019.

АЛО ЭЙ ДҶСТИ ДЕРИНАМ, ЧУ БИНАМ ДАР ТАГИ БОРӢ (1538)

Ало, эй дӯсти деринам, чу бинам дар таги борӣ,
 Барат гӯям бурун оӣ, агарчи дар таги корӣ.
 Мақоми ту, Сайидумрон, ба назди ман чу хуршед аст,
 Зиёдӣ гар бичӯям ман, ба илми худ сазоворӣ.
 Баландиҳо ба ту зебад ба мисли аспу ҳам фарзин,
 Ба дастат муҳраи шатранҷ ба қавлат дар таги корӣ.
 Бурун о, васли ёрон кун, барем аз илми ту баҳра,
 Бидонад, мардуми оқил ба кори худ ту меъмори.
 Нишони меҳри худро ту бигуфтӣ дар ғазалҳоят,
 Ҳар он гаҳ анҷуман бошад, ба маҷлис ту аламдори.
 Ало, дӯстам Сайидумрон, Ҳусайнат ҳамрҳат ҳар дам,
 Бигӯяд дар ғазалҳояш ба дӯстӣ ту сазоворӣ.

15.08.2019.

**ЭЙ БАРОДАР, ДАР ҲИДОЯТ МОҲУ
ПАРВИНАМ ТУӢ (1539)**

Эй бародар, дар ҳидоят моҳу Парвинам туй,
Бо насиҳат дар шарият равнақи динам туй.
Ризку рӯзӣ мерасад бар мо зи касбу ҳам хунар,
Дар масири ин замон дунёи рангинам туй.
Ҳочӣ Нуруллоҳ номи туст, эй нури ду чашм,
Аз нигоҳи илму фан чашми ҷаҳонбинам туй.
Аз ҷаҳон чун ахтари бедор бошӣ назди ман,
Дар фалак ҳам рӯзу шаб чун шамсу Парвинам туй.
Ҳар дуоят дар дилам чашми ниғаҳбон баҳри ман,
Дар баландихои пинҳон мурғи шоҳинам туй.
Чашмаи илҳоми ман чун шоирон дар шеъри худ,
Ҳочати номат набошад, зарфи тазминам туй.
Рӯзу шаб дар ҳаққи ту бошад Ҳусайнат дар дуо,
То замоне дар ҳаётам тоҷи зарринам туй.

15.08.2019.

ЭЙ АЗИЗАМ, ДАР ҲАЁТАМ НУРИ ИРФОНАМ ТУЙ (1545)

Эй азизам, дар ҳаётам нури ирфонам туй,
Рӯи сахро чун губорам, абри боронам туй.
Бо тариқи кашфи розе қатра гардад чун даво,
Бо чакидан дар рагу дардам ба дармонам туй.
Сӯзише ояд ба гӯшат ранчи ман аз ташнагӣ,
Зарфи обе гар биёбам, наҳри эҳсонам туй.
Моҳӣ дар дарёи Сайхун, мӯр дар кухи Хучанд,
Ҳарду мастурӣ бидонад, сирри пинҳонам туй.
Асли васфат худ наёмад гарчи дар назми Ҳусайн,
Ў бигӯяд баҳри ту, бунёди девонам туй.
Хонумонам бо низому молу мулкам дар амон,
Дар қаламрав сарҳади мулки Сулаймонам туй.

18.08.2019.

**ЭЙ АЗИЗАМ, ҲАМЧУ САРВАР ЧУН ҚАМАР
ЯКТО ТУЙ (1714)**

Эй азизам, ҳамчу сарвар чун қамар якто туй,
Байни мардум чун азизе фозилу доно туй.
Равшанӣ оӣ ба миллат парчами ваҳдат ба даст,
Бар бузургӣҳо чу лоиқ мисли як дарё туй.
Мардуми дунё бидонад худ маранҷонӣ касе,
Сирри пинҳон дар дили худ, марди бедаъво туй.
Лангари киштӣ ба дасту дар дилат аъмоли хайр,
Нафъи мардум васфи некон мисли сармино туй.
Байни мардум бесадо бошад иқоматгоҳи ту,
Дар тароват гул ба гулшан, нақши ин дунё туй.
Мадҳияро дар ниқобе гуфтаӣ зебо, Ҳусайн,
Мадҳи ту шуд зеби шеърат, эй қалам, мавло туй.

08.11.2019.

ЭЙ ТУ ИНСОН, ПУРС АЗ ХУД: ҲАМЧУ ИНСОН ОМАДӢ? (1722)

Эй ту инсон, пурс аз худ: ҳамчу инсон омадӣ?
То нагӯянд рӯзи рафтани ҳамчу ҳайвон омадӣ.
Назди мардум нақҳати гул аз ту ояд хушхабар,
Баҳри дунё зеби зинат, гул ба домон омадӣ.
Адли ҳақро ту бидон бошад тичорат ин ҳаёт,
Дар раҳи савдои худ бо адли мизон омадӣ.
Эй ҷавони боҳаё, некӣ бикун андар ҳаёт,
То нагӯяд кас, ки ту бо ҷурму исён омадӣ.
Ҷои ту бошад биҳишт, ахлоқи некӯ дар назар,
Васфи неки он Набӣ, бо бўии райҳон омадӣ.
Илму дониш, ҳам амал ту аз Худо пурс, эй Ҳусайн,
Кош гӯяд рӯзи ҳашр, эй нури имон, омадӣ.

23.11.2019.

**ЭЙ АЗИЗАМ, ДАР ЧАҲОН ТУ АДЛИ
МИЗОНИ МАНӢ (1753)**

Эй азизам, дар чаҳон ту адли мизони манӣ,
Гарчи бошам ноаён, хуршеди тобони манӣ.
Байни мардум бо нишоне бадр бошам ё ҳилол,
Дар чабинам чун нишон нури дурахшони манӣ.
Дар илоҷи дарди ишқам чора дар дасти ту буд,
Сартабиби меҳрубон дар роҳи дармони манӣ.
Хар гаҳе нокомӣ кардам, боз оям бар дарат,
Ман бидонам бегумон дар афви исёни манӣ.
Чашми ман монанди абре ашкборон дар раҳат,
Рамзи тафсири баён дар чашми гирёни манӣ.
Дурри маънӣ суфтаву гуфто Хусайнат дар ғазал,
Ҳикматам шуд ҷовидон, асрори девони манӣ.

04.01.2020.

БО ОДАТИ ХУД МАНРО АФСОНАСАРО КАРДӢ (1464)

Бо одати худ манро афсонасаро кардӢ,
Дар байни хосаву ом пуршӯру наво кардӢ.
Аз сидку вафои худ ҳар он чӣ гуфтам баҳрат,
Ҳар некие, ки кардӢ, аз баҳри риё кардӢ.
Ҳар гаҳ бичустӣ дури, чӯёи айбе аз ман,
Фикре накардам ҳаргиз, дасте ба дуо кардӢ.
Андарзу панди худро инак бигӯям баҳрат,
Дар банди бало афти, гар ба кас ҷафо кардӢ.
Рӯзе бикардӢ коре, шуд мунъакис аъмолат,
Ин кори хайри худро дар субҳи сафо кардӢ.
Дар маҳфили аҳли хайр бар ту бигӯяд Хусайн,
Ҳар он чӣ кардӢ бар ман, аз баҳри Худо кардӢ.

31.05.2019.

**БЕ ИЛМУ ХУНАР ТУ БАР БАЛАНДИ НАРАСИ
(1576)**

Бе илму хунар ту бар баланди нарасӣ,
Бар манзилате зи нописанди нарасӣ.
Дар маҷлиси хайр агар наёбӣ мавқеъ,
Бо арзиши кам ба арҷманди нарасӣ.
Ҳосил талабӣ, самар чу орад фардо,
Бе меҳнати худ ба себу қанде нарасӣ.
Рафтан ба шитоб аспу уштур дорад,
Ту то ба дави аспи саманде нарасӣ.
Ҳар гаҳ нашавӣ ба ҳарф озод газанд,
Бо сад хунаре ба бегазанди нарасӣ.
Андар ғазалаш гуфт ба ту Ҳочӣ Ҳусайн,
Дар роҳи ризо ба худписанди нарасӣ.

02.09.2019.

БА ИН ДУНЁИ ПУРҒАВҒО ЧАРО ТУ ОМАДӢ, РАФТӢ? (1728)

Ба ин дунёи пурғавғо чаро ту омадӣ, рафтӣ?
Суоле кун ба сад маъно чаро ту омадӣ, рафтӣ?
Зи рӯзи мавлидат шодам напурсидӣ зи нафси худ,
Чихо кардӣ бари фардо, чаро ту омадӣ, рафтӣ?
Накардӣ хайри аъмоле, ҳама корат пушаймонӣ,
Чи бурдӣ ту зи ин дунё, чаро ту омадӣ, рафтӣ?
Надонӣ холи мардумро, касе гар як суоле кард,
Ки охир меравӣ танҳо, чаро ту омадӣ, рафтӣ?
Худо тақдири умратро ба ту андозае дода,
Напурсидӣ зи он Якто, чаро ту омадӣ, рафтӣ?
Ҳусайно, бар мухотаб гӯ бигӯяд бо ҷавоби худ,
Суолат баҳри сад маъно, чаро ту омадӣ, рафтӣ?

25.11.2019.

ПАСТӢ НАБИНӢ ДАР ҲАЁТ, ШАЙДОИ ОШИҚ ГАР ШУДӢ (1433)

Пастӣ набинӣ дар ҳаёт, шайдои ошиқ гар шудӣ,
Вомиқ чу бинӣ дар назар, Узрои ошиқ гар шудӣ.
Ҳаргиз мағӯ ман ошиқам, душворӣ орад баҳри ту,
Мастӣ чу ояд аз само, барнои ошиқ гар шудӣ.
Мелоди дунёро бубин даъво надорад баҳри худ,
Самти ту гардад шаш чихат, дунёи ошиқ гар шудӣ.
Ҳар гаҳ мухаббат дар дилат нусрат чу ояд баҳри ту,
Тахти равон дар назди ту, раънои ошиқ гар шудӣ.
Даъво макун ту бо чадал, оташ мазан дар анчуман,
Танҳо марав дар роҳи худ, расвои ошиқ гар шудӣ.
Аз баҳри ҳар ошиқ бигӯ андар каломат, эй Ҳусайн,
Бозор гардӣ худ ба худ, савдои ошиқ гар шудӣ.

07.05.2019.

**ТУ АЗ НУРИ САОДАТ ПУРС, АГАРКИ
АЗ ХУДО ПУРСӢ (1437)**

Ту аз нури саодат пурс, агарки аз Худо пурсӢ,
Ниёзат мешавад ифшо, агар аз ошно пурсӢ.
Бахилию ҳасад бурдан ба ту орад раҳи мушкил,
Ту аз дасти саховат пурс, агарки ту раҳо пурсӢ.
Ту ҷоҳилро макун раҳбар сари анҷоми кори худ,
Наёбӣ ту сару сомон, зи дасти бенаво пурсӢ.
Зи афёли накӯ бошад бипурсӢ ҳоли мазлумон,
Агар зулме кунӣ бар кас, ба нафси худ ҷафо пурсӢ.
Адоват оварад саҳтӣ, ҷаҳолат рамзи беморӣ,
Ба илму маърифат доим ба дарди худ шифо пурсӢ.
Хусайно, дар ғазалҳоят насиҳат баҳри мардум кун,
Ба ҳикматҳои ашъорат ба нақши худ бақо пурсӢ.

12.05.2019.

**ДАР РАҲИ МЕҲРУ МУҲАББАТ ИНТИЗОРАМ
КАРДАӢ (1421)**

Дар раҳи меҳру муҳаббат интизорам кардаӢ,
Ноумеду номуросо, хору зорам кардаӢ.
Баҳри лаззатҳои дунё ҳалқи ман дар дасти ту,
Номуносиб байни мардум, ногуворам кардаӢ.
Ту биё, бар назди ман узре бипурс аз чурми худ,
Ман нағӯям баҳри ту ҳаргиз: ту хорам кардаӢ.
Мунису ҳам меҳрубонам, байни мо довар туй,
Бо сукутат вақти охир гулизорам кардаӢ.
Дар ҳадис омад: сукут бошад аломоти ризо,
Мисли сайде бисмилу бо дил шикорам кардаӢ.
Ту нагуфтӣ, эй Хусайно, баҳри ғайр асрори худ,
Бо нишони худ бигӯ худ пардадорам кардаӢ.

25.04.2019.

**ДИЛО, ДИЛРО БА ТУ ДОДАМ, ЗИ МАН ДИГАР
ЧӢ МОХОӢӢ? (1583)**

Дило, дилро ба ту додам, зи ман дигар чӢ мохоӢӢ?
Зи пойи худ биафтодам, зи ман дигар чӢ мехоӢӢ?
Ғами булбул на ҷони худ, занад худро ба хору хас,
Ба мисли сайди сайёдам зи ман дигар чӢ мехоӢӢ?
Ба ҳангоми ғаму шодӣ саранҷоме ба ман н-ояд,
Зи ҷони худ чу Фарҳодам, зи ман дигар чӢ мехоӢӢ?
Намедонам чиҳо гӯям харобӣ н-ояд аз дастам,
Ба дастат мулки ободам, зи ман дигар чӢ мехоӢӢ?
Зи хоки кӯйи ту чашмам нашуд равшан зи бебодӣ,
Чу хоки тира бар бодам, зи ман дигар чӢ мехоӢӢ?
Садоҳои дили худро Хусайнат баҳри ту гӯяд,
Ба ту баҳшида эҷодам, зи ман дигар чӢ мехоӢӢ?

04.09.2019.

**РАҲМАТИ ҲАҚ БАР ТУ ОЯД, ГАР ҚАНОАТ
МЕКУНӢ (1650)**

Раҳмати Ҳақ бар ту ояд, гар қаноат мекунӢ,
Аз адаб ҳурмат бубинӢ, гар риоят мекунӢ.
Ту таассуфҳо бикун андар ҳаёт аз кори бад,
Аз гунаҳ бахшиш чу ёбӢ, гар надомат мекунӢ.
Гар карам кардӢ ба кас, нуқсон наёбӢ ҳеч гаҳ,
Давлатат афзунӢ ёбад, гар саховат мекунӢ.
Кори хайре гар ту кардӢ, сарзаниш н-ояд ба ту,
Заҳр мепошад забонат, гар маломат мекунӢ.
Гар хабар аз кас чу ояд, асли он аз ақл пурс,
Ҳаққи онро ту бигӯ, ҳар гаҳ ривоят мекунӢ.
Бехтарин анҷоми корат раҳнамоӣ, эй Ҳусайн,
Нусратат собит бигардад, гар ҳидоят мекунӢ.

28.09.2019.

ҚАДРИ ШЕЪРАМРО КАСЕ ДОНАНДА БОШАД, КОШКӢ (1447)

Қадри шеърамро касе донанда бошад, кошкӢ,
Ҳарчӣ гуфтам бо ҳадаф, фаҳманда бошад, кошкӢ.
Гар хато ёбад зи ман, айбе нагӯяд бар авом,
Айби манро дар ғазал пӯшанда бошад, кошкӢ.
Дар ҳавои мусикӣ ман гуфтаам шеъру ғазал,
Бар навои ҳарфи ман созанда бошад, кошкӢ.
Пардабозиҳо набошад дар маонии ғазал,
Дар мақоми «Шашмақом» поянда бошад, кошкӢ.
Қудрати ашъори ман андар маонӣ – маърифат,
Ҳарфи ҳикмат бар забон гӯянда бошад, кошкӢ.
Бо насихат ҳар чӣ омад дар ғазалҳои Хусайн,
Баҳри халқу миллаташ арзанда бошад, кошкӢ.

19.05.2019.

КОШКӢ, ШАВАД РӢ́ЗЕ БА СӢ́ЯМ ТУ БИӢ́Й (1508)

КошкӢ, шавад рӢ́зе, ба сӢ́ям ту биӢ́й,
Аз назму навои ман суруде бисарой.
Фикре кунам зи васфат соҳибсаодатӢ ту,
Андар шифои мардум бар дарди мо давоӢ.
Мағрур машав ба мол, ҳар гаҳ зиёда гардад,
Дар назди холиқи худ дар ҳукм бенавоӢ.
Садҳо хато оварад кибру ҳавои мардум,
Тавба бикун рӢ́зу шаб, гарчи ту бехатоӢ.
Афтода шав ба васфат дар байни хосаву ом,
Осониро пеша гир, гарчи ту муқтадоӢ.
Роҳи ҳидоят бигир, бо назми худ, эй Ҳусайн,
Бар мардуми замонат, гар марди раҳнамоӢ.

07.07.2019.

НИГОРИ НОЗАНИНИ МАН, ЗИ МАН ПИНҲОН КУЧО ҲАСТӢ? (1710)

Нигори нозанини ман, зи ман пинҳон кучо ҳастӣ?
Малак ту ё башар ё шамси тобон дар фазо ҳастӣ?
Бигардар гарди он доман мубаддал бар зари холис,
Навиштам бар нигини худ ту ҳамчун кимиё ҳастӣ.
Начустам ман ба ғайри ту илочи дарди бедармон,
Ба дастат анғубини ман, зи баҳри ман даво ҳастӣ.
Зи по овардани душман ба чашмам ноаён бошад,
Агарчи дар камини ман нагӯям ман чаро ҳастӣ?
Камини ман зи нури ту малоик дар назар бинам,
Ба чашмам беҳтарини ман ба шарму бо ҳаё ҳастӣ.
Хусайно, баҳри ёрон гӯ садоқат нури имон аст,
Сухуф гуфто чабини ту, ба нураш раҳнамо ҳастӣ.

06.11.2019.

ҲАР ОН ГАҲ РОҲИ ҲАҚ ЧҶҲҲ, ТУ ХУДРО ДАР АМОН БИНӢ (1734)

Ҳар он гаҳ роҳи ҳақ чҷҷ, ту худро дар амон бинӣ,
 Ҳама фатҳу кароматро ба чашми худ аён бинӣ.
 Марав бо роҳи танҳой, бишав ту ҳамраҳи мардум,
 Биёбони саломатро ба дасти корвон бинӣ.
 Ҳасудонро макун ҳамдам, ҳавас дар сарватат доранд,
 Мапиндорааш ҳабиби худ касеро бадгумон бинӣ.
 Тафохурҳо ба дил ояд, мағӯ ман олимам ҳаргиз,
 Чу сайде дар раҳи сайёд ту худро бар нишон бинӣ.
 Дурустӣ пеша кун ҳар дам, ба мардум хайр кун доим,
 Ҳама кирдори некатро ба маҳшар соябон бинӣ.
 Ҳамеша дар асарҳоят, Ҳусайно, роҳи ҳақро гӯ,
 Ба номи неки ин дунё ту худро ҷовидон бинӣ.

02.12.2019.

ЁРИ ҒОРИ ҒАМГУСОРАМ, РАҲНАМО ФАРДО ТУӢ (1715)

Ёри ғори ғамгусорам, раҳнамо фардо туй,
Дар фуру рафтан наҷотам, соҳили дарё туй.
Ҳамраҳат андар садоқат чони худ қурбон кунам,
Баҳри ман дар ин ҳаётам зеби ин дунё туй.
Дар баҳорон ҳар гулистон сабзу хуррам дар назар,
Ҳар гиёҳе сар барорад, ҳамчу гул зебо туй.
Аз садоқат ҳам зи Қуръон қисса гӯям баҳри ту,
Мисли Яъқуб аз муҳаббат ёри бедаъво туй.
Сидки гуфторат ба мардум дар вафодорӣ ба ман,
Худ намуна дар ҳаётам, бебадал, якто туй.
Бе санои молу давлат васфи ту гӯяд Хусайн,
Бо бузургӣ ёри ғорам, хоҷаи маъно туй.

09.11.2019.

ТАРЧУМАИ ҲОЛИ ШОИР

Ҳочӣ Хусайн Мӯсозода 10-уми июни соли 1955 дар деҳаи Ростровути ноҳияи Гонҷӣ ба дунё омадааст. Ӯ баъди хатми мактаби миёна соли 1973 ба мадрасаи «Мири Араб»-и шаҳри Бухоро дохил шуда, онро соли 1978 бо муваффақият хатм намудааст.

Ҳочӣ Хусайн Мӯсозода тайи солҳои 1978-1990 чун сархатиби масҷиди ҷомеи «Ғулақандоз»-и ноҳияи ба номи Ҷаббор Расулов адои вазифа кардааст. Солҳои 1990-1992 дар факултаи «Улуми Қуръон»-и Донишгоҳи байналмилалӣ Ҷамоҳирии Сотсиалистии Либиё таҳсил карда, бо имтиёзнамаи махсуси донишгоҳи мазкур дар соҳаи илм сарфароз гаштааст.

Ҳочӣ Хусайн Мӯсозода аз ибтидои соли 1993 сархатиби масҷиди вилояти Ленинобод интихоб шуда, аз соли 1994 сархатиби масҷиди «Шайх Маслиҳатдин» дар як вақт чун ноиби муфтии мусалмонони Тоҷикистон адои вазифа кардааст. Ӯ аз моҳи майи соли 1997 раиси Шӯрои уламои дини вилояти Сугд, сархатиби масҷиди ҷомеи Шайх Маслиҳатдин ва дар як вақт муовини раиси Шӯрои уламои дини Ҷумҳурии Тоҷикистон интихоб шуд.

Ҳочӣ Хусайн Мӯсозода баробари хеле хуб ан-дӯхтани забонҳои арабӣ, русӣ, форсӣ ва ўзбекӣ дар такмили сайқал додани улуми дунявӣ худ низ ба комёбӣ ҳосил наоли гардидааст.

Ҳочӣ Хусайн Мӯсозода баробари пешбурди фаъолияти худ дар ташкилотҳои динӣ бо мақсади баланд

бардоштани сатҳи маърифатнокӣ ва маънавиёти мардум аз васоити ахбори омма ва аз роҳи табъу нашри силсилакитобҳо саҳми босазо гузоштааст. Дар давоми солҳои 1993-2020 беш аз 300-мақолаи хурду бузурги ӯ дар матбуот чоп шудааст ва зиёда аз 1000 барномаҳо ва мусохабаҳои дар мавзӯҳои динию маърифатӣ ва панду ахлоқӣ дар телевизионҳо ба мардум намоиш дода шудааст.

Дар бадали ин солҳо китобҳои Ҳочӣ Ҳу-сайн Мӯсозода «Гавҳари имон мафурӯш» (1997), «Бунёди оила дар ислом» (1999), «Сиву се сӯҳбати судманд» (2001), «Ҳазрати бузургвор» (2001), «Маъҳаз-ул-маъонӣ аз оёти Қуръонӣ» (2004), «Табйин-ул-ҳақоик» (2005), «Роҳнамои ҳаҷ» (2006), «Анвор-ул-мактубот» (2008), «Об асли мавҷудият» (2013), «Об дар «Маснавии маънавӣ» (2015), «Мазҳаб ва соҳиб-мазҳаб» (2016), «Ҳадиси он расул бишнав» (2016), «Раҳнамои фардои обод» (2016), «Бунёди оила дар ислом» (нашри дуввум. 2016) «Масҷидҳои Хучанд» (2017), «Мифтоҳи асрорнома» (2017) «Ҷавҳари ҷовидона» (2018), «Меъроҷи маърифат» (2018), «Тоҷикистон – вориси Сомониён» (2018), «Ҳикматистон» (2018) «Меҳри падару модар» (2019) «Тоҷикистон – вориси Сомониён» (нашри дуввум 2020) «Гулшанистон» (2020) «Саразм мероси бузургони миллат» (2020) бо теъдоди зиёд аз чоп баромадаанд, ки мавриди писанди умум гардидаанд.

Ҳочӣ Ҳусайн Мӯсозода соли 2004 дар заминаи китоби худ «Маъҳаз-ул-маъонӣ аз оёти Қуръонӣ» баҳри дарёфти дараҷаи илмӣ дар мавзӯи «Усули истифодаи

оёт ва қиссаҳои Қуръонӣ дар достони «Маснавии Маънавӣ»-и Чалолуддини Румӣ» кори илмиро ба субут расонда, рисолаи номзадии илми суҳаншиносиро ҳимоя намуд.

Ҳоло китоби нави Ҳочӣ Хусайн Мӯсозода бо номи «Илм дар тасаввуф» дар дасти чоп аст, ки дар он фаъолияти илмӣ «тасаввуф» инъикос ёфтааст.

Ҳочӣ Хусайн Мӯсозода тӯли фаъолияти зиёда аз сисолаи худ ба бисёр мамолики Шарқу Ғарб чун Арабистони Саудӣ, Эрон, Кувайт, Урдун, Сурия, Туркия, Миср, Ливия, Алҷазоир, Фаластин, Аморотӣ муттаҳидаи Араб, Кипр, Италия, Нигер, Мали, Мавритания, Малазия, Уганда, Сенегал ва ғайра сафарҳои хидматиро анҷом дода, Тоҷикистонро чун давлати демократию ҳуқуқбунёд ва мусалмоннишини рӯ ба тараққӣ ба оламиён шинос кардааст.

Ҳочӣ Хусайн Мӯсозода дар айни авҷи камолоти илмию эҷодӣ қарор дорад.

Ҳочӣ Хусайн Мӯсозода солҳои охир ба эҷоди ашъори орифона пардохтаанд ва ғазалҳои ирфониву ҳақимонаи эшонро як қатор ҳофизон ба оҳанг дароварда сурудаанд. Ашъори орифонаву ҳақимонаи Ҳочӣ Хусайн Мӯсозода дар шаш китоб «Мифтоҳи асрорнома» «Чавҳари ҷовидона» «Меъроҷи маърифат» «Тоҷикистон – вориси Сомониён» «Ҳикматистон» «Гулшанистон ба нашр расида ва китоби ҳаштуми эшон «Ҳашт ахтар» омодаи таъбу нашр мебошад.

МУНДАРИҶА

Суҳанваре дар маслаки Саъдӣ.....	3
Маънӣ дар тани сурат пар аст.....	9

«АЛИФ»

Ибтидо кардам ба исми Холику Яздони худ (1431).....	23
Ибтидо кардам китоби нав ба номат, эй Худо (1901).....	24
Аз Саразми тоҷикон осор монда баҳри мо (1486).....	25
Аҳли Саразми миллатам, дар фикр дарёдам шумо (1500).....	26
Эй рӯи зебо дар ҳаёл ман дар кучо дидам туро? (1506).....	27
Эй дар ҳаёлам мустадом, ман дар кучо дидам туро? (1513).....	28
Эй дилрабои меҳрубон, ман бо сафо дидам туро (1532).....	29
Эй башар, фикре бикун, ту аз ҳаётат шав ризо (1549).....	30
Эй дилбари дилдориям, ман дар кучо дидам туро? (1647).....	31
Боғбонро ту бипурс, ки он гули раъно кучо? (1432).....	32
Ба таърихи куҳанбингар, Саразм ин навбаҳори мо (1477).....	33
Баҳри мулки тоҷикон шукрона меғӯем мо (1489).....	34
Баҳри оромии мо қасри ҷаҳон аст ин ҷо (1563).....	35
Даври худ доим бичарху фикр кун парвонаро (1445).....	36
Донаки пурмағзи мо набера баҳри бобо (1666).....	37
Дар ҳар гиёҳи ин замин як ҳикмат аст аз баҳри мо (1732).....	38
Санги хоро дар кучову гавҳари дарё кучо (1541).....	39
Суфта гардонад қалам ин дурри макнуни маро (1575).....	40
Шукрона меғӯем мо аз кишвари нуру сафо (1488).....	41
Гурфаи деҳқон кучову хонаи султон кучо (1711).....	42
Гар ба дастат молу пул, бегона гардад ошно (1522).....	43
Носипосу бенасабро тарбият кардан хато (1653).....	44
Ҳазорон ибрате дорад Саразм андар ҳаёти мо (1473).....	45
Ҳар гаҳ равӣ ту бар сафар, аз модарат гир ту дуо (1662).....	46

«БО»

Касна градад марди комил, гар суҳан шуд бениқоб (1586).....	47
Ҳичрати зӯрӣ чу хоҳӣ, раҳи вайрон маталаб (1582).....	48

«ТО»

Эҳдо ба Фарзона (1468).....	49
-----------------------------	----

Ифтихору ёдгори мо Саразми миллат аст (1470).....	50
Эй Саразми миллати ман ифтихорам аз ту аст (1493)....	51
Аз Саразмаш Тоҷикистон ифтихори миллат аст (1497)..	52
Аз худат дон дар ҷаҳон ҳар он ҷӣ ояд бар сарат (1648)..	53
Аз ҷаҳон бо сад ривоят Одаму Ҳавво гузашт (1744).....	54
Бинои умри ман, эй дӯст, шуд обод аз дастат (1443).....	55
Бо тафаккур ҳар ҷӣ гуфти, асли он аз ҳикмат аст (1649)..	56
Беҳтарин корат ба дунё – бо бузургон машварат (1654)..	57
Ба роҳат дидаам чор аст, ба назди ман биё, эй дӯст (1718)..	58
Беҳтарин фурсат ба шоир сайри маъни буду хаст (1719)..	59
Тоҷикистони азизам, як гулистон гаштааст (1757).....	60
Чу таъмири дилам кардӣ, шудам обод аз дастат (1449)..	61
Ҳикмате дар ҳар ғазал он рамзи пинҳони ман аст (1512)..	62
Хуш бигзарон зиндагӣ, умри инсон ғанимат (1455).....	63
Хидмати халқу Ватан аз шукри даврони ман аст (1509)..	64
Хушдомани соҳибхира аз баҳри келин давлат аст (1665)..	65
Дар баёни ҳар ҳақиқат қарзи вичдони ман аст (1465)....	66
Дар Саразми тоҷикон тақвими ҳикмат будааст (1481)....	67
Дар садоқат раҳму шафқат ҷавҳари ҷони ман аст (1525)..	68
Дар ҷаҳон аз неку бад он ҳар ҷӣ ояд аз худат (1572).....	69
Дар ҷаҳон аз баҳри чизе дил биёзурдан хатост (1705)...	70
Зарраи хоки Саразм, эй аҳли дунё, ибрат аст (1472).....	71
Саразми миллати тоҷик ба дунё як китобе хаст (1480)...	72
Сирату симои олим мисли наҷми равшан аст (1521).....	73
Сухбати ёрони содиқ баҳри моён гулшан аст (1589).....	74
Шукӯҳи кишвари мо аз шарофатҳои Раҳмон аст (1475)..	75
Фикр кун дар ин ҷаҳон унвони инсон баҳри чист (1547)..	76
Қасри девон баҳри ман шуд давлати дидори дӯст (1454)..	77
Қасидаи Саразм (1476).....	78
Гулшани зебо Саразми васфи Қанъони ман аст (1501)..	81
Моле, ки дуздӣ омад, гар ҳеҷ кас надидаст (1550).....	82
Нақши Саразми миллатам бар мо паём овардааст (1483)..	83
Нақши дасти суғдиён рамзи паёми миллат аст (1485)....	84
Назди Холиқ дар нақӯиҳо гадову шох нест (1530).....	85
Ёри содиқ дар назар сарви хиромони ман аст (1735).....	86

«СОИ МУССАЛАС»

Дар замони мушкилӣ дар дил дуоям ё Муғис (1691).....87

«ЧИМ»

Эй марди осӣ, дилситон рафтори ту орад ҳарач (1698)...88

Эй азизам, дар ҷаҳон аз баҳри мо ту тахту тоҷ (1706).....89

«ҲО»

Баҳри мардум хайри дунё маслиҳат бошад сулуҳ (1633).90

Насиҳатгӯ шавӣ фардо ба фармонаш бишав носеҳ (1697).91

«ХО»

Тағйири ҳукми Қуръон оят чу гашта мансух (1680).....92

Суоле бар ту гар ояд, ба қадри он бигӯ посух (1696).....93

«ДОЛ»

Аз хуручи оби кӯза баҳру дарё кам нашуд (1505).....94

Аз баҳри адлу инсоф мизон забона дорад (1514).....95

Аҳли байт омад ба хотир, хонадон омад ба ёд (1517).....96

Он чашми ҷоду бар ман айёр менамояд (1558).....97

Инсони бефиросат зеби суҳан набошад (1577).....98

Ошноӣ бо қалам бахту саодат оварад (1724).....99

Аз дунё бигир ибрат, ҳай омаданду рафтанд (1752).....100

Баистиклолиятбингар, Саразмозонҷароғоншуд (1478).101

Бидон, имон начоти он ҳакиру нотавон бошад (1529)..102

Ба ҳикмат муждаи тақдир ба дастам рӯзи ид омад (1551).103

Дар ин ҷаҳон муҳаббат миллат надорад (1564).....104

Бобо - гӯяд набера, ҳар гаҳ аз дар дарояд (1669).....105

Беҳуда бувад нақши суҳан ҷавҳари

гуфтор набошад (1738).....106

Пешво, эй шамси ховар, марҳабо, хуш омадед (1587)...107

Тафаккур кун, кӣ чашматро чунин

бинанда медорад? (1458).....108

То таҳаммул накунад шахс, муаззам нашавад (1491)...109

Тоҷикистони азизам, бо Саразмаш зинда бод! (1494)...110

Таърихи миллат баҳри мо нуру саодат оварад (1520)...111

Тафаккур кун ту, эй инсон, ҷӣ кардӣ дар ҳаёти худ (1523).112

Ҷавҳари ноб ба ҳар дида чу гавҳар нашавад 1492.....113

313

Мурғи Хуморо ту бубин, чун дар	
ҳаво парвоз кард (1716).....	144
Неъмате бо хираду ақл баробар нашавад (1490).....	145
Намехоҳам хирадманде чу зоғе зери по афтад (1534)...	146
Ҳар замон нури Илоҳӣ дар дилам пайдо шавад (1457).	147
Ҳар гаҳ ту чӯй айби кас, садҳо адоват оварад (1652)....	148
Ҳамсарнабошад меҳрубон, оноилавайрон шавад (1661).	149
Ҳар касе омад ба дунё, рӯзи фардо меравад (1729).....	150
Ҳар касе омад ба дунё, босафо бояд равад (1730).....	151
Ёри содиқ ҳар кучо бошад, дил он ҷо мекашад (1674)..	152
«ЗОЛ»	
Радди сеҳр омад бидон дар ояҳои кулабӯз (1699).....	153
«РО»	
Оварад бар ту саодат хидмати модар, падар (1656).....	154
Андар ҳаётат, эй писар, роҳи адоватро мағир (1658)....	155
Эй олими илми нучум, роҳи чаҳолатро мағир (1659)....	156
Эй падар, дар оила роҳи адолат пеша гир (1660).....	157
Одами соҳибхунара ҳаргиз нагардад хору зор (1759).....	158
Надидам раҳбари доно ба мисли Қосими Раҳбар (1571).	159
«ЗО»	
Қаноте мебарорам ман ба сӯят гар кунам парвоз (1591).	160
Ман напурсидам ниёзе, то ту гаштӣ бениёз (1692).....	161
«СИН»	
Эй азизам, қадри ман аз мардуми доно бипурс (1569)..	162
Беҳтарин неъмат ба дунё баҳри инсон як нафас (1689).	163
Мушкилӣ ояд ба инсон сад муаммо як нафас (1592).....	164
Ҳар гаҳе пайдо шавад андар дилат ҳову ҳавас (1688)...	165
«ШИН»	
Эй азизам, дар ҷаҳон аз ҷоҳилон ҳушёр бош (1552).....	166
Ирфонӣ будан орад кушоиш (1607).....	167
Дар субҳи содиқ ё Раб кушоиш (1690).....	168
Растагорӣ гар ту хоҳӣ олими мағрур мабош (1593).....	169
Соҳибватан гардад касе, меҳру муҳаббат	
дар дилаш (1657).....	170

Хар як навое мерасад бар гӯш (1620).....	171
Эҳдо ба шоири халқии Тоҷикистон – Озарахш (1573)..	172
«СОД»	
Тавба кардӣ, эй чавон, ёбӣ зи нафси бад халос (1693)...	173
Чашми некӯӣ маяфган ту ба фардои ҳарис (1681).....	174
«ЗОД»	
Бадтарин аъмоли дунё дар китоб омад ғараз (1682).....	175
Кошкӣ, дар ин ҷаҳон асрор бошад бе ғараз (1704).....	176
«ИТҚӢ»	
Маосӣ баъди истиғфор зи ҳар банда шавад соқит (1635)..	177
«ИЗҒӢ»	
Назми равони миллат аз Саъдию зи Ҳофиз (1694).....	178
«ҒАЙН»	
Шуд башорат, аз никобе шеъри ман карда тулуъ (1700)..	179
Гар феъли бад чун ангубин, ҳаргиз макун дар он шуруъ (1618).....	180
«ҒАЙН»	
Андар хидоят баҳри мо аз осмон омад чароғ (1695).....	181
Беҳтарин фурсат ба дунё роҳате дар боғу роғ (1626)....	182
«ҒО»	
Баҳри марду зан бидон, шарму ҳаё бошад шараф (1614)..	183
Дар расидан баҳри инсон манзилаш бошад ҳадаф (1677)..	184
Матлаъи мактуби ёрон орази зебо латиф (1621).....	185
Нағмасози созу овози ғазал бошад радиф (1723).....	186
«ҚОФ»	
Босаодат мешавӣ, гар раҳнамо бошад рафиқ (1703).....	187
Шудам пазмони дидорат, ба роҳи ту шудам мушток (1675).....	188
«ҚОФ»	
Эй қаҳрамони саҳро, пирӯзият муборак! (1720).....	189
Парҳезу тақво доимо дар фикри ҳар инсони пок (1676)..	190
Мунаввар буд вучуди ту, дар ин дунё машав нопок (1602).....	191

Надомат кун, надорӣ чашми намнок (1624).....	192
«ГОФ»	
Байни мардум дар ҷаҳон ҳаргиз набошад номи ҷанг (1701).....	193
«ЛОМ»	
Аввал зи Худо гӯямӯ дуюм зи Расул (1543).....	194
Аҳли Мағрибро ту бубин дар илму ирфон баркамол (1604).....	195
Аз дуои волидон бар умри ту ояд камол (1678).....	196
Ояд саодат баҳри кас бар илм гар бошад амал (1683)...	197
Аз гузашти сирри пинҳон гарчӣ бошад моҳу сол (1684).....	198
Ифтихори миллати мо дар ҷаҳон бошад Камол (1748).	199
Бо қалам гуфтам, ки ту дорӣ тавоне дар ғазал (1562)..	200
Бадри мунири тоҷикон андар само бошад Камол (1750).	201
Чашми миллатро кушояд илму ирфони Камол (1749)..	202
Дурру гавҳар чидоам аз баҳру дарёи Камол (1751).....	203
Ҳар касе ҳақношинос, ўро маҳон аз аҳли дил (1518).....	204
«МИМ»	
Аз замонҳои куҳан омад Саразми миллатам (1467).....	205
Аз Ватан баҳри шумо бо худ салом овардаам (1504)....	206
Эй сафобаҳши баҳорам, боғу бустонат манам (1556)...	207
Эй азизам, беҳтаринам, ҷони ширинат манам (1578)....	208
Эй азизам, бош ҳамдам бо китобу бо қалам (1655).....	209
Эй Ватан, эй аҳли меҳан, бар шумо пазмон шудам (1713).	210
Эй падар, моро намон дар кӯчаҳо ҳамчун ҷитим (1727)..	211
Ба чашми Вомиқи шайдо ҷу Узо ёр кам дар кам (1531).	212
Бунёди самар реша аз ҳукми қазо бидам (1671).....	213
Бо азизони ҷаҳон ман ошноӣ мекунам (1725).....	214
Ҳаёти мардуми олам ба як савдо намебинам (1440).....	215
Хушдидам бар ин ҷаҳон аз баҳри ирфон омадам (1546).	216
Дар ҳаёти ин ҷаҳон шукри Худо бояд кунем (1459).....	217
Дареғо, байни инсонҳо муҳаббатро намебинам (1533).	218
Дилам сарчашма пайдо кард, суҳанро бо қалам гуфтам (1581).....	219

Дар панҷрӯза гетӣ мо дар ин дунё меҳмонем (1709).....220
 Дар таҳайюр гарчи хоби чашии бедорат манам (1721)..221
 Дар раҳи аҳду вафо домангирифторат манам (1741)....222
 Саразми миллатамро ман намуна дар

чаҳон бином (1474).....223

Суоле кун зи нафси худ, дар ин дунё
 чиҳо кардам? (1685).....224

Садҳо ҳикоят афсона дидам (1686).....225

Шукри Ҳақ, дар роҳидин ман истикомат доштам (1516).226

Шукри дидори шумо, эҷоди суҳбат мекунам (1536).....227

Азизам номаатро ман ба чашмам тӯтиё кардам (1565).228

Иди Истиқлоли мо бодо муборак, миллатам (1588).....229

Фаҳри миллат шуд Саразму баҳри дидор омадам (1482).230

Гар нигоҳам мекунӣ, бо дида меҳмонат кунам (1560)...231

Мунису ҳам меҳрубонам, модарам (1451).....232

Мо ҷавонони замон шукронаи даврон кунем (1487).....233

Меҳвари таърихи миллат ибтидо шуд аз Саразм (1503).234

Маъзарат хоҳӣ зи худ, ман зи саломат гардам (1507)....235

Мо ҳама дар ин ҷаҳон аз баҳри хондан зодаем (1542)..236

Монанди хуршед тулӯъ дорам (1605).....237

Ман мартабаи ирфон аз насли падар дорам (1687).....238

Ман ба ин хуррамзамин баҳри саодат омадам (1737)..239

Ҳарчӣ карди баҳри ман, эй дӯст, қурбонат шавам (1438).240

«НУН»

Аз куҳанмиллат нишон бошад Саразми тоҷикон (1466).241

Аз куҳан омад Саразми миллатам зеби ҷаҳон (1496)....243

Огоҳӣ ёбӣ аз хабар, андешаи фардо бикун (1555).....244

Эй азизам, ту маро аз дарду ғам озод кун (1585).....245

Эй азизам, дар садоқат дар раҳат бедор ман (1670).....246

Аз аҳлу аз оила мужда орад аз Ватан (1712).....247

Эй Худо, бо лутфи худ як дам фаромӯшам макун (1743).248

Ба номи Худованди чарху замин (1436).....249

Бори мардони нақӯ ҳаргиз намонад дар замин (1524)..250

Беҳтарин фурсат ба инсон суҳбати соҳибдилон (1590).251

Бахту саодат бар дарат дар силаи раҳмат бубин (1663).252

Бар касе ҳоҷат надорӣ, шукри он Яздон бикун (1754)...	253
Хоксорӣ дар ҷаҳон нури Худо омад, бубин (1439).....	254
Дар маҳкамаи шаръи Набӣ довари хушёр шудам ман (1452).....	255
Дар шинохти халқу миллат ин Саразм унвони ман (1471).....	256
Дар ҳаёт осудагӣ хоҳӣ, дилеро шод кун (1527).....	257
Дар ҷаҳон бо ақли худ қадри адолатро бидон (1544)...	258
Дар пайкари инсон нигар, асрори дилхоро бубин (1567).....	259
Дар ҷаҳон хоҳӣ саодат нафси худро таҳ бизан (1651)...	260
Дар ин дунёи гулхона бахилонро мағӯ инсон (1707)....	261
Ранчиш маёвар бар дилат аҳду вафо дарёди ман (1519).	262
Раҳнамо хушёр бош аз роҳи ҳақ раҳгум мазан (1745)...	263
Зи зулмат равшанӣ хоҳӣ, ту шамъеро фурӯзон кун (1537).....	264
Сӯхтӣ андар ҷавонӣ аз ғаму ҳичрони ман (1708).....	265
Фикре бикун дар абру бод, борони найсонро бубин (1566).....	266
Қиссаҳо омад зи таърих аз Саразми тоҷикон (1495)....	267
Гарчи бошам дар ғановат назди ту бечора ман (1442)...	268
Гар фикри мавло мекунӣ, дарёи раҳматро бубин (1526).	269
Мурғи илҳомӣ маро дар вақти парвозаш бубин (1746).	270
Вақти гуфтори сухан ту дар баён андеша кун (1434).....	271
Васфи Саразми миллатам пайваستا ояд бар забон (1502).	272
Ёд кун рӯзе, ки Одам ҳамнафас шуд бо замин (1747)....	273
Ҳар замон аҳли хирадро бо каломат шод кун (1448)....	274
Ҳамраҳат ман рӯзу шаб фардо фаромӯшам макун (1510).	275
Ҳар он чӣ дорӣ дар фикрат аз он як нома иншо кун (1554).....	276
Ҳар он чӣ дидам дар шабоб, эй дилрабо, дар ёди ман (1758).	277
«ҲОИ ҲАВВАЗ»	
Қадри Замзам кам нагардад чун бурун ояд зи чоҳ (1717).	278
Ҳарғаҳ набинӣ изтироб бар дил наояд оху воҳ (1702)...	279

«ВОВ»

Эй азизам, дар ҷаҳон аз ҳоли худ ғофил машав (1453)..280
 Эй азизам, чун қамар пурнур бошам баҳри ту (1462)...281
 Эй азизам, шоҳ бар шоҳон шудӣ, аз худ марав (1726)..282
 Чашмам ба роҳат рӯзу шаб пазмон шудам
 аз баҳри ту (1450)..283

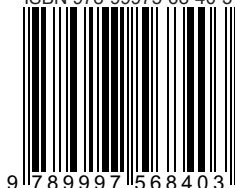
Зухроҷабинӣ дар назар,

Тоҳир шавам дар назди ту (1456)..284
 Ман бишнавам бо меҳри худ аз дуриҳо овози ту (1672)..285
 Гар ту хоҳӣ бегазандӣ марди беозор шав (1540).....286

«ЙО»

Аз гуноҳу нафси бад ман дур бошам кошкӣ (1463).....287
 Ало эй дӯсти деринам, чу бинам дар тағи борӣ (1538)..288
 Эй бародар, дар ҳидоят моҳу Парвинам туй (1539).....289
 Эй азизам, дар ҳаётам нури ирфонам туй (1545).....290
 Эй азизам, ҳамчу сарвар чун қамар якто туй (1714).....291
 Эй ту инсон, пурс аз худ: Ҳамчу инсон омадӣ? (1722)..292
 Эй азизам, дар ҷаҳон ту адли мизони манӣ (1753).....293
 Бо одати худ манро афсонасаро кардӣ (1464).....294
 Бе илму ҳунар ту бар баландӣ нарасӣ (1576).....295
 Ба ин дунёи пурғавғо ҷаро ту омадӣ, рафтӣ? (1728).....296
 Пастӣ набинӣ дар ҳаёт, шайдои ошиқ гар шудӣ (1433)..297
 Ту аз нури саодат пурс, агарки аз Худо пурсӣ (1437)....298
 Дар раҳи меҳру муҳаббат интизорам кардай (1421).....299
 Дило, дилро ба ту додам, зи мандигар чӣ мохоҳӣ? (1583).300
 Раҳмати Ҳақ бар ту ояд, гар қаноат мекуни (1650).....301
 Қадри шеърро касе донанда бошад, кошкӣ (1447)....302
 Кошкӣ, шавад рӯзе ба сӯям ту биёӣ (1508).....303
 Нигори нозанини ман, зи ман пинҳон кучо ҳастӣ? (1710).304
 Ҳар он гаҳ роҳи ҳақ чӯӣ, ту худро дар амон бинӣ (1734).305
 Ёри ғори ғамгусорам, раҳнамо фардо туй (1715).....306
 Тарҷумаи ҳоли шоир.....307

ISBN 978-99975-68-40-3

Ҳочӣ Ҳусайн Мӯсозода
САБЪАИ САЙЁР

Мусахҳеҳон:
Ислом Раҳимов, Шамсиддин Мӯсоев

Мухаррири техникӣ:
Абдумачид Абдусамадов

Ороишгар:
Наимҷон Каримов

Ҳуруфчинон:
Шамсулло Мӯсоев, Шавкат Мирбобоев

Ба матбаа 03.01.2021 супорида шуд. Ба чоп 03.02.2021 имзо шуд.
Андозаи қоғаз 60x84 1/16. Чопи офсет. Қоғази «Снегурочка».
Ќузьи чопӣ 20,0. Ҳуруфи Times New Roman Тj.
Супориши №5754. Теъдод 100 нусха.

Матбааи «Ношир»,
Ќумхурии Тоҷикистон,
735714, ш.Хучанд, кӯчаи Сейтвелиев, 2
тел.: (83422) 5-65-95
www.noshir.tj